

**บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และ
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย**

จำลองเอกปฏิเวช ยานะนวล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Roles of Interest Groups to the Election of the Mayor and Members Mae Yao
Sub-district Administrative Organization Mueang District, Chiang Rai Province**

SM1 Patiwet Yananuan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย

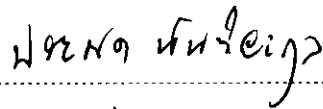
ชื่อและนามสกุล จำสืบเอกปฏิเวช ยานะนวล

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

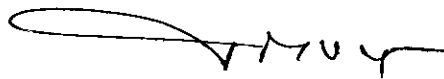
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล
2. รองศาสตราจารย์รัฐปนรรต พรหมอินทร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประณต นันทิยะกุล)

กรรมการ

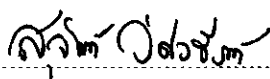
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รัฐปนรรต พรหมอินทร์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 7 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล และรองศาสตราจารย์รูปนรรต พรหมอินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ตรวจสอบ แนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณประชากรกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่า และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้นำฝ่ายปกครองท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มนักธุรกิจ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอด

คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอเทิดไว้เป็นเครื่องบูชาแด่ คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ผู้วิจัยหวังว่า วิทยานิพนธ์นี้จะเป็นประโยชน์แก่งานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

ปฎิเวช ยานะนวล

มกราคม 2554

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย จำสิบเอกปฏิเวช ยานะนวล **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล (2) รองศาสตราจารย์ฐปณรัต

พรหมอินทร์ **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว (2) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุและอุปกรณ์ การชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน (2) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ให้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตรวจสอบการบริหารงานและใช้อำนาจอธิปไตยในรูปแบบต่างๆ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ สนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้านร่วมกลุ่มหรือองค์กรชุมชน

คำสำคัญ บทบาท กลุ่มผลประโยชน์ การเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย

Thesis title: The Roles of Interest Groups to the Election of the Mayor and Members Mae Yao
Sub-district Administrative Organization Mueang District, Chiang Rai Province

Researcher: SM1 Patiwet Yananuan; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor; (2) Thapanat Prom-in, Associate Professor; **Academic year:** 2010

Abstract

The objectives of this research were to (1) study the role of local special interest groups in the elections for sub-district Administrative Organization members and sub-district Administrative Organization chairman in Mae Yao sub-district Administrative Organization, Mueang District, Chiang Rai Province; and (2) recommend ways of promoting the role of special interest groups in sub-district Administrative Organization elections.

This was a qualitative research based on a sample population of 17 people chosen through purposive sampling. The samples consisted of representatives of business interest groups, position holders in the community and members of the community with no official positions. Data were collected using interview forms and analyzed using descriptive analysis.

The results showed that (1) the special interest groups played the roles of campaigning for candidates, providing funding and campaign materials, and encouraging people to vote. (2) Recommendations for promoting the role of special interest groups in sub-district Administrative Organization elections are to promote and encourage public participation in planning local development, setting local administrative policies, inspecting the work of administrators and monitoring the use of political power; promoting the political strength of the people; promoting the expression of ideas and needs; and promoting the establishment of neighborhood groups and community groups or organizations.

Keywords: role, special interest group, election, Sub-district Administrative Organization,
Chiang Rai Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม.....	17
แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำ.....	18
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	21
แนวความคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์.....	28
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	32
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย และตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.....	33
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	52
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบ.....	68
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	99
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	100
ข รายชื่อและตำแหน่งผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	102
ค แบบสัมภาษณ์.....	104
ง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย และตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย.....	109
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงความแตกต่างบทบาทหน้าที่ระหว่างพรรคการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์.....	18
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรตำบลแม่ยาว (ข้อมูล พ.ศ. 2552-2553).....	37
ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตำบลแม่ยาว (ข้อมูล พ.ศ. 2550-2552).....	39
ตารางที่ 2.4 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544.....	41
ตารางที่ 2.5 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548.....	42
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่ง เป็นทางการในชุมชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ต่อเดือน.....	52

๑

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย.....	38

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีต การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์ไม่มีกฎเกณฑ์ ระเบียบ และบรรทัดฐานทางสังคม ที่กำหนดไว้เป็นแบบแผนอย่างแน่นอน แต่จะเป็นการอยู่แบบเครือญาติ เป็นพรรคเป็นพวก โดยการล่าสัตว์ร่วมกัน ป้องกันอันตรายให้แก่กัน แบ่งปันกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน เอื้ออาทรกัน ระยะต่อมาการรวมกลุ่มมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยมีผลมาจากกระบวนการของการมีความแตกต่างกันทางสังคมซึ่งเชื่อมโยงกัน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้หน้าที่ของประชาชนมีลักษณะเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น มีบทบาททางสังคมเฉพาะอย่าง บทบาททางสังคมจึงนำไปสู่จุดหมายทางสังคมที่ต่างกัน ตามผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่ม หรืออีกนัยหนึ่งอาจจำแนกลักษณะของการรวมกลุ่มได้ ดังนี้ กลุ่มดั้งเดิมที่เห็นเด่นชัดที่สุด คือ กลุ่มทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งรวมกันเข้ามาภายใต้เหตุผลของความผูกพันซึ่งกันและกัน ลักษณะของกลุ่มอีกแบบหนึ่ง คือ กลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมกันเข้ามาภายใต้เหตุผลของการมีผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ นอกจากนั้น ก็ยังมีกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งเป็นกลุ่มที่รวมกันเข้ามาภายใต้เหตุผลของการมีอุดมคติหรือผลประโยชน์ในทางการเมืองร่วมกัน ดังนั้นกลุ่ม จึงเป็นผลผลิตของความแตกต่างทางผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีความแตกต่างทางสังคมมากขึ้น กลุ่มที่มีเป้าประสงค์เฉพาะเจาะจงในทางเศรษฐกิจ และการเมือง ก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้น การปกครองได้มีการวิวัฒนาการมายาวนาน เริ่มตั้งแต่การรวมกันเป็นกลุ่ม เป็นสังคมขึ้นมา จนเป็นชุมชน และรวมหลาย ๆ ชุมชนเป็นเมืองและอาณาจักร จนกลายมาเป็นรัฐชาติในปัจจุบัน โดยได้กำหนดรูปแบบของรัฐเป็นรัฐเดี่ยว ใช้รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหลักพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้นการกระจายอำนาจไปให้ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารระดับหนึ่ง จึงถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาธิปไตยต้องประกอบด้วย โครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติและโครงสร้างส่วนล่าง คือระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือรากแก้วหรือรากหญ้า เป็นฐานเสริมสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตย

จากความสำคัญดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ผ่านมา จึงได้กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก โดยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปหลาย ๆ ด้าน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่น อีกด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร และการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่บริหารครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด โดยองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากที่สุด ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด และอาจจะถือได้ว่ามีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเช่นเดียวกัน

องค์การบริหารส่วนตำบล เกิดจากการยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ในปีงบประมาณ ที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง จะมีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่ไม่อยู่ในเขตเทศบาล หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมืองการปกครองของท้องถิ่น เพื่อความเจริญก้าวหน้าให้แก่ท้องถิ่นทุกด้าน

องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง อันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารงานแก่หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้

ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งโดยทั่วไป มีการดำเนินการ ที่ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจ คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจในการทำนิติกรรมและสัญญาทางกฎหมายได้เอง โดยไม่ต้องผ่านทางราชการเหมือนอดีต ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีความคล่องตัวในการดำเนินการบริหารตำบล ให้มีความเจริญก้าวหน้า และตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้

2. นายกองต์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน กล่าวคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน และนายกองต์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

3. อำนาจอิสระของผู้บริหาร ซึ่งอำนาจหน้าที่ และกิจกรรมมากขึ้นกว่าเดิมที่กำหนดไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 โดยเฉพาะการที่หน่วยราชการใดๆ จะดำเนินการที่เป็นประโยชน์ในตำบล จะต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบเสียก่อน

4. อำนาจทางการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บภาษีได้เหมือนกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อาคารฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อันเกิดจากการฆ่าสัตว์ และยังได้รับการจัดสรรภาษีโดยตรงจากหน่วยงานราชการ ที่เก็บภาษีในเขตตำบลนั้นจากภาษีประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต เป็นต้น ซึ่งเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บได้ทำการจัดเก็บภาษีแล้ว จะต้องจัดสรรภาษีเหล่านี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์ และวิธีการทางกฎหมายตามลำดับ นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีรายได้จากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น อากาศรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียม น้ำบาดาล ประทานบัตรการประมง ค่าภาคหลวงไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าธรรมเนียมการ จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดิน เป็นต้น

5. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 (4) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 5.2 กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ทั้งหมดภายในปี 2544 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของรายได้ทั้งหมดภายในปี 2549 เพื่อให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่สะท้อนให้เห็นถึงความ

พยายามของรัฐบาลที่จะกระจายอำนาจลงสู่หน่วยการบริหารระดับตำบล อันจะส่งผลให้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครอง สู่องค์กรพื้นฐานระดับตำบล

2. ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวความคิดและกระแสประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำบล จะมีมากขึ้น โดยผ่านผู้แทนของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งก็คือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นรูปแบบของประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) เป็นระบอบการเมืองที่ให้ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปบริหาร และตัดสินใจแทนตน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จะต้องทำหน้าที่เป็น ผู้นำเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งนำเอาปัญหาและความต้องการจากการประชุมของหมู่บ้าน เข้าสู่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อวางแผนพัฒนา และนำไปสู่การแก้ไขปัญหานั้น ๆ โดยสรุปสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีบทบาท และหน้าที่ ทั้งในฐานะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และในฐานะผู้บริหาร ดังนี้

1. การเข้าประชุมสภาตามกำหนดสมัย และกฎหมาย คือ การประชุมสมัยสามัญ การประชุมสมัยวิสามัญ

2. ทำหน้าที่ในการลงมติ การกำหนดประชุมสภาแต่ละครั้ง

3. ทำหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาตำบล และเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล สามปี แผนพัฒนาประจำปี

4. ทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5. ทำหน้าที่ในการเสนอร่างข้อบัญญัติตำบล และพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล เพื่อประกาศเป็นข้อบัญญัติกฎหมายใช้ในตำบล ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎ ระเบียบ ที่ออกมาใช้บังคับราษฎรในตำบลให้ปฏิบัติตาม

6. ทำหน้าที่ตั้งกระทู้ถาม ชื่นชมยินดี และการอภิปรายในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนเสนอแนะแนวทางให้แก่ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นตำแหน่งหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ในการสนองตอบต่อระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่เน้นการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น จากการที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มาจากการเลือกตั้ง

โดยตรงของประชาชน เป็นผู้แทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการส่งผ่านปัญหาและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านของตนเข้าสู่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาตำบล และดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแนวทางดังกล่าวต่อไป แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะได้รับการเลือกตั้งนั้น บุคคลดังกล่าวมักจะเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือฝักฝ่าย (Faction) ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมุ่งหวังที่จะได้รับการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่จะศึกษาถึงลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น และปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นได้รับการเลือกตั้ง จึงเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจในการศึกษาเป็นอย่างมาก ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงกลุ่มผลประโยชน์ของท้องถิ่นทั้งหมดของจังหวัดเชียงรายก่อนคือ จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ 11,678,569 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 785 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ มีประชากรทั้งสิ้น 1,194,933 คน มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ 841,638 คน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ องค์การบริหารส่วนตำบล 93 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลตำบล 50 แห่ง สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดนั้นมีหลากหลายมากแต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเฉพาะบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะ 3 กลุ่มผลประโยชน์คือ

1. กลุ่มนักธุรกิจ หรือผู้รับเหมางานจ้างต่าง ๆ ในองค์กรท้องถิ่น
2. กลุ่มผลประโยชน์ที่ดำรงตำแหน่งเป็นทางการในท้องถิ่นหรือในตำบลนั้น ๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในตำบล หมู่บ้านนั้น ๆ เช่น ประธานประชาคม ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี ประธาน อสม. เป็นต้น ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ในข้อ 1-3 นี้ จะเป็นกลุ่มที่มีบทบาท อิทธิพลและเป็นที่ยอมรับนับถือ และเชื่อถือในหมู่บ้าน ตำบลนั้น ๆ

แต่กลุ่มดังกล่าวในข้อ 1-3 นั้น ถ้าในระดับตำบล และอำเภอแล้วจะต้องเป็นลูกข่ายหรือเครือข่ายของกลุ่มผลประโยชน์ในระดับจังหวัดที่ได้กล่าวไว้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ในระดับตำบล อำเภอ เป็นเครือข่ายของกลุ่มผลประโยชน์ในระดับจังหวัดนั้น คือกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจระดับจังหวัดนั้น จะเป็นผู้รับเหมา ประมูลได้ในโครงการใหญ่ เช่น โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การก่อสร้างถนน ไฟฟ้า ประปา การขุดลอกต่าง ๆ ที่มีจำนวนเงินมากเป็นหลายสิบล้านหรือหลายร้อยล้านบาท และกลุ่มผลประโยชน์ระดับอำเภอ ตำบล ก็จะเป็นผู้รับช่วงจ้างเหมาอีกช่วงหนึ่งสำหรับเจ้าของกิจการกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจระดับจังหวัดนั้น ส่วนมากจะเป็นเครือญาติ

และเพื่อนฝูงของนักการเมืองระดับจังหวัด ซึ่งจะมีทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคน เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนายกเทศมนตรี หรืออดีตนายกเทศมนตรี ซึ่งส่วนมากจะมีธุรกิจทั้งเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง มีธุรกิจการดูทรายในแม่น้ำกก ธุรกิจทั้งการขุดดินถมดิน ธุรกิจโรงโม่หินเหล่านี้ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจนั้นส่วนมากจะเป็นผู้ครอบงำ หรือผู้มีอำนาจ มีอิทธิพลต่อกลุ่มผลประโยชน์ที่ 2 และที่ 3 มาก ดังนั้นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจระดับจังหวัดที่เข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือเข้าไปบงการช่วยในการหาเสียง และรณรงค์ในการหาเสียงให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลแล้ว มักจะเป็นไปตามที่กลุ่มผลประโยชน์ระดับจังหวัดต้องการเป็นส่วนมาก

ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่ 2-3 คือกลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งเป็นทางการ และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในตำบล หมู่บ้านนั้น ก็จะเป็นกลุ่มที่ให้ความร่วมมือหรือรับจ้างหาผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น แต่บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการนั้น ก็มีความสำคัญมากต่อผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการที่จะได้รับการเลือกตั้ง หรือไม่ได้รับการเลือกตั้ง เป็นนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

ดังนั้น โดยภาพรวมแล้วกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจระดับจังหวัด ในเขตจังหวัดเชียงรายทั้ง 18 อำเภอ จะมีกลุ่มบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ที่เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ถนนคสล. ถนนลาดยาง กลุ่มที่รับเหมาขุดลอกลำน้ำ ขุดลอกหนองน้ำขนาดใหญ่ กลุ่มผู้รับเหมาที่เป็นบริษัทดูทราย โรงโม่หิน ขุดดินถมดิน ที่เป็นโครงการใหญ่ๆ เป็นต้น ดังนั้นกลุ่มผลประโยชน์ระดับจังหวัดเชียงราย มีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมาก ทั้งนี้อาจจะมีการเปิดเผยมุมมองหรืออาจจะมีการเปิดเผยอยู่เบื้องหลังในการเลือกตั้งของท้องถิ่นนั้นๆ ก็ได้

สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ในระดับอำเภอนั้น ทั้งกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ที่ดำรงตำแหน่งเป็นทางการในตำบล และหมู่บ้าน กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการนั้น การมีบทบาท และมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะบทบาทของกลุ่ม ทั้งสามกลุ่มไม่ชัดเจน และบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งในระดับตำบลส่วนมากแล้วจะมีการไปพึ่งพิงหรืออาศัยกลุ่มผลประโยชน์ในระดับจังหวัดเป็นส่วนมาก

บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งเป็นทางการ และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชนหรือหมู่บ้านในระดับอำเภอนั้น ถ้าจะแยกดูถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่มนี้แล้ว จะมีการแบ่ง โชนหรือเขตอิทธิพลและจะมีความชัดเจนตามเขตการเลือกตั้งของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก จะไม่มีบทบาทตามเขตการ

ปกครองของอำเภอแต่ละอำเภอ แต่จะไปอิงหรือมีบทบาทต่อการเลือกตั้งตามเขตอิทธิพลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนไป ในทำนองเดียวกันสำหรับอำเภอเมืองเชียงรายนั้นจะแบ่งเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าเขตละ 1 คนหรือเขตเดียวเบอร์เดียวก็จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน หรือ 2 เขต บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะแยกเป็นสองโซนหรือสองเขตโดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ แต่ถ้าในระดับจังหวัดแล้ว บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจเท่านั้นที่จะเข้าไปมีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่คำนึงถึงเขตการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด

จากความสำคัญ ของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นดังกล่าว จึงเกิดประเด็นคำถามว่าอะไรคือ ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นมีบทบาทอย่างไรต่อการเลือกตั้งท้องถิ่นดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นได้รับการเลือกตั้ง โดยใช้กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ โดยมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ในพื้นที่และมีสภาพพื้นที่เป็นทั้งพื้นที่ชุมชนเมือง และพื้นที่ชนบท สภาพภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ประชากรมีความหลากหลาย ทั้งประชากรในชุมชนเมือง ประชากรในชุมชนชนบท และประชากรในชุมชนบนพื้นที่สูง อันเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ศึกษาเปรียบเทียบ ถึงความหลากหลายดังกล่าว

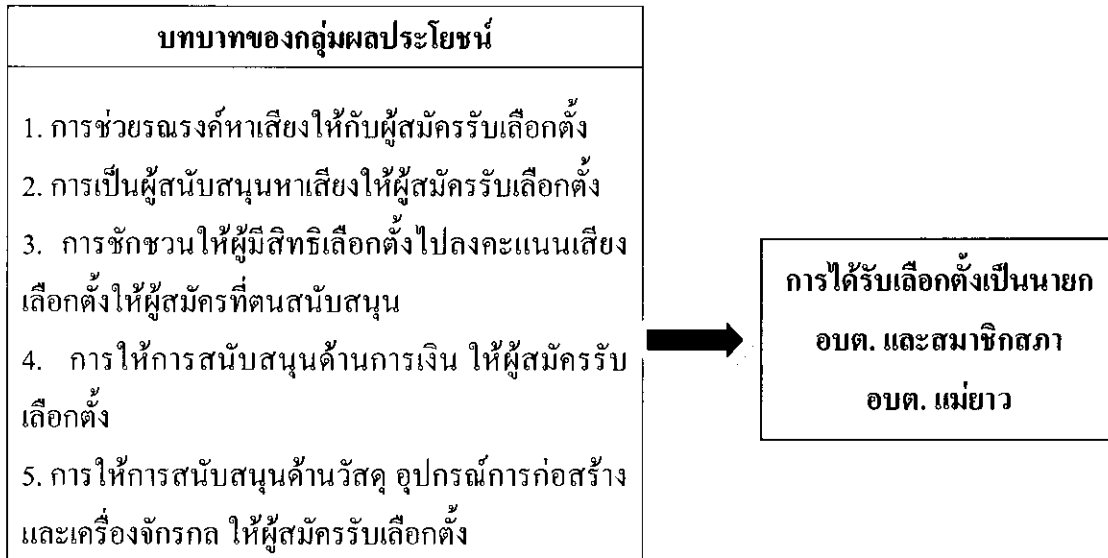
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาว่าบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 17 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินไปภายใต้ขอบเขตและทิศทางที่ชัดเจน ถูกต้องและแน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบของการศึกษาวิจัย โดยกำหนดและพิจารณาเลือกหัวข้อการวิจัยตามบทบาทลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้แก่

1. กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ	จำนวน 5 คน
2. กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน	จำนวน 6 คน
3. กลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน	จำนวน 6 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **บทบาท** หมายถึง พฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ในการแสดงออกทาง การเมือง อันส่งผลต่อเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2548 ในที่นี้บทบาท หมายถึง

5.1.1 การช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

5.1.2 การเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

5.1.3 การชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตน สนับสนุน

5.1.4 การให้การสนับสนุนด้านการเงิน ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

5.1.5 การให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้างและเครื่องจักรกล ให้ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

5.2 **องค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย

5.3 **กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น** หมายถึง กลุ่มนักธุรกิจในพื้นที่ กลุ่มบุคคลที่มี ตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน

5.4 **กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ** หมายถึง ผู้รับเหมาก่อสร้าง และผู้ที่จำหน่าย วัสดุก่อสร้างให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ทั้งที่เป็นนิติบุคคล และบุคคลธรรมดา

5.5 **กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน** หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นฝ่าย ปกครองท้องที่ หรือผู้นำชุมชน หมู่บ้าน ที่ดำรงตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

5.6 **กลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน** หมายถึง ตัวแทนหรือผู้นำกลุ่ม ต่าง ๆ ในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นฝ่ายปกครองท้องที่ เช่น ประธาน ประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบล ประธานกลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน เป็นต้น

5.7 **กลุ่มชนเผ่าชาวเขาบนพื้นที่สูง** หมายถึง กลุ่มชาวไทยภูเขา เป็นชนเผ่าที่มีเป็น ชาวเขาดั้งเดิมที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงในตำบลแม่ยาวมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่อพยพมาจาก ประเทศเพื่อนบ้านที่อาศัยน้อยกว่า 50 ปีลงมา ได้แก่ ชาวเขาที่มีเชื้อชาติ กระเหรี่ยง อาข่า ลีซอ เข่า และละหู่

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.2 ได้แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ที่มีอิทธิพลส่งผลให้บุคคลได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

6.3 เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ให้กับท้องถิ่น และผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นที่มีผลต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.4 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่น ๆ ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้เชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีนักทฤษฎีหลายท่านได้ศึกษาและให้ทัศนะไว้มากมาย ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1. แนวความคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์
 - 1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม
 - 1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่ม
 - 1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
2. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์

1.1.1 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์

เกรแฮม วูดตัน (Graham Wootton, 1970) อธิบายว่ากลุ่มผลประโยชน์เป็นองค์กรที่แสวงอิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะ (Public Policy) แต่ในขณะเดียวกันก็จะปฏิเสธที่จะรับผิดชอบกิจการสาธารณะหรือปฏิเสธที่จะรับผิดชอบ โดยตรงต่อการปกครองประเทศ การเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ หากได้กระทำการเรียกร้องข้อเสนอของตน โดยผ่านสถาบันใด ๆ ของรัฐบาล กลุ่มผลประโยชน์นั้นก็จะกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง (Political interest group) และเมื่อใดกลุ่มผลประโยชน์ได้ปฏิบัติการในระดับการเมืองกลุ่มนี้จะถูกเรียกว่า กลุ่มผลักดัน (Pressure Group)

เจมส์ เมดิสัน (James Madison) ความสำคัญของแนวคิดของเมดิสัน อยู่ที่ว่าการเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นสิ่งธรรมดา ตรายใดที่คนยังมีผลประโยชน์แตกต่างกันไป โดยเฉพาะผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ อันนำไปสู่ความแตกต่างด้านความคิดเห็นและเรื่องอื่น ๆ เมดิสันไม่เชื่อว่าการใช้อำนาจจัดกลุ่มออกไปเป็นผลดี เพราะเท่ากันเป็นการทำลายเสรีภาพและระบอบการปกครองประชาธิปไตย เพื่อมิให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นอันตรายต่อบุคคลนอกกลุ่มและผลประโยชน์ของส่วนรวม จำเป็นต้องหันมาควบคุมผลเสียจะดีกว่า และได้เสนอรูปแบบการปกครองแบบสาธารณะ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอำนาจโดยเด็ดขาด เมดิสันจึงเป็นนักคิดหรือนักทฤษฎีกลุ่มที่เห็นว่า กลุ่มจำเป็นต้องการมีประชาธิปไตย แต่ต้องคอยควบคุมผลเสียของการดำเนินงานของกลุ่มเอาไว้ (มนตรี เจนวิทย์การ 2542: 518-519)

อเล็กซิส เดอ ต็อกเกวีย (Alexis de Tocguville) เห็นว่า การมีสมาคมเป็นเครื่องหมายแสดงว่าสังคมมีอารยธรรม เป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะในสังคมที่มีความเสมอภาคมากขึ้น ซึ่งจะทำให้คนรวมตัวกันทำงานใหญ่เพื่อส่วนรวม การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการจัดตั้งสมาคมมิได้เฉพาะสังคมที่อันตราย แต่ถ้าจำกัดมากเกินไปก็จะเป็นอันตรายต่อการมีสังคมที่มีอารยธรรม การมีสมาคมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่ใช่คนทุกชาติจะมีวัฒนธรรมในการรวมกลุ่ม เท่าเทียมกันในบางสังคม โครงสร้างและอำนาจการเมืองบางอย่างจะทำให้รัฐมีอำนาจ และบทบาทมาก หรือมีบุคคลที่เป็นใหญ่เป็นโตสามารถทำหน้าที่แทนสมาคมเสียหมดก็ได้ (มนตรี เจนวิทย์การ 2542: 520-521)

เดวิด ทรูแมน (David Truman) มองว่ารัฐบาลก็มีความสำคัญระหว่างกันและกันและกับกลุ่มภายนอก และเราจะเข้าใจปัจเจกบุคคลได้ดีก็ดูว่าเขาอยู่ในกลุ่มใดหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มใด ทรูแมนการที่ปัจเจกบุคคลเป็นสมาชิกหลาย ๆ กลุ่มอาจเป็นการแก้ปัญหาคาความไม่ดีของการมีกลุ่มเฉพาะดังที่เมดิสันได้อธิบายไว้ ทรูแมนให้ความสำคัญแก่การเข้าถึง (access) ของกลุ่มในกระบวนการการเมืองมาก ทรูแมนมองว่ากลุ่มเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตย และรัฐบาลเป็นผลของการปรับตัวระหว่างกลุ่มต่าง ๆ (มนตรี เจนวิทย์การ 2542: 522-523)

จุมพล หนิมพานิช (2545: 42) กล่าวถึงกลุ่มผลประโยชน์กับเมืองไทย โดยได้สรุปลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ ในพรรณนาของ กาเบรียล อัลมอนด์ (Gabriel Almond) และ เพาวลล์ จูเนียร์ (G.Bingham Powell Jr.) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวกันในรูปของสถาบัน (Institutional interest group) ซึ่งจะพบได้ในองค์กรตัวอย่างของกลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้ที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มทหาร กลุ่มตำรวจ กลุ่มนักการเมือง เป็นต้น กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้เป็นกลุ่ม

ข้าราชการหรือพนักงานอื่น ๆ มักมีบทบาทเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่ม และของกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม

2. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวกันในรูปของสมาคม (Associational interest group) เป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะสำคัญตรงที่มีโครงสร้าง และองค์กรเฉพาะเพื่อการดำเนินการ เรียกร่องผลประโยชน์ ตัวอย่างของกลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้ได้แก่ กลุ่มชานา กลุ่มกรรมกร สมาคมครู สมาคมหนังสือพิมพ์ สมาคมวิชาชีพ สมาคมอาสาสมัคร องค์กรเอกชน สหภาพแรงงาน สมาคมพ่อค้า นักธุรกิจ ลักษณะที่เห็นได้ชัดของกลุ่มประเภทนี้ก็คือ สามารถทำตนเป็นตัวแทนของผู้มาร่วมตัวเป็นกลุ่ม มีการจัดระเบียบองค์กรอย่างดี มีบทบาทในการเรียกร้องหรือแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตนโดยเฉพาะ มีเจ้าหน้าที่มีอาชีพทำงานเต็มเวลา และมีกฎระเบียบในการดำเนินงาน การถกเถียงปัญหา การวางนโยบายและเสนอข้อเรียกร้อง กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้เป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับสูงในประเทศที่พัฒนาแล้ว และอาจเป็นแหล่งที่มาของรัฐบาลได้

3. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้อยู่ในรูปสมาคม (Non-associational interest group) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้เกิดขึ้นเพราะมีปัญหาาร่วมกัน ไม่ได้มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ ถาวรเป็นกลุ่มที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือความต้องการเป็นครั้งคราว โดยใช้วิธีการเรียกร้องผลประโยชน์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถพลกลุ่มประเภทนี้ที่บางครั้งเรียกกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิม ตัวอย่างของกลุ่มประเภทนี้ได้แก่ กลุ่มเชื้อชาติภาษา และวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ชาวจีน ชาวไทยมุสลิม ชาวไทยนับถือศาสนาคริสต์ เป็นต้น

4. กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันชั่วคราว (Anomic interest group) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้เป็นกลุ่มที่มารวมตัวกันเพราะมีสถานการณ์ผลักดัน หรือกดดันให้เกิดอารมณ์ร่วมกัน มีการสะสมความคับข้องใจโดยไม่มีรูปแบบของการรวมตัวที่แน่นอน มีอารมณ์รุนแรง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการรวมกลุ่มที่มีลักษณะเป็นการชั่วคราว แล้วก็สลายตัวไป ไม่มีระเบียบแบบแผนชอบใช้วิธีการที่รุนแรง ในการเรียกร้องผลประโยชน์ ตัวอย่างของกลุ่มประเภทนี้ได้แก่ กลุ่มฝูงชน (crowd) ฝูงชนวุ่นวาย (mob) กลุ่มจลาจล กลุ่มนัดหยุดงาน กลุ่มที่ทำการประท้วงรัฐบาล เป็นต้น

มอริส ดูเวอร์เยร์ (Maurice Duverger, 1972) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลไว้ว่า “กลุ่มอิทธิพลไม่มีบทบาทโดยตรงในการแสวงหาอำนาจ แม้ว่าจะมีอิทธิพลต่อศูนย์อำนาจ แต่ก็อยู่ภายนอกศูนย์อำนาจ พยายามที่จะโน้มน้าวบุคคลที่มีอำนาจ แต่ไม่พยายามที่จะเสนอกลุ่มของตนขึ้นมาครอบครองอำนาจแทนอย่างเป็นทางการ”

“กลุ่มอิทธิพลไม่ใช่องค์การทางการเมือง กิจกรรมผลักดันทางการเมือง ไม่ใช่กิจกรรมที่สำคัญที่สุดของกลุ่มอิทธิพล กลุ่มหรือองค์การใดแม้ว่าจะห่างไกลจากการเมืองแต่ก็สามารถทำตนเป็นกลุ่มอิทธิพล ในบางวาระและในบางกรณี”

1.1.2 บทบาทหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์

1) การเรียกร้องหรือการแสดงออกซึ่งความต้องการ หรือการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ สังคมสมัยใหม่โครงสร้างทางการเมืองจะมุ่งเน้นเรื่องหลักกอธิปไตยของประชาชน ระบบทางการเมืองเปิดให้ประชาชนเข้ามามีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ในส่วนของประชาชนโดยทั่วไป มีความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย หมายความว่าภายใต้กฎหมายเดียวกันประชาชนจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยทั่วไปไปเรียกร้องหรือการแสดงออกซึ่งความต้องการจะเกิดขึ้นเสมอ ๆ เมื่อสมาชิกของสังคมต้องการให้มีการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสิ่งที่มีคุณค่าดังกล่าว หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในอำนาจ การมีเสรีภาพ สิ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีงานทำ การมีรายได้ และสิ่งที่มีคุณค่าในทางสังคม ได้แก่ การได้รับบริการด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น การเรียกร้องหรือการแสดงออกซึ่งความต้องการ กาเบรียล อัลมอนด์ แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (จุมพล หนิมพานิช 2545: 70)

(1) ความต้องการในสินค้าและบริการ เช่น อัตราค่าจ้างแรงงาน สวัสดิการเด็กเล่น และโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น

(2) ความต้องการในการกำหนดกฎเกณฑ์ เพื่อควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เช่น เรื่องการให้ความปลอดภัย การควบคุมอาชญากรรม การป้องกันควบคุมยาเสพติด เป็นต้น

(3) ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในสังคม ได้แก่ สิทธิการเลือกตั้ง สิทธิในการร้องเรียน สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มในการแสดงออก เป็นต้น

(4) ความต้องการทางสัญลักษณ์ เช่น ความต้องการในการให้ความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี บรรทัดฐาน เป็นต้น

2) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในสังคมสมัยใหม่ที่มีการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ โดยทั่วไปช่วยเป็นเครื่องมือเป็นกลไกให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตน เพราะในระบบการเมืองดังกล่าวประชาชนมีอิสระมีเสรีภาพที่จะรวมตัวเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

3) ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการกำหนดหรือวางนโยบายต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

4) ป้องกันมิให้ฝ่ายรัฐบาลหรือบริหารมีอำนาจมากเกินไป ตามบทบาทหน้าที่นี้กลุ่มจะช่วยเป็นเครื่องมือตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน

5) ทำหน้าที่ในการรวบรวมถ้อยแถลงของผลประโยชน์ เมื่อประชาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์ได้แสดงออก ซึ่งผลประโยชน์ก็จะต้องมีการรวบรวม หรือมีการถ้อยแถลงของผลประโยชน์สำหรับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

1.1.3 ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

ในที่นี้การจำแนกประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ มุ่งไปที่พื้นฐานของกลุ่มผลประโยชน์ว่ามีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ในชุมชน หรือว่ามีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ในสมาคม บริษัท กล่าวคือ กลุ่มที่มีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ในชุมชนจะเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้คนมีมาแต่กำเนิด เป็นความผูกพันของครอบครัว เครือญาติ และชนกลุ่มน้อย กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้มักจะไม่ค่อยกดดันรัฐ แต่โดยพื้นฐานจะมีความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนซึ่งมีความรุนแรงและแก้ไขได้ยาก ขณะที่กลุ่มที่มีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ในสมาคม เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง เน้นการปฏิบัติ โดยพื้นฐานแล้วการมารวมตัวกันก็เพื่อร่วมมือกันในการผลประโยชน์เฉพาะเรื่อง เช่น การสร้างสังคมอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น

อัลมอนต์ และ เพาเวลล์ (Almond และ Powell, 1996) ได้ให้นิยามกลุ่มผลประโยชน์หมายถึง กลุ่มคนที่เชื่อมโยงกันโดยมีความสนใจหรือห่วงใยในสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันและโดยมีความสำนึกอยู่ไม่มากนักน้อยว่าเรามีความ เชื่อมโยงดังกล่าวอยู่ ซึ่งโดยทั่วไปนั้น เกิดขึ้นเพื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ (Interest Articulation) โดยการใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) เพื่อผลักดันสิ่งที่ประสงค์ (Output) โดยแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภท ตามลักษณะของการจัดตั้ง (organized) ดังนี้

1) กลุ่มผลประโยชน์และบุคคลที่เคว้งคว้างไร้บรรทัดฐาน (Anomic Interest Groups) กลุ่มลักษณะนี้ มักเกิดขึ้นกะทันหัน จากการจรจัด หรือการเดินทางประพว้าง

2) กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีการจัดตั้ง (Non – Associational Interest Groups) กลุ่มลักษณะนี้ ได้แก่กลุ่มเครือญาติเชื้อชาติ กลุ่มภูมิภาค ซึ่งมีการรวมตัวกันในลักษณะที่มีความรู้สึกร่วมกันมีความผูกพันกัน

3) กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นสถาบัน (Institutional Interest Groups) กลุ่มลักษณะนี้ จะมีการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการ (Formal Organization) จัดตั้งและรวมตัวกันอย่างแน่นแฟ้น และมีอำนาจในสังคม เช่น พรรคการเมือง หน่วยงานราชการ กองทัพ

4) กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการ (Associational Interest Groups) กลุ่มลักษณะนี้ เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกแน่นอน จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรักษา และเรียกร้อง ผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมธุรกิจต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามก็อาจแบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ ตามบทบาทภายใต้ มิติของชุมชน สมาคม ซึ่งการจำแนกกลุ่มตามขอบเขตนี้จะทำให้เข้าใจทั้งธรรมชาติของการเรียกร้อง และลักษณะของการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) กลุ่มที่อิงชนบธรรมเนียมประเพณี (Customary Groups)

กลุ่มนี้ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง แต่กลุ่มนี้ก็กลับมีความชัดเจนในฐานะ ที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางสังคม กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้จะเกิดขึ้นเมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยที่ชุมชนของพวกเขาได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย

2) กลุ่มที่อิงสถาบัน (Institutional Groups)

กลุ่มผลประโยชน์ที่อิงสถาบันมีรูปแบบการจัดองค์การที่เป็นทางการ เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ มีจำนวนสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่อิงสถาบันนี้ไม่เพียงแต่สร้างความกดดันทางการเมืองเท่านั้นแต่ยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้เช่นกัน เช่น กลุ่มคริสต์ศาสนิกชน สมาคม สหภาพแรงงาน หอการค้า หรือกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัย เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบกลุ่มผลประโยชน์ที่อิงสถาบันยังพบได้ในระบบราชการ กลุ่มทหาร และการเมืองท้องถิ่น

3) กลุ่มปกป้องผลประโยชน์ (Protective Groups)

กลุ่มผลประโยชน์ที่จัดว่าเป็นกลุ่มปกป้องผลประโยชน์สามารถแบ่งได้ เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) กลุ่มปกป้องผลประโยชน์ที่มีการจัดองค์การที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น หอการค้า สหภาพแรงงาน และสมาคมวิชาชีพ จะเห็นได้ว่ากลุ่ม ปกป้องผลประโยชน์เกิดขึ้นเพื่อต้องการมีอิทธิพลต่อรัฐบาลด้วยการเข้าถึงหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้กลุ่ม ปกป้องผลประโยชน์ยังมีเครื่องมือสนับสนุนเพื่อช่วยให้พวกเขาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ อย่างเช่น การสไตรค์ของกลุ่มพนักงาน หรือการที่กลุ่มปกป้องผลประโยชน์ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มปกป้องผลประโยชน์ปราศจากซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

(2) กลุ่มปกป้องผลประโยชน์ที่มีลักษณะตามธรรมชาติ กล่าวคือ กลุ่มปกป้องผลประโยชน์เกิดขึ้นเมื่อผลประโยชน์ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันถูกคุกคาม ทั้งนี้เนื่องจากพวกเขามีทัศนคติในทางลบต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น กลุ่มนี้แตกต่างจากกลุ่มปกป้องผลประโยชน์อื่น ๆ เนื่องจาก เป็นการจัดตั้งอย่างชั่วคราวเท่านั้น

4) กลุ่มส่งเสริมผลประโยชน์ (Promotional Groups)

ในบางครั้งเราเรียกกลุ่มส่งเสริมผลประโยชน์ว่ากลุ่มทัศนคติ กลุ่มสวัสดิภาพ หรือกลุ่มรณรงค์ สาธารณะสำคัญของกลุ่มส่งเสริมผลประโยชน์ คือ การเผยแพร่ส่งเสริมความคิด การสร้างเอกลักษณ์หรือคุณค่าให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้กลุ่มส่งเสริมผลประโยชน์ได้รวมถึงการเกิดกลุ่มสนับสนุน หรือต่อต้านต่าง ๆ อย่างเช่น องค์กรต่อต้านสื่อลามก และกลุ่มสิ่งแวดล้อม

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

1.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่ม

กลุ่ม อาจหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มารวมตัวกัน โดยมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเกี่ยวข้องกันกับบุคคลอื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีการคำนึงถึงบุคคลอื่น อันก่อให้เกิดแบบแผนพฤติกรรมทางสังคม เน้นเฉพาะหน้าที่หรือบทบาทต่าง ๆ และมีการรับรู้ว่าบุคคลเหล่านั้นได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และภายในกลุ่มต่าง ๆ จะต้องมีสิ่งสำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรม (Activities)
- 2) ความเกี่ยวข้องกัน (Interactions)
- 3) ความรู้สึกที่มีต่อกันหรือชอบพอกัน (Sentiments) ลักษณะของ

กระบวนการกลุ่ม

ดังนั้น บทบาท และหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ จึงมีหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทหรือลักษณะการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์นั้น ๆ แต่หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการทางการเมือง (Political Process) คือ มีหน้าที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับพรรคการเมือง โดยทำหน้าที่ช่วยระดมจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นระบบโดยเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาลโดยผ่านการทำหน้าที่ของพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ต่างก็เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการเมือง และกระบวนการทางการเมือง (Political Process) โดยเฉพาะการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ทั้งสองสถาบันมีบทบาทหน้าที่เชื่อมโยงกัน โดยที่กลุ่มผลประโยชน์ มีบทบาทในการเรียกร้อง หรือการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ ส่วนพรรคการเมืองมีบทบาท ในการนำข้อเรียกร้อง หรือการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ นั้นนำเสนอต่อรัฐบาล อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทั้งสองสถาบันจะทำหน้าที่เชื่อมโยงกันแต่ก็มีความแตกต่างกันในประเด็นหลัก ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงความแตกต่างบทบาทหน้าที่ระหว่างพรรคการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์

ประเด็นความแตกต่าง	พรรคการเมือง	กลุ่มผลประโยชน์
1. เหตุผลของการมารวมตัวกัน	มีอุดมการณ์และความคิดคล้ายคลึงกัน	มีผลประโยชน์ร่วมกัน
2. บทบาทหน้าที่หลัก	รวบรวม กลั่นกรองผลประโยชน์	แสดงออกซึ่งผลประโยชน์
3. เป้าหมายของการมารวมตัวกัน	ต้องการเป็นรัฐบาล	ใช้อำนาจต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

เราจะเห็นได้ว่าความแตกต่างที่ปรากฏชัดเจนระหว่างพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ก็คือ กลุ่มผลประโยชน์ไม่ต้องการเข้าไปจัดตั้งรัฐบาล เพียงแต่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจหรือนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้รัฐบาลสนองตอบต่อข้อเรียกร้องหรือความต้องการของตน ในขณะที่พรรคการเมืองมีเจตนารมณ์หรือการตกลงร่วมกันที่จะแสวงหาอำนาจทางการเมืองเพื่อนำไปสู่การมีโอกาสเข้าไปจัดตั้งรัฐบาล สำหรับประเทศไทยกลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาททางการเมืองมากจะเป็นกลุ่มที่มี บทบาททางด้านเศรษฐกิจ เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ส่งข้าวออกต่างประเทศ เป็นต้น

1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำ

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำ เป็นแนวความคิดที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ของคนในสังคมว่า ในสังคมสามารถแบ่งกลุ่มคนออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มคนที่มีอำนาจ มีอิทธิพลมากในสังคม ซึ่งเรียกว่าผู้นำ (Elite) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสูงในสังคม หรืออยู่ที่ยอดปิรามิดของโครงสร้างทางสังคมนั้น ๆ เช่น เป็นผู้ปกครองระดับประเทศ ระดับชุมชน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง (Non – Elite) หรือสามัญชน (Mass) ซึ่งไม่มีอำนาจและอิทธิพล หรือจะมีก็เพียงจำนวนน้อย รวมทั้งไม่ได้มีบทบาทในการตัดสินใจทางสังคมโดยตรง

1.3.1 ความหมายของผู้นำท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่น (Local Elite) อาจจะถูกเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้นำชุมชน ชนชั้นนำท้องถิ่น บุคคลชั้นนำ แต่ต่างก็มีความหมายในลักษณะเดียวกัน เช่น

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2515: 21) เห็นว่าบุคคลชั้นนำนั้น หมายถึงบุคคลในกลุ่มชนใดบุคคลหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติที่น่าปรารถนาโดยทั่วไป ในระดับค่อนข้างสูงเป็นพิเศษอยู่ไม่ว่าจะเพียงประการเดียว หรือหลายประการก็ตาม บุคคลชั้นนำอาจจะเป็นผู้ที่มิอำนาจ ได้รับความยกย่องนับถือ มีทรัพย์สิน หรือความสามารถหลาย ๆ ด้าน คุณสมบัติดังกล่าวนี้ อาจจะมีเพียงแต่ประการเดียว หรือหลายประการรวมกันก็ได้

สมจิต ปัญญาศักดิ์ (2528: 6) ชนชั้นนำ หมายถึง กลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งครอบครองทรัพย์สินสมบัติ ตำแหน่ง เกียรติยศ และมีชื่อเสียงในปริมาณที่มากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ และผูกขาดอำนาจการตัดสินใจในชุมชน โดยสามารถควบคุมและชี้นำการกระทำการ หรือการมีพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนได้

พัฒนา บุญยรัตนพันธุ์ (2517: 3) ได้ให้นิยามว่าผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชน นั้น หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพเด่น ประกอบกับความสามารถเป็นพิเศษในชุมชน หรือในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งในกลุ่มแต่ละกลุ่มย่อมประกอบด้วยบุคคลที่มีบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่แตกต่างกันไป ในขณะที่ทุกคนมีความผูกพันซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จะต้องยอมรับนับถือความคิดเห็นของกันและกัน ด้วยเหตุนี้เองสถานการณ์ที่บีบตัวขึ้นจึงผลักดันให้สมาชิกของกลุ่มบางคนกลายเป็นผู้นำ ย่อมเนื่องมาจากคุณลักษณะพิเศษประจำตัวอีกด้วย เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความยุติธรรม ความโอบอ้อมอารี และความเสียสละ

ปรีชา ปวงคำ (2545: 22) ได้ให้นิยามว่าผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เป็นบุคคลที่มีวิธีจัดการความขัดแย้งในชุมชน ใช้มิติแห่งอำนาจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เช่น ครอบครัว เครือญาติ สถาบันต่าง ๆ ผ่านเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้นำจะต้องมีความสามารถแล้วยังจะต้องอุทิศตนเพื่อทุ่มเทเสียสละจึงจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้ ปัจจัยเรื่องของคนและกระบวนการผู้นำที่ดีที่ดึงดูดคนเข้ามาร่วมได้ ถือว่าประสบความสำเร็จในงาน โดยเฉพาะกระบวนการกลุ่มจะเป็นการแสดงออกของการตอบสนองการแก้ปัญหาการกดทับจากอำนาจภายนอกกลุ่ม จะเป็นตัวเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้

โดยสรุปแล้ว ในที่นี้อาจให้คำจำกัดความของผู้นำได้ว่าหมายถึงบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ในชุมชน สามารถชี้นำการตัดสินใจ กำหนดพฤติกรรม รวมทั้งมีอิทธิพลต่อบทบาทของคนส่วนใหญ่ในชุมชน โดยอาจจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ อย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ได้

1.3.2 ประเภทของผู้นำ

การจำแนกประเภทของผู้นำท้องถิ่นนั้น อาจจำแนกได้จากลักษณะโครงสร้างอำนาจโดยทั่ว ๆ ไป ได้สองรูปแบบ คือ

1) โครงสร้างผู้นำแบบเป็นทางการ ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้เป็นไปโดยการเลือกตั้ง แต่งตั้งและประกาศเป็นทางการมาให้ทราบ

2) โครงสร้างผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ผู้ที่เป็นผู้นำแบบไม่เป็นทางการในหมู่บ้านนั้น ได้แก่ ผู้เฒ่า ผู้แก่ หรือสมาชิกอาวุโสที่สุดของครอบครัวขยาย อดีตพระภิกษุ สามเณร ผู้ที่มีฐานะมั่งคั่ง ผู้ที่มีชื่อเสียง และผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษจนได้รับการยกย่อง

แต่อย่างไรก็ตามในชุมชนหนึ่ง ๆ นั้น ผู้นำอาจจะไม่ได้ผูกขาดการใช้อำนาจและตัดสินใจในทุก ๆ เรื่อง เนื่องจากมีการแข่งขันกันของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังนั้น อำนาจและโครงสร้างอำนาจจึงมีลักษณะไม่ตายตัว โดยอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบาย หรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะไปกระทบกับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใด ซึ่งอาจส่งผลให้กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการตัดสินใจมากขึ้น แยกต่างกันไปโดยสรุปแล้ว โครงสร้างอำนาจในชุมชนหนึ่ง อาจจะดูได้จากการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน และในกระบวนการตัดสินใจ จะส่งผลให้ทราบถึงระดับอำนาจ หรือโครงสร้างของกลุ่มและชุมชน โดยสังเกตได้จากการประชุมตัดสินใจ ตกลงใจของบุคคลกลุ่มหนึ่งนั้น ใครมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมการประชุม และผลของการตัดสินใจจากการประชุมใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น อาจจำแนกวิธีการระบุนุคคลชั้นนำโดยทั่วไปได้

3 วิธี คือ

1) วิธีการระบุนุคคลชั้นนำโดยพิจารณาจากตำแหน่ง (Position Technique)

วิธีการนี้จะถือว่าบุคคลที่มีตำแหน่งสำคัญในองค์กรต่าง ๆ ของสังคมคือผู้นำ ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสำคัญในองค์กรทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ธุรกิจ ราชการ ศาสนา เป็นต้น เพราะถือว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญดังกล่าว จะควบคุมทรัพยากร และการตัดสินใจของชุมชน

2) วิธีการระบุนุคคลชั้นนำโดยพิจารณาจากชื่อเสียง (Reputational Technique)

วิธีการนี้จะถือว่าคนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน และการได้รับมอบความไว้วางใจจากสมาชิกของชุมชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน คือผู้นำ การระบุนำโดยวิธีนี้อาศัยความคิดเห็นและความเชื่อในสายตาผู้อื่นจะต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมนั้นเป็นสำคัญ

3) วิธีการระบุนุคคลชั้นนำโดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making Technique)

วิธีนี้จะต้องตรวจสอบบันทึกการประชุม ผลการประชุม ผลการตัดสินใจของชุมชนนั้น ว่าผลการตัดสินใจ ใครเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีส่วนมากน้อยแค่ไหน เพราะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน ย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคล หรือกลุ่มบุคคลนั้น เป็นผู้

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นนัยของกระบวนการที่ปัจเจกชน หรือกลุ่มบุคคล เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่า หมายถึงการเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจน และลึกกลงไปกว่าเพียงการมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคล หรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม หรืออีกนัยหนึ่ง การมีส่วนร่วมเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน เช่นการไปออกเสียงเลือกตั้ง นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

คัสลาส (Douglass, 1980: 223) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน เช่นการไปออกเสียงเลือกตั้ง นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

จอห์น เอ็ม โคเฮน และ นอร์แมน ที อัฟฮอฟ (John M. Cohen และ Norman T. Uphoff, 1977: 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบท ว่าการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่า จะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร
- 2) มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการ และการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ
- 3) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา
- 4) มีส่วนในการประเมินโครงการ

โดยได้เสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่ามี 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มิติ (Dimensions) มี 3 มิติ ประกอบด้วย

1) มีส่วนร่วมอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

2) มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง เพศ สถานภาพ ครอบครัว อาชีพ และรายได้

3) มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจหรือถูกบังคับ ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรประชาชนโดยตรง หรือการผ่านตัวแทนที่ได้รับ การเลือกตั้งเข้าไป ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้น ช่วยเพิ่มพลังของประชาชน หรือเป็นแค่เพียงการ ได้ติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

บริบท (Contexts) มี 2 บริบท คือ

1) ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งนำเข้ามาว่า มีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็วซ้ำที่ได้รับผลประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหาร โครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

กัสโตโว (Gustavo, 1992: 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้น โดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึงการเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่างแต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและลึกซึ้งไปกว่าเพียงการมีส่วนรับผิดชอบเมื่อการมีส่วนร่วมนี้ เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

แมสโคลสกี (Meclosky, 1968: 252) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยความสมัครใจไม่ถูกบังคับ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วม ในการเลือกผู้ปกครองประเทศโดยตรงหรือทางอ้อมและในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การกระทำที่แสดงลักษณะของความสนใจในการมีส่วนร่วมได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การหาข่าวสาร การอภิปราย การเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงิน และการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งมากขึ้นไปอีก คือ การสมัครเป็นสมาชิกพรรค การแข่งขันในตำแหน่งสาธารณะและในสำนักงานของพรรค การทำทะเบียนผู้มีสิทธิลงคะแนน การเขียนและกล่าวสุนทรพจน์ และการรณรงค์หาเสียง ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียภาษี การเป็นทหาร และหน้าที่ด้านตุลาการ เป็นต้น

สำหรับนักวิชาการไทยก็มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ต่าง ๆ กัน เช่น อคิน รพีพัฒน์ ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาออกเป็น 5 ระดับด้วยกัน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา

3) การมีส่วนร่วมในการค้นหา และพิจารณาแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหา

4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 3-4) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของการพัฒนาว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการให้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรในส่วนของตนเองต่อกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน เช่น ความรู้ ความคิด ความสามารถ แรงงาน เงินทุน หรือวัสดุ โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1) มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา

2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความหมายบางอย่างส่วนตัว เช่น ความรู้ ความคิด ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงิน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531: 11-14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาชนบท อันได้แก่การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การเลือกวิถีและการวางแผนในการแก้ปัญหา การดำเนินงานตามแผน และขั้นตอนสุดท้ายคือ การติดตามและประเมินผล ในความหมายที่กว้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในกิจกรรมของโครงการ การดำเนินงานพัฒนาชนบททุก ขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การใช้ประโยชน์และการประเมินผล

นพพร นิลณรงค์ (2535: 31) ให้นิยามความหมายที่คล้ายคลึงกัน ในเรื่องของการมีส่วนร่วมมี 4 ประเด็น คือ

1) อำนาจการเข้าไปควบคุมและตัดสินใจของประชาชน

2) ความสมัครใจ ความเห็นพ้องต้องกันของประชาชนในการเข้าไปแก้ปัญหา

3) โอกาสที่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วม และทำการส่งเสริม

4) การยอมรับในความรู้ ความสามารถ และศักดิ์ศรีของประชาชน

ปารีชาติ วลัยเสถียร (2542: 138-139) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม โดยแยกตามลักษณะของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ

1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน

2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

(1) การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของ ชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

(2) การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจ ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

โดยสรุปแล้วอาจให้คำจำกัดความได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้อยู่นอก ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากร และสถาบันต่างๆ ตามสถานะสังคมที่เป็นอยู่ โดยการเป็นผู้คิดค้นปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม รวมทั้งการสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ในแต่ละสังคมการเมือง ประชาชนบางคนเท่านั้นที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง หาใช้ทั้งหมดไม่ ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองเหล่านั้นจะมีส่วนร่วมในรูปแบบและในระดับแตกต่างกัน ในปัจจุบันนี้กระบวนการเมืองก็ยังมีมากหลายยิ่งขึ้นตามไปด้วย ในที่นี้จะกล่าวถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่พบเห็นอยู่ในระบบการเมืองส่วนใหญ่ ดังนี้

1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สำหรับประเทศไทยที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยที่มีตัวแทน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์นั้น วิธีดังกล่าวเป็นวิธีการหลักที่ปรากฏอยู่ทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทาง

การเมือง ที่ประชาชนกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และมีอิทธิพลต่อผู้นำในระบบการเมือง โดยทำให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2526: 27) แต่การเลือกตั้งดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง และ ไม่มีการจำกัดคุณสมบัติโดยไม่จำเป็น (ไพโรจน์ ชัยนาม 2495: 126)

2) กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง หมายถึงการชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การเข้าร่วมประชุม หรือการประชุมทางการเมือง การให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการเป็นสมาชิกชมรมทางการเมือง (Verba and Nie 1972: 31 อ้างใน Mibrath and Goel 1973: 16) แต่ได้เห็นว่า การเข้าช่วยพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมที่ยุ่งยากกว่า และต้องการแรงจูงใจมากกว่า ทำให้ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมนี้มีจำนวนน้อยกว่าการออกเสียงเลือกตั้งแต่อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมมิได้จำกัดเฉพาะแต่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว การรณรงค์หาเสียง การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งก็ควรที่จะนำมาพิจารณาด้วย

3) กิจกรรมของชุมชน เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม หรือองค์การที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองและสังคม โดยการแสดงออกต่อปัญหาทางการเมืองและสังคมในรูปของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะ แต่ทั้งนี้กลุ่มดังกล่าวต้องไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล ฮันดิงตัน เรียกการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ว่า “กิจกรรมเชิงองค์กร” ซึ่งหมายถึง การเข้าเป็นเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกกลุ่มหรือองค์การที่มีเป้าหมายสำคัญและเด่นชัดในอันที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐ โดยที่อาจจะเป็นจุดมุ่งหมายในเรื่องผลประโยชน์หรือปัญหาเฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่ว ๆ ไปก็ได้ กล่าวได้ว่า การที่บุคคลเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์การประเภทนี้ แม้บุคคลนั้นจะไม่ได้ลงมือกระทำเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาลด้วยตนเอง ก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่ง

4) การชักจูง โบเมท (Bromage, 1950: 255-256) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของความพยายามของบุคคล ในอันที่จะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำในระบบการเมืองเพื่อแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจ หรือปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งมักอยู่ในรูปการกระทำเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านร่างกฎหมาย หรือนโยบายอันใดอันหนึ่ง โดยเฉพาะ

5) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการประท้วงและการใช้ความรุนแรง การมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าว ได้แก่ การเข้าร่วมชุมนุมในที่สาธารณะ การจลาจล การก่อความวุ่นวาย เพื่อให้รัฐบาลแก้ไขในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง อาจจะเป็นการกระทำโดยเปิดเผย ในรูป

ของการชุมนุม การเดินขบวน ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กฎหมาย และนโยบายที่เห็นว่าไม่ถูกต้องนั้น ซึ่งเป็นการประท้วงในรูปซ่อนเร้น (Huntington and Nelson, 1976: 15)

เจเลียว บุรีภักดี และคณะ (2545: 118) ได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1) การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยอำนาจกว่าหรือมีทรัพยากรหรือมีความรู้ด้อยกว่า เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายลงมาว่าต้องการอะไร โดยที่รัฐไม่รู้ความต้องการของชาวบ้าน ดังนั้นการมีส่วนร่วมก็เพียงแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนเท่านั้น

3) การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการ การตัดสินใจในแนวทางการแก้ปัญหา และความเท่าเทียมกันของทุกฝ่าย

สุพล เลิศสกุลจินดา (2535: 18) ให้คำจำกัดความยุทธศาสตร์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นทางเลือกของการพัฒนาอันมีพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1) กลไกการพัฒนาเคลื่อนย้ายจากรัฐสู่ประชาชน โดยประชาชนมีบทบาทหลักในการพัฒนา

2) เป้าหมายการพัฒนา คือ การพัฒนาขีดความสามารถเพื่อพึ่งตนเองมิใช่พึ่งพารัฐ หรือพึ่งพางค์กรการพัฒนากายนอก

3) กระบวนการพัฒนายึดหลักล่างสู่บน มากกว่าบนสู่ล่าง

และเพื่อการไปสู่การปฏิบัติจะต้องยึดแนวทาง 3 ประการ คือ

1) ต้องถือว่าชาวบ้านเป็นตัวหลักในการแก้ปัญหา องค์กรภายนอกเป็นเพียงตัวกระตุ้นส่งเสริม และสนับสนุนเท่านั้น

2) กิจกรรมการพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชน กล่าวคือวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ใน ชุมชนทั้งอดีตและปัจจุบัน การยึดเยียดกิจกรรมการพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก นอกจากจะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่แท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพการแก้ปัญหาของชุมชน สร้างลักษณะขาดความมั่นใจในตนเอง และปมการพึ่งพาลังกายนอก

3) ปัญหาบางประการ เช่น ระดับการรับรู้ของชุมชนอาจมีจำกัด การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงครอบคลุมถึงการกระจาย และสื่อสารข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางด้านกรรับรู้ของประชาชน

ชินรัตน์ สมสืบ (2539: 53) กล่าวว่า การใช้องค์กรประชาชน เพื่อให้ประชาชน
 มามีส่วนร่วมและกำหนดการมีส่วนร่วมอาจจะทำได้ในหลายรูปแบบ คือ

1) องค์กรดั้งเดิม (Indigenous Organizations) จากการศึกษาของธนาคารโลก
 พบว่า การให้กลุ่มดั้งเดิมในชุมชนดำเนินโครงการเอง หรือจัดเป็นกลุ่มใหม่ เป็นทรัพยากรที่สำคัญ
 ในความสำเร็จของโครงการ เพราะความเป็นกลุ่มก้อน และความเชื่อถือในความจริงจังต่อกัน แต่
 การสร้างกลุ่มแบบเป็นทางการ โดยไม่ใช้กลุ่มที่มีรากฐานจากกลุ่มไม่เป็นทางการก็ยังมีอยู่ และ
 ตัวอย่างการทำงานที่ได้ผลนั้นองค์กรที่ตั้งขึ้นไม่ควรเน้นเพียงด้านเศรษฐกิจ หรือกายภาพแต่ควรมี
 การรวมตัวกันอย่างดีและมีการผสมผสานทางการเมืองด้วย

2) การสร้างองค์กร (Building Organizations) องค์กรเป็นสิ่งจำเป็นในการ
 ช่วยให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ และโครงการได้รับความสำเร็จ การจัดตั้งองค์กรมีหลาย
 รูปแบบ อาจจะเป็นแบบจากบนลงล่าง หรือจากล่างขึ้นบน ขึ้นอยู่กับว่าผลประโยชน์ใดที่ใคร
 ประโยชน์ของการสร้างองค์กรมีหลายอย่าง เช่น เพิ่มการมีส่วนร่วม เพิ่มการได้มาของทรัพยากรต่าง
 ๆ ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้้องค์กรในชนบทสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาได้ คือ ช่วยให้
 มีการพัฒนาระบบการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพในการกำหนดโครงการ การติดตามและการ
 ประเมินผล องค์กรท้องถิ่นเป็นพาหนะ เพื่อกระตุ้น และเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น การยอมรับ
 การทำการเกษตรแผนใหม่ในพื้นที่ที่มีระบบตลาด และสินค้าที่ล้าหลัง องค์กรสามารถอำนวยความสะดวก
 สะดวกจัดหาได้ มีการผสมผสานและการบริหารการบริการเหล่านี้ได้ องค์กรในท้องถิ่นจะ
 ช่วยเหลือ และผลักดันในเรื่องการแบ่งปันความเสี่ยง นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากองค์กรที่มี
 อยู่จะช่วยเพิ่มสมรรถภาพในการแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่น และทำให้โครงการนั้นนำมาซึ่งการดำรง
 อยู่ได้ด้วยตนเอง

3) การใช้กลุ่มเล็ก ๆ (Use of Small Groups) การใช้กลุ่มเล็ก ๆ เป็นวิถีทาง
 เพื่อระดมชวาวนาชาวไร่ และชาวชนบทเข้ามามีส่วนร่วมอย่างอิสระ บรรยากาศของคนที่มาเข้าร่วมใน
 กลุ่มนี้จะทำให้กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และเสี่ยงที่จะทำอะไร เพราะสมาชิกจะมีการอภิปราย
 ถกเถียง มีการหามติของสมาชิกบางคน เมื่ออยู่ในกลุ่มก็มีความต้องการจะแบ่งเอาความเสี่ยงของ
 กลุ่มไว้ด้วย การมีกลุ่มจึงยืนยันว่า กลุ่มกระตุ้นให้กล้าเสี่ยงและเกิดการเปลี่ยนแปลง

อดิน รพีพัฒน์ (2527: 49) ได้นิยามถึงขั้นตอนการพัฒนาการมีส่วนร่วมไว้ 5
 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหาและ
 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 2 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา

ขั้นที่ 3 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาและพิจารณาแนวทางวิธีการในการ
แก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

ขั้นที่ 5 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

โดยสรุปแล้ว ขั้นตอนและรูปแบบของการมีส่วนร่วมก็คือ ความพยายามที่จะให้ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจ เจ้าของพื้นที่ เจ้าของทรัพยากร สามารถเข้าไปมีส่วนร่วม นับตั้งแต่การรับทราบถึงปัญหา การกำหนดนโยบายเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนนำไปสู่ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมอย่างแท้จริง โดยพยายามทำให้รัฐมีบทบาทเข้ามามีส่วนน้อยที่สุด คือเป็นการทำให้ประชาชนสามารถร่วมแก้ไขปัญหาและพึ่งพาตนเองได้

จากเอกสารแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นสามารถนำมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม นั้นถือเป็นหัวใจสำคัญของการที่จะให้ประชาชน หรือคนในชุมชนตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่อันพึงมี ตามที่กฎหมายได้รับรองซึ่งสามารถทำให้ตนเองเข้าไปอยู่กระบวนกรขั้นตอนการมีส่วนร่วมได้ทุก ขั้นตอนในสิ่งที่ตนเองนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้เสียด้วย ดังนั้นการที่จะให้ประชาชนสามารถ เข้าไปมีบทบาทการมีส่วนร่วมได้นั้น ก็ต้องมีการเรียนรู้ เข้าใจถึงกระบวนกรมีส่วนร่วมเสียก่อนว่า เป็นอย่างไร เพราะว่าในปัจจุบันประชาชนมักจะเข้าใจว่าตนเองนั้นมีส่วนร่วม แต่แท้จริงแล้วการมี ส่วนร่วมของประชาชนนั้นก็เพียงระดับขั้นต้น หรือขั้นพื้นฐานเท่านั้นเพราะว่าสิ่งที่ประชาชน บอกว่าตนเองมีส่วนร่วมนั้นก็เพียงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร หรือนโยบายการ ตัดสินใจจากทางภาครัฐเท่านั้น แต่หัวใจ ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือการที่คนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกำหนด นโยบาย มีส่วนร่วมปฏิบัติ ตลอดจนความรับผิดชอบด้วย หมายถึงให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนกรมีส่วนร่วม โดยอาจจะผ่านทั้งองค์กร หรือว่าเป็นการกระทำของชุมชน โดยตรง รวมทั้งมีหลากหลายวิธีในการเข้าถึงกระบวนกรมีส่วนร่วมด้วย

1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

1.5.1 ความหมายของระบบอุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) อธิบายได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ทางสังคม ประการหนึ่ง ซึ่งอาจนิยามได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีสถานะไม่เท่าเทียมกัน (Dyadic Relationship) โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน (Exchange Relationship) และเป็นความสัมพันธ์ ส่วนตัว พวกพ้อง (Personalism) หรือคนคุ้นเคย (Face to Face) โดยแนวคิดนี้อาจจะเป็นที่รู้จักกันในนามต่าง ๆ เช่น Spoils system, patronage system, favoritism, nepotism และ patron – client relationship เป็นต้น

โดยมีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็น ความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน มีผู้ให้และผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่มีการกำหนดสถานภาพของบุคคลลดหลั่นจากบนมาสู่ล่าง นั่นคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เน้นความแตกต่างระหว่างฐานะตำแหน่งซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่ฐานะตำแหน่งสูงกว่า และผู้รับอุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่า ซึ่งอิทธิพล ของความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ และผู้รับอุปถัมภ์ขยายขอบเขตกว้างไกลกว่า ที่จะจำกัดอยู่ เฉพาะในชุมชนหรือในชนบทเท่านั้น ระบบอุปถัมภ์ยังมีความสำคัญในการเชื่อมโยงโครงสร้าง อำนาจระหว่างชนบทและเมือง และเป็นช่องทางของการแสวงหาผลประโยชน์

ชูป กาญจนประการ (2526: 166) อธิบายถึงความหมายของระบบอุปถัมภ์ นั้นเป็นเรื่องของสมัครพรรคพวกหรือเส้นสายที่ใช้ระบบนี้เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง ดังนั้น ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง ปฏิบัติการในประการต่าง ๆ เกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทั้ง ในทางการเมืองและทางการบริหารของพรรคการเมือง โดยถือเป็นการตอบแทนหรือสินน้ำใจที่ พรรคพวก ลูกน้อง และผู้ที่ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือช่วงการหาเสียงเลือกตั้งจะได้รับชัยชนะ การเลือกตั้ง สามารถเข้าร่วมคณะรัฐบาลหรือมีตำแหน่งทางการเมือง การปฏิบัติการต่าง ๆ จะ ออกมาในลักษณะหลายรูปแบบ เช่น ส่งย้ายผู้ดำรงตำแหน่งเดิมที่ไม่ใช่พรรคพวกของตนออก และ นำผู้ที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยจะแจกจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ช่วยเหลือ พรรคของตนแต่คำนึงถึงว่าเป็นพรรคพวกตนหรือผลประโยชน์ของตนหรือไม่

1.5.2 รูปแบบของระบบอุปถัมภ์

เจมส์ ซี สก็อตต์ (James C. Scott, 2539: 58) เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ทางศีลธรรม แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ และการเข้าไปเกี่ยวข้องของอำนาจรัฐมีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางศีลธรรมเปลี่ยนแปลงไปเป็น ความสัมพันธ์ที่มีต่อการต่อรอง การแข่งขันมากขึ้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่ง ในหลาย ๆ ทาง ที่ประชาชนที่ไม่ได้เป็นญาติ สนิทกันมาร่วมมือกัน โดยรูปแบบของการร่วมมือส่วนมากจะเกี่ยวพันกับการจัดระเบียบองค์การที่ มีการจัดประเภทของสายสัมพันธ์ ทั้งที่เป็นรูปแบบที่มีประเพณี เช่น เชื้อชาติ ศาสนา หรือ วรรณะ ตลอดจนถึง อาชีพ หรือ ชั้นทางสังคม ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างด้านพื้นฐานทาง โครงสร้างและพลวัต โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเชิงคู่ และกลุ่มแยกประเภทไว้ ดังนี้

1) เป้าหมายของสมาชิก ผู้รับอุปถัมภ์มีเป้าหมายเฉพาะที่ขึ้นอยู่กับ ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อหัวหน้าในขณะที่กลุ่มแยกประเภทมีเป้าหมายร่วมที่เกิดขึ้น จากการมี ลักษณะร่วมกันบางประเภทที่ช่วยแยกให้แตกต่าง ไปจากสมาชิกของกลุ่มอื่น

2) การปกครองตนเองของผู้นำผู้อุปถัมภ์มีสิทธิในการปกครองตนเองสูงในการเลือกพันธมิตรและการตัดสินใจในเรื่องนโยบายนานาตรบาทเท่าที่เขาสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้รับอุปถัมภ์ของตน ในขณะที่ผู้นำของกลุ่มแยกประเภทจะต้องยอมรับผลประโยชน์รวมของกลุ่ม ที่เขาเป็นผู้นำเป็นสำคัญ

3) เสถียรภาพของกลุ่ม กลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ มีพื้นฐานอยู่ที่สายสัมพันธ์ในแนวตั้งที่เปิดเฉพาะของกลุ่มนั้นๆ และที่สำคัญขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำที่จะทำให้เกิดการขยายตัว หรือสลายตัว ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่เขามีอยู่และขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะสนองตอบต่อข้อเรียกร้องของผู้อุปถัมภ์ได้ ในทางตรงข้ามกลุ่มแยกประเภท มีพื้นฐานอยู่ที่คุณสมบัติร่วมกันของสมาชิกตามแนวนอน เพราะฉะนั้นการคงอยู่ของกลุ่มจึงไม่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของหัวหน้า และจะยังคงขึ้นอยู่กับกิจกรรมหรือผลประโยชน์ (บ่อย ๆ ครั้งในเรื่องนโยบาย) ร่วมกันของสมาชิก

4) ส่วนประกอบของกลุ่ม กลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์พิจารณาจากการกำเนิดของกลุ่ม จะมีแนวโน้มที่มีลักษณะหลากหลายจากชั้นทางสังคมที่เข้าร่วมในกลุ่มมากกว่ากลุ่มแยกประเภท ซึ่งการเกิดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะที่สมาชิกมีส่วนร่วมอยู่ โดยคำจำกัดความผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบปิรามิด จะรวมเอาคนที่มีความแตกต่างในการจัดฐานะตำแหน่ง ในขณะที่กลุ่มแยกประเภทอาจจะเป็นหรือไม่เป็นกลุ่มของคนที่มีสถานภาพเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5) การร่วมมือของกลุ่มในความเป็นจริงผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ไม่ใช่กลุ่มที่แท้จริง ซึ่งเราอาจเรียกได้ว่าเป็น “ชุดกิจกรรม” ที่รวมกันอยู่ได้เพราะความสัมพันธ์ในแนวตั้งกับหัวหน้าเท่านั้น สายสัมพันธ์ที่หัวหน้าทำให้เกิดขึ้นทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนก็ได้ บริวารหรือผู้ติดตาม จะไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อกันและกัน และโดยแท้จริงแล้วอาจจะไม่รู้จักกันเลย ในทางตรงข้ามในกลุ่มแยกประเภทสมาชิกมักจะเชื่อมโยงกันตามแนวนอนกับระดับที่เราเรียกว่ากลุ่ม ที่เป็นอิสระจากหัวหน้า

ธีรยุทธ บุญมี (2532) ได้เขียนถึงระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย โดยยึดแนวการเขียนตามความหมายที่กว้างของระบบอุปถัมภ์ ในลักษณะแบบ “ผู้อุปถัมภ์-ผู้รับบริการ” ซึ่งสามารถแบ่งระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยเป็น 4 รูปแบบ คือ

1) ระบบอุปถัมภ์ที่มีอยู่ในหมู่ญาติ ระบบนี้ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทย ญาติอาวุโส คือ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ พี่ ฯลฯ กับญาติผู้น้อยคือ น้อง ลูก หลาน หลาน หลาน จะมีความอุปถัมภ์อย่างชัดเจน ญาติอาวุโส จะเป็นผู้ให้ทางวัตถุแก่ญาติผู้น้อย ไม่ว่าจะ เป็นอาหาร เสื้อผ้า การศึกษา หรือบางครั้งก็หางานให้ทำอีกด้วย เด็ก ๆ มักจะได้รับการสั่งสอนให้รู้จักบุญคุณของพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่อื่น ๆ ที่ได้ชุบเลี้ยงตนมาจนเติบโต บุญคุณของพ่อแม่และ

ญาติผู้ใหญ่ที่ใหญ่นั้นใหญ่หลวง จึงเป็นหน้าที่ของลูกที่ต้องตอบแทนบุญคุณ เมื่อ โตขึ้นและหาเลี้ยงชีพได้แล้ว ซึ่งเป็นเรื่องของวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมไทย จึงถือได้ว่าระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติเป็นระบบที่เก่าแก่ที่สุดระบบหนึ่งในสังคมไทย และเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดด้วยในสังคมประเทศอื่น ๆ ระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติก็คงมีอยู่เช่นเดียวกัน แต่อาจจะแตกต่างกันออกไปบางในรายละเอียดบางประการ

2) ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นระหว่างมิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทย ปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนร่วมสถานศึกษา และเพื่อนตาย เป็นต้น ในสังคมไทยความคาดหวังระหว่างเพื่อนเป็นไปอย่างลึกซึ้งและหนักแน่นมากกว่าบางสังคมในประเทศอื่น ๆ เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกัน มากกว่าความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกัน ได้ด้วยพฤติกรรมกรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน หรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่า ให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า ถ้าเพื่อนที่มีฐานะดีกว่าไม่ให้ความช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์เพื่อนผู้ด้อยฐานะความเป็นเพื่อนก็จะขาดหายไป อย่างน้อยความสัมพันธ์ก็จะห่างออกไปไม่แน่นแฟ้นเหมือนเดิม

3) ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่า ระบบอุปถัมภ์ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่ไม่น้อย ถ้าระบบอุปถัมภ์นั้นดำเนินไปโดยปราศจากคุณธรรมโดยสิ้นเชิง นั่นก็คือการเล่นพวกพ้อง โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งความจริงแล้วเป็นเรื่องยากที่จะทำได้ในการบริหารงานในปัจจุบัน ยิ่งในหน่วยงานของทางราชการแล้วการใช้ระบบอุปถัมภ์ยิ่งยากมากขึ้นไปอีก เพราะมีกฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับเกี่ยวกับการสอบบรรจุแต่งตั้ง การสอบเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น จึงกระทำได้ยาก แต่ก็อาจมีวิธีหลีกเลี่ยงกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้บ้าง ในลักษณะมักจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่าง “เจ้านาย-ลูกน้อง”

4) ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนถาวรน้อยกว่าแบบอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ลักษณะในรายละเอียดอื่น ๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีครบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทน ความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์ และความจงรักภักดีของผู้รับบริการ เป็นต้น ในสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้ อาจจำแนกได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มข้าราชการ-พ่อค้า และกลุ่มนักการเมือง-ชาวไร่ ชาวนา

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการและพ่อค้า (รวมทั้งนักธุรกิจอุตสาหกรรมและผู้ลงทุนเพื่อแสวงหากำไรอื่น ๆ) จะเป็นไปในรูปของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

ทางด้านวัตถุประสงค์ระหว่างกันมากกว่า กล่าวคือ ฝ่ายข้าราชการจะอำนวยความสะดวกประโยชน์บางประการให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ และฝ่ายพ่อค้าจะเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณ หรือตอบแทนด้วยการให้เงินทอง หรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น เช่น เครื่องเรือน เครื่องประดับ หรือรถยนต์ ฯลฯ เป็นต้น สิทธิประโยชน์ที่ฝ่ายข้าราชการให้แก่พ่อค้าหรือนักธุรกิจ ในกรณีนี้ส่วนมากมักจะเป็นเรื่องที่ไม่ตรงไปตรงมา ตามหลักคุณธรรม คือมีความลำเอียงแฝงอยู่ บางเรื่องถึงกับหลีกเลี่ยงหรือผิดกฎหมายก็ได้ トラบโคที่ข้าราชการผู้นั้นยังมีอำนาจให้คุณให้โทษ ได้อย่างมาก トラบนั้นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ก็จะยังคงมีอยู่ต่อไป แต่ถ้าหมดอำนาจวาสนาไปแล้ว ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ดังกล่าว ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างน้อยผลประโยชน์ที่เคยได้จากฝ่ายพ่อค้าจะลดน้อยลง

สำหรับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองกับชาวไร่ ชาวนานั้น จะสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงระยะเวลาใกล้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรมาแล้ว และหวังจะได้รับคัดเลือกเข้าสู่สภาอีกครั้งหนึ่ง หรือผู้สมัครที่ต้องการได้รับเลือกเป็น ส.ส. ก็จะต้องออกเยี่ยมเยียนราษฎร ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งขึ้น โดยที่ราษฎรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท และประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองกับชาวไร่ ชาวนา จึงมองเห็นได้ชัดในทางพฤติกรรม นักการเมืองนั้นจะมีฐานะทางสังคม ทางเศรษฐกิจสูงกว่าชาวไร่ ชาวนา และแน่นอนที่บุคคลเหล่านี้ต้องการคะแนนเสียงจากชาวไร่ ชาวนา แต่ชาวไร่ ชาวนา ผู้มีฐานะยากจน ก็ต้องการความช่วยเหลือทางด้านวัตถุจากนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ ถนน สะพาน หรือทรัพย์สินเงินทองอย่างอื่น นักการเมืองที่หวังจะได้รับความจงรักภักดีจากชาวไร่ ชาวนา มีความคาดหวังที่จะพึ่งพา ส่วนนักการเมืองที่ไม่อุปถัมภ์ หรือให้วัตถุทรัพย์สินแก่ชาวไร่ ชาวนาเลย ย่อมยากที่จะได้รับเลือกเข้าสู่สภา แม้จะมีข้อยกเว้นบ้าง แต่ก็น้อยเต็มทีและจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดีเด่นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยมีอยู่หลายรูปแบบทั้งในกลุ่มญาติ กลุ่มเพื่อน ในองค์กรต่าง ๆ และระหว่างบุคคลข้ามอาชีพ ซึ่งผู้อุปถัมภ์จะเป็นฝ่ายที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า โดยเป็นผู้ให้ทางด้านวัตถุแก่ฝ่ายผู้รับบริการ ทั้งนี้ฝ่ายผู้รับบริการจะตอบแทนด้วยความจงรักภักดี การตอบแทนบุญคุณ การรับใช้ปรนนิบัติ เป็นต้น

1.6 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน 2525: 459) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ว่า การทำตามบท การร่ำตามบท โดยอธิบายความหมายว่าการทำหน้าที่ที่กำหนด เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน เป็นต้น

พทยา สายหู (2540: 30) กล่าวว่า บทบาท คือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นพ่อ บทบาทก็คือต้องเลี้ยงลูก ครู บทบาทคือการอบรม

สั่งสอนนักเรียน การกำหนดบทบาทจะช่วยให้นักคนมีพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และบทบาทกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ

สุชา จันทรหอม และคณะ (2520: 46) กล่าวว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทจึงเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ พึงกระทำ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใด อย่างไรแล้วบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติ หรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง (2516: 58) พิจารณา บทบาทนั้นมี 2 นัย คือทางด้านโครงสร้างบทบาทเป็นตำแหน่งทางสังคม ที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน แสดงบทบาทโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ๆ ส่วนทางด้านกรแสดงบทบาทหรือการมีปฏิสัมพันธ์ (Social Structure) บทบาทเป็นผลต่อเนื่อง ที่เกิดจากแบบแผนการกระทำของบุคคล ที่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์ในสังคม

โสภา ชูติกุลชัย (2548: 129) ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท หมายถึงความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดหวัง บุคคลในตำแหน่งหนึ่งควรจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่นี้ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ บทบาททุกตำแหน่ง หรือชั้นจะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของคนอยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะกระทำอะไรมีพฤติกรรมอย่างไรหรือบทบาทของแต่ละคนจะอยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะกระทำอะไรบ้างนั่นเอง บางทีบทบาทอาจหมายถึงรวมถึงเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้น ๆ

อ้อมเดือน สดมณี (2529: 1) ได้กล่าวสรุปความหมายของบทบาทว่า บทบาทก็คือหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตำแหน่ง “บทบาทจะถูกกำหนดโดยบรรทัดฐานของสังคม นอกจากนี้บทบาทยังทำหน้าที่เชื่อมโยงตำแหน่งสังคมและโครงสร้างของระบบสังคม”

2. ข้อมูลทั่วไปของตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่มีลักษณะพิเศษ โดยมีความหลากหลายของชนเผ่าเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ด้วยกัน เป็นพื้นที่กึ่งเมือง

กิ่งชนบท ประชากรจึงมีความหลากหลาย ทั้งประชากรในชุมชนเมือง ชุมชนในชนบท และชุมชนชาวเขาบนพื้นที่สูง ที่มีชาวเขาอาศัยอยู่มีจำนวน 5 ชนเผ่า ได้แก่ ชนเผ่า อาข่า กระเหรี่ยง ลาหู่ เย้า และไทยใหญ่หรือเงี้ยว จึงเป็นจุดที่น่าสนใจในการศึกษาเปรียบเทียบถึงความหลากหลายทั้งด้านภูมิศาสตร์ ด้านประชากร และด้านเชื้อชาติ

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มีพื้นที่ประมาณ 273.70 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 171,060.04 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือระยะทางประมาณ 11 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง และที่ราบระหว่างภูเขา และพื้นที่ราบ มีพื้นที่ประมาณ 273.70 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 171,060.04 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อหัวเฉลี่ยปีละ 19,000 – 25,000 บาท มีพื้นที่ติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย และตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลคอยฮาง และ ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมืองเชียงราย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตเทศบาลนครเชียงราย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลท่าตอน อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

อาชีพของประชากรในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ทำไร่ ทำสวน ทำนา เลี้ยงสัตว์ รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป ฯลฯ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) สถานศึกษาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ประกอบไปด้วยสถานศึกษาดังต่อไปนี้ มีรายละเอียดดังนี้

(1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	13 แห่ง
(2) อนุบาล 3 ขวบ	1 แห่ง
(3) โรงเรียนประถมศึกษา	8 แห่ง
(4) โรงเรียนมัธยมศึกษา	1 แห่ง
(5) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน	18 แห่ง

2) สถาบันและองค์กรศาสนา

(1) วัด / สำนักสงฆ์	8 แห่ง
(2) โบสถ์	7 แห่ง

3) การสาธารณสุข

(1) สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน	4 แห่ง

- (2) สถานพยาบาลเอกชน 7 แห่ง
 (3) อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 98
- 4) การโทรคมนาคม
 (1) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง
- 5) การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ทั้งหมดจำนวน 18 หมู่บ้าน แต่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่
 (เฉพาะหมู่บ้านบริวาร) คิดเป็นร้อยละ 95

6) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(1) หน่วยงานของรัฐ

- ก. สถานีตำรวจ ชุมชน 1 แห่ง
 ข. จุดตรวจ 2 แห่ง
 ค. ศูนย์ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย 1 แห่ง

(2) มวลชนจัดตั้ง

- ก. ลูกเสือชาวบ้าน 2 กลุ่ม
 ข. อาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 1 กลุ่ม
 ค. สายตรวจอาสา 1 กลุ่ม
 ง. คณะทำงานแก้ไขปัญหาความยากจน 1 กลุ่ม
 จ. องค์กรเครือข่ายกลุ่มอาชีพตำบล

หน่วยงานของรัฐ

- 1) สถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ยาว
- 2) หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ซ้าย
- 3) หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ยาว
- 4) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
- 5) สถานีอนามัยตำบลแม่ยาว
- 6) สถานีอนามัยบ้านรวมมิตร
- 7) สถานีอนามัยบ้านห้วยแม่ซ้าย
- 8) สถานีอนามัยพนาสวรรค์
- 9) โรงเรียนแม่ยาววิทยา
- 10) โรงเรียนบ้านทุ่งหลวง
- 11) โรงเรียนบ้านริมกก
- 12) โรงเรียนบ้านห้วยขม

- 13) โรงเรียนบ้านผาขวางพัฒนา
- 14) โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว
- 15) โรงเรียนบ้านรวมมิตร
- 16) โรงเรียนบ้านห้วยแม่ซ้าย

ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวมีเนื้อที่ประมาณ 265.70 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 166,060.04 ไร่ โดยแบ่งเป็น เขตป่าสงวนแห่งชาติ 246.55 ตารางกิโลเมตร (154,090.64 ไร่) เขตพัฒนาการเกษตร 25.00 ตารางกิโลเมตร (15,626.32 ไร่) เขตพัฒนาอุตสาหกรรม 0.70 ตารางกิโลเมตร (439.17 ไร่) เขตชุมชนเมือง 1.45 ตารางกิโลเมตร (903.02 ไร่)

แหล่งน้ำธรรมชาติ มีลำน้ำ ลำห้วย 13 สาย และบึง หนองน้ำและอื่น ๆ 5 สาย ดังนี้

- 1) ลำน้ำแม่กก
- 2) ลำน้ำแม่ยาว
- 3) ลำห้วยแม่ซ้าย
- 4) ลำห้วยขม
- 5) ลำน้ำห้วยทรายขาว
- 6) ลำน้ำห้วยสักกอง
- 7) ลำห้วยหลู
- 8) ลำห้วยนาคอ
- 9) ลำน้ำโป่งผา
- 10) ห้วยหมากเกี้ยว
- 11) ห้วยมะกอก
- 12) ห้วยโป่งเตา
- 13) ห้วยฮ่องจ้าง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย	12 แห่ง
บ่อน้ำตื้น	709 แห่ง
บ่อโยก	20 แห่ง
อื่น ๆ (ประปา)	5 แห่ง

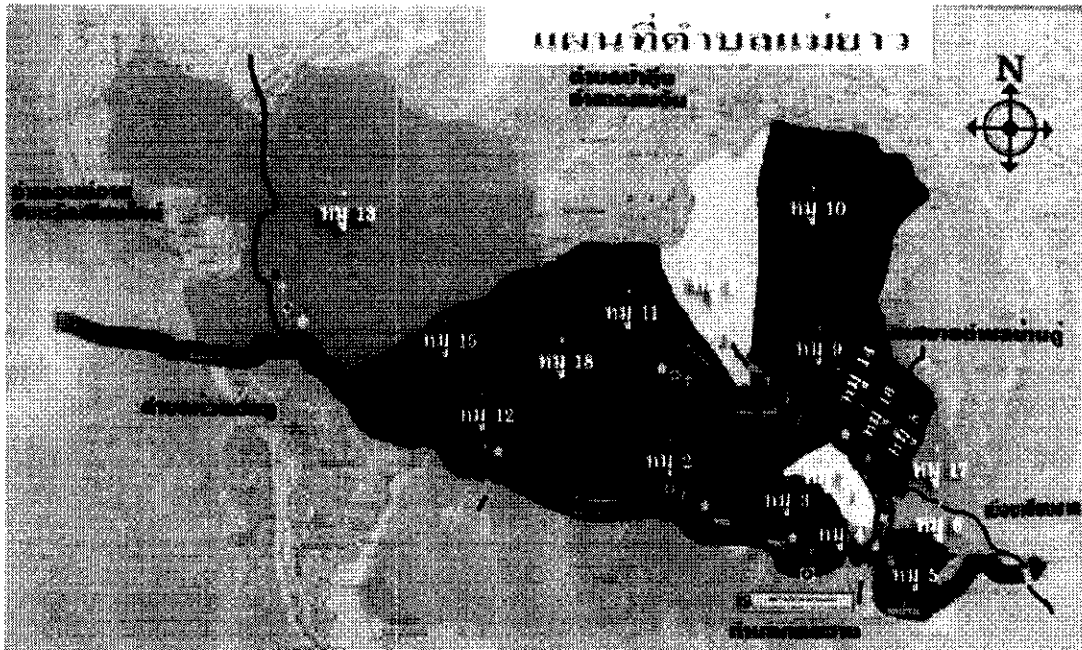
ด้านการเมืองการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มีประชากรรวม 19,805 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 67 คน / ตารางกิโลเมตร มีจำนวน 6,384 หลังคาเรือน แยกเป็นชาย 10,030 คน หญิง 9,775 คน มีจำนวนหมู่บ้านในเขตการปกครองทั้งหมด 18 หมู่บ้าน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรตำบลแม่ยาว (ข้อมูล พ.ศ. 2552-2553)

หมู่ที่	ชื่อ หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
1	บ้านห้วยขมิ้น	474	702	686	1388
2	บ้าน รวมมิตร	1575	1522	1386	2890
3	บ้าน ห้วยทรายขาว	392	516	472	988
4	บ้าน ริมกก	220	290	339	629
5	บ้าน ป่าอ้อ	162	247	208	455
6	บ้าน สันป่ายาง	298	321	333	654
7	บ้านกลาง พุง	247	418	385	803
8	บ้าน ทรายมูล	275	307	312	619
9	บ้าน พุงหลวง	364	406	417	823
10	บ้าน ห้วยขมนอก	774	933	934	1867
11	บ้าน ห้วยแม่ซ้าย	783	1113	1131	2244
12	บ้าน แคววัวดำ	249	415	369	784
13	บ้านพนา สวรรค์	733	1412	1284	2696
14	บ้าน ศิริราษฎร์	240	346	342	688
15	บ้าน ออบเสื่อแหวน	99	217	205	422
16	บ้าน ท่าหลุก	95	123	145	268
17	บ้าน ดงเจริญ	206	290	312	602
18	บ้าน โป่งคำพัฒนา	195	361	358	719
รวม		7381	9939	9600	19539

ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

สภาพแวดล้อมทางสังคม

จำนวนหมู่บ้าน มีทั้งหมดทั้งสิ้น 18 หมู่บ้าน

ประชากรทั้งสิ้น 19,841 คน แยกเป็นชาย 10,030 คน หญิง 9,811 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 67 คน / ตารางกิโลเมตร

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 มีรายได้เฉลี่ยสามปีย้อนหลัง 15,881,290.36 บาท มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 36 คน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 มีเขตเลือกตั้งทั้งหมด 18 เขตเลือกตั้ง 23 หน่วยเลือกตั้ง มีผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 133 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 10,620 คน มีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 6,788 คน คิดเป็นร้อยละ 63.92 มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบทั้งหมด 18 หมู่บ้าน ประชากรรวม 18,252 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 67 คน / ตารางกิโลเมตร มี 6,384 ครัวเรือน แยกเป็นชาย 9,202 คน หญิง 9,050 คน ในเขตปกครองทั้ง 18 หมู่บ้านมีประชากรที่เป็นคนพื้นราบหรือคนพื้นเมือง และเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ แยกตามหมู่บ้านได้ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตำบลแม่ยาว (ข้อมูล พ.ศ. 2550-2552)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	มีชนเผ่า	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านห้วยขมิ้น	ไทยใหญ่หรือเงี้ยว เผ่าอาข่า	603	586	1,189
2	บ้านรวมมิตร	เผ่ากะเหรี่ยง เผ่าอาข่า เผ่าม้ง	1,455	1,385	2,840
3	บ้านห้วยทรายขาว	คนพื้นเมือง เผ่าอาข่า	432	400	832
4	บ้านริมกก	คนพื้นเมือง	313	351	664
5	บ้านป่าอ้อ	คนพื้นเมือง	260	223	483
6	บ้านสันป่ายาง	คนพื้นเมือง เผ่าอาข่า	258	294	552
7	บ้านกลางทุ่ง	คนเมือง เผ่าอาข่า	360	317	677
8	บ้านทรายมูล	คนพื้นเมือง	311	331	642
9	บ้านทุ่งหลวง	คนพื้นเมือง	464	484	948
10	บ้านห้วยขมนอก	คนพื้นเมือง ไทยใหญ่หรือเงี้ยว เผ่า ลาหู่ กะเหรี่ยง เผ่าอาข่า	877	902	1,779
11	บ้านห้วยแม่ซ้าย	เผ่าเย้า เผ่าลาหู่ เผ่าอาข่า	1,083	1,140	2,223
12	บ้านแคววัวดำ	เผ่ากะเหรี่ยง	389	374	763
13	บ้านพนาสวรรค์	เผ่าลาหู่ เผ่าอาข่า	1,259	1,225	2,384
14	บ้านศิริราษฎร์	คนพื้นเมือง เผ่าอาข่า ไทยใหญ่หรือเงี้ยว	320	327	647
15	บ้านอบเสื่อแหวน	เผ่าลาหู่	212	488	400
16	บ้านท่าลูก	คนพื้นเมือง ไทยใหญ่หรือเงี้ยว	114	141	255
17	บ้านดงเจริญ	คนพื้นเมือง เผ่าอาข่า	240	237	477
18	บ้านโป่งผ่าพัฒนา	เผ่าลาหู่ เผ่าอาข่า ไทยใหญ่ ไทยลื้อ	252	245	497
รวม			9,202	9,050	18,252

ประชากร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จึงแบ่งประชากรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มคนไทยพื้นเมืองหรือคนพื้นราบ หรือชาวเชียงรายมีประมาณ 5,000 คน
2. กลุ่มชาวเขาค้างเคิมที่มีบัตรประชาชนแล้ว มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ประมาณ 2,000 คน

3. กลุ่มชาวเขาที่อพยพมาจากประเทศพม่า ประเทศจีน รวมทั้งชาวไทยใหญ่ที่อพยพมาได้ประมาณ 30-50 ปี กลุ่มนี้จะมีบัตรประจำตัวเป็นบัตรสี ส่วนมากพูดภาษาไทยไม่ได้ มีประมาณ 3,000 คน

ดังนั้น กลุ่มการเมืองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จึงต้องใช้วิธีการหาเสียงใน 3 รูปแบบ คือ กลุ่มผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกลุ่มที่หนึ่งนั้น ใช้วิธีหาเสียงโดยเน้นหนักทั้งนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น คุณสมบัติส่วนตัว การออกพบปะกับประชาชน และอาศัยกลุ่มเครือญาติ และเพื่อนพ้อง ผู้ที่เคารพนับถือ ในกลุ่มที่ 2 นั้น กลุ่มการเมืองจะมีวิธีการหาเสียงที่คล้ายกับกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มที่ 1 แต่จะเน้นไม่ซื้อเสียง ผู้นำชุมชนของหมู่บ้านนั้น ๆ ส่วนลักษณะการหาเสียงของกลุ่มการเมืองเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มที่ 3 หรือชาวไทยภูเขานั้น ส่วนมากวิธีการหาเสียงจะเน้นเฉพาะการเข้าหาผู้นำหมู่บ้าน เช่นผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน แต่กลุ่มชนเผ่า โดยวิธีการเสนอผลประโยชน์เป็นเงินบ้าง เป็นการเสนอหรือรับปากว่าจะติดต่อประสานงานในการพัฒนา การก่อสร้างถนน ลาดยางเข้าหมู่บ้าน การก่อสร้างขยเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านบ้าง ซึ่งผู้มีสิทธิในกลุ่มนี้ จะมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยน้อยมาก ถ้าจะเลือกใครมาเป็นผู้แทนในทุกระดับ จะเชื้อฟุ้งผู้นำหมู่บ้านเท่านั้น

ตารางที่ 2.4 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	416	290	69.71	28	9.65	-	-
2	1,394	467	33.5	36	7.71	-	-
3	359	195	54.32	3	1.54	-	-
4	519	373	71.87	16	4.29	-	-
5	325	256	78.77	4	1.56	-	-
6	646	439	67.96	12	2.73	-	-
7	378	290	76.72	9	3.1	-	-
8	709	498	70.24	18	3.61	-	-
9	708	431	60.88	14	3.25	-	-
10	643	340	52.88	34	10	-	-
11	716	385	53.77	93	24.15	-	-
13	938	524	55.86	103	19.66	-	-
14	494	361	73.08	10	2.77	-	-
15	445	157	35.28	30	19.1	-	-
ผลรวม	8,690	5,006	854.84	410	113.12	-	-

หมายเหตุ หมู่ที่ 12 มีผู้สมัครเพียงจำนวน 2 คน

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด 5 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หมู่ที่ 5 บ้านป่าอ้อ ร้อยละ 78.77

ลำดับที่ 2 หมู่ที่ 7 บ้านกลางทุ่ง ร้อยละ 76.72

ลำดับที่ 3 หมู่ที่ 14 บ้านศิริราษฎร์ ร้อยละ 73.08

ลำดับที่ 4 หมู่ที่ 4 บ้านริมกก ร้อยละ 71.87

ลำดับที่ 5 หมู่ที่ 8 บ้านทรายมูล ร้อยละ 70.24

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุด 2 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หมู่ที่ 2 บ้านรวมมิตร ร้อยละ 33.50

ลำดับที่ 2 หมู่ที่ 15 บ้านออบเสื่อแหวน ร้อยละ 35.28

สถิติจำนวนบัตรเสียมากที่สุด 3 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หมู่ที่ 11 บ้านห้วยแม่ซ้าย ร้อยละ 24.15

ลำดับที่ 2 หมู่ที่ 13 บ้านพนาสวรรค์ ร้อยละ 19.66

ลำดับที่ 3 หมู่ที่ 15 บ้านออบเสื่อแหวน ร้อยละ 19.10

จะเห็นได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาใช้สิทธิมาก 5 ลำดับแรก จะเป็นชนพื้นเมืองที่อยู่พื้นราบ แต่ผู้หมู่บ้านที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยและมีบัตรเสียมากที่สุด 3 ลำดับ ส่วนมากจะเป็นหมู่บ้านที่มีชนเผ่าชาวเขาเป็นส่วนมาก

ตารางที่ 2.5 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	629	419	66.61	40	9.55	1	0.24
2	1,287	478	37.14	10	2.09	9	1.88
3	415	270	65.06	4	1.48	-	-
4	529	404	76.37	12	2.97	5	1.24
5	374	264	70.59	5	1.89	4	1.51
6	407	294	72.23	9	3.06	5	1.7
7	413	321	77.72	11	3.43	1	0.31
8	517	346	66.92	7	2.02	1	0.29
9	733	480	65.48	19	3.96	3	0.62
10	769	498	64.76	30	6.02	12	2.41
11	1,225	652	53.22	34	5.21	9	1.38
12	398	238	59.8	12	5.04	-	-
13	1,344	882	65.62	106	12.02	5	0.57
14	500	394	78.80	20	5.08	7	1.78
15	282	215	76.24	6	2.79	-	-
16	226	191	85.51	7	3.66	3	1.57
17	271	194	71.59	3	1.55	3	1.55
18	301	248	82.39	18	7.26	1	0.4
ผลรวม	10,620	6,788	63.92	353	5.20	69	1.02

หมายเหตุ หมู่ที่ 12 มีผู้สมัครเพียงจำนวน 2 คน

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด 5 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หมู่ที่ 16 บ้านท่าหลุก ร้อยละ 85.51

ลำดับที่ 2 หมู่ที่ 18 บ้านโป่งผ่าพัฒนา ร้อยละ 82.39

ลำดับที่ 3 หมู่ที่ 14 บ้านศิริราษฎร์ ร้อยละ 78.80

ลำดับที่ 4 หมู่ที่ 7 บ้านกลางทุ่ง ร้อยละ 77.72

ลำดับที่ 5 หมู่ที่ 4 บ้านริมกก ร้อยละ 76.37

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุด 2 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หมู่ที่ 2 บ้านรวมมิตร ร้อยละ 37.14

ลำดับที่ 2 หมู่ที่ 11 บ้านห้วยแม่ซ้าย ร้อยละ 53.22

สถิติจำนวนบัตรเสียมากที่สุด 3 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หมู่ที่ 13 บ้านพนาสวรรค์ ร้อยละ 12.02

ลำดับที่ 2 หมู่ที่ 1 บ้านห้วยขมิ้น ร้อยละ 9.55

ลำดับที่ 3 หมู่ที่ 18 บ้านโป่งผ่าพัฒนา ร้อยละ 7.26

จะเห็นได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาใช้สิทธิมาก 5 ลำดับแรก จะเป็นชนพื้นเมืองที่อยู่พื้นราบ แต่ผู้หมู่บ้านที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยและมีบัตรเสียมากที่สุด 3 ลำดับ ส่วนมากจะเป็นหมู่บ้านที่มีชนเผ่าชาวเขาเป็นส่วนมาก

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตระกูล มีชัย (2525: 212-230) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชนและข้าราชการกับการเมืองไทย” พบว่า 1) การที่นักธุรกิจเข้ามามีบทบาททางการเมืองมี 2 ลักษณะ คือ การเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนโดยตรง กับการให้เงินทุนสนับสนุนพรรคการเมือง 2) การสนับสนุนพรรคการเมืองพรรคหนึ่งพรรคใดนั้นไม่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ หากแต่เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลมากกว่า 3) ปัจจุบันให้การยอมรับบทบาทของนักธุรกิจในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจมากขึ้น มีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ส่วนด้านมูลเหตุที่ผลักดันให้นักธุรกิจเอกชน เข้ามามีบทบาททางการเมืองนั้นเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจการเมืองไปในทิศทางที่เปิดมากขึ้น นักธุรกิจทั้งกลุ่มที่เคยแอบอิงกับกลุ่มอำนาจเดิมและนักธุรกิจที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มอำนาจเดิม ต่างก็แสวงหาอำนาจคุ้มครองทางการเมืองใหม่ตามระบอบการเมืองซึ่งเปิดมากขึ้น จึงผลักดันให้เข้ามามีบทบาททางการเมือง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งประเภทของกลุ่มธุรกิจที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่

1) กลุ่มนายทุนผูกขาด เป็นกลุ่มธุรกิจอิทธิพล หมายถึง กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ต่าง ๆ ที่มีอำนาจการผูกขาดอยู่ในธุรกิจการเงิน การธนาคาร อุตสาหกรรม ธุรกิจการส่งสินค้าออก-นำเข้า

2) กลุ่มนายทุนทั่วไป เป็นกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก ตลอดจนกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่เติบโต โดยไม่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของกลุ่มผู้นำบางกลุ่ม กลุ่มเหล่านี้ต้องการให้มีลักษณะการค้าแบบเสรี จึงเข้ามาผลักดันนโยบายของรัฐบาลไปในทิศทางที่เปิดโอกาสให้ธุรกิจของตนดำเนินการได้ประโยชน์สูงสุด

3) กลุ่มนายทุนระดับท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะมีเชื้อสายจีน ซึ่งมักจะถูกกดดันทางด้านสถานภาพทางสังคม การอาศัยผู้นำท้องถิ่นในการเอื้ออำนวยด้านธุรกิจ บทบาททางการเมืองโดยตรง มักจะเป็นด้านการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกเทศบาล-ตำบล สมาชิกสภาจังหวัด ส่วนบทบาททางอ้อมอาจจะเข้าไปในรูปของการรวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม หรือสนับสนุนนักการเมืองในท้องถิ่นที่ตนอยู่ เป็นต้น (ตระกูล มีชัย 2525: 212-230)

นคร เสรีรักษ์ (2528: 30) ศึกษาเรื่อง “มูลเหตุจูงใจให้นักธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาททางการเมือง” พบว่า การที่นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมืองก็เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าที่จะเป็นเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะอย่างแท้จริง ในกรณีนี้ นักธุรกิจจะใช้กระบวนการเข้าถึงจุดตัดสินใจของรัฐบาล โดยการเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้ตัดสินใจ ประกอบกับการเมืองมีลักษณะกึ่งเปิด กึ่งปิด มีขอบเขตคับแคบ สำหรับผู้เข้าร่วมทางการเมือง (จำกัดผู้เข้าร่วมทางการเมือง) ซึ่งกลุ่มประชากรที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง อาจมาจากกลุ่มธุรกิจจริง ๆ ที่เป็นประชากร (เจ้าของกิจการขนาดเล็กถึงขนาดกลาง) ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็นต้องเข้าไปคลุกคลีกับการเมืองมากนัก เพราะอย่างยิ่งไม่จำเป็น ส่วนกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยประกอบธุรกิจนั้น กลับปฏิเสธการเข้าไปมีบทบาททางเศรษฐกิจหรือธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อรักษาภาพพจน์ที่ปรากฏแก่สาธารณะ อันจะส่งผลกระทบต่อสถานะการเมืองที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่

บุญชอบ พรหมศรี (2530) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลกับความมั่นคงแห่งชาติทางการเมือง” ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า การที่กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลของไทยมิได้มีส่วนช่วยให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรในประเทศ ที่พัฒนาแล้ว เกิดขึ้นเนื่องจากกลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ของไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ ส่วนใหญ่มิได้เป็นกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล แสดงบทบาททางการเมือง ที่ถูกต้องที่จะช่วยเสริมสร้างพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง เพื่อช่วยในการ กลั่นกรองปัญหา

ต่าง ๆ อันจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยมีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพยิ่งขึ้นหรือมั่นคงขึ้นนั่นเอง

โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขให้กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลของไทย มีลักษณะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่แท้จริงและมีบทบาทที่ถูกต้องต่อการสร้างสรรค์ประชาธิปไตย คือ

1. ส่งเสริมให้กลุ่มคนมีจิตสำนึกในตัวเองในการรวมตัว และก่อตั้งกลุ่มผลประโยชน์กับกลุ่มอิทธิพลขึ้น
2. แก้ไขอุปสรรคของการก่อตั้งกลุ่มที่ถูกกฎหมาย เพื่อจะได้ไม่ใช้วิธีการเรียกร้องที่ผิดกฎหมาย
3. ส่งเสริมให้มีกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มอิทธิพลที่หลากหลาย เพื่อจะได้ครอบคลุมคนในสังคมให้มากที่สุด และต่อรองถ่วงดุลระหว่างกันได้
4. แก้ไข และส่งเสริมให้กลุ่มผลประโยชน์กับกลุ่มอิทธิพลแสดงบทบาท และหน้าที่ทางการเมืองอย่างถูกต้อง
5. ส่งเสริมให้กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลใช้ขั้นตอนและวิธีดำเนินการที่ถูกต้อง

ยรรยง สุวรรณาวุธ (2538) ศึกษาเรื่อง “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในระดับจังหวัดชลบุรี” พบว่า ผู้นำท้องถิ่นกับบทบาทด้านการเมืองส่วนใหญ่ จะเป็นแค่บทบาทพื้นฐานทั่วไป คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ฯลฯ และยังพบว่าบทบาทต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ หรือเปลี่ยนแปลงไปตามคุณลักษณะของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

วีระเดช สมวรรณ (2539: 69-71) ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคโลกาภิวัตน์” ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าสู่ตำแหน่ง ก็เพราะเป็นผู้ที่มีความจริงใจช่วยเหลือประชาชน มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับข้าราชการ นักการเมือง โดยอาจไปของบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่นได้

อัศววิทย์ ชันแก้ว (2540: 7) ศึกษาเรื่อง “นักธุรกิจภูมิภาคกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น” พบว่า สาเหตุสำคัญที่นักธุรกิจภูมิภาคเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะเป็นผู้ถือครองปัจจัยความมั่งคั่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นอำนาจทางการเมืองได้โดยง่าย รูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงและโดยอ้อม นักธุรกิจภูมิภาคเป็นผู้ถือครองและควบคุมเครือข่ายอุปถัมภ์ในท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยระบบการ

ซื้อขายต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดจากการประกอบธุรกิจและการใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับประชาชนในพื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจภูมิภาคกับการเมืองดำเนินไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและนักธุรกิจเองก็ได้ประโยชน์บางประการจากการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีบทบาททางการเมือง

ยุทธนา แสนขัน (2544: 100-104) ศึกษาเรื่อง “การเลือกผู้นำท้องถิ่นในชุมชนชนบท” พบว่า การเลือกผู้นำแบบไม่เป็นทางการของชาวบ้านทั้งสามกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีฐานะยากจน กลุ่มที่มีฐานะปานกลาง กลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจดี จะใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกที่เหมือนกัน โดยปัจจัยที่ชุมชนใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกผู้นำนั้นประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ อาชีพ รายได้ ฐานะ เครือญาติ การช่วยเหลือ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐ เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวโครงการพัฒนาสาธารณูปโภค ตลอดจนเครือข่ายภายนอกชุมชน

พรศรี วิโรจน์วุฒิกุล (2548: 4) ศึกษาเรื่อง “บทบาททางเศรษฐกิจและการเมืองของนักธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” พบว่า นักธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี มีบทบาททางเศรษฐกิจและทางการเมืองค่อนข้างมาก โดยบทบาททางด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันตามสถานภาพสมรรถนะระดับการศึกษา ประเภทกลุ่มธุรกิจ ระยะเวลาประกอบธุรกิจในจังหวัดชลบุรี รวมถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนบทบาทด้านการเมืองแตกต่างกันตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทกลุ่มธุรกิจ ระยะเวลาประกอบธุรกิจในจังหวัดชลบุรี รวมถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผู้ทำการวิจัยใคร่ขอแนะนำ วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาวิจัยบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ดำเนินการดังนี้

1.1 ประชากรวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงเลือกประชากรวิจัยแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักรูทกิจ กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการวิจัยจำนวน 17 คน ดังนี้

1.2.1 กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ ที่เป็นผู้สัญญา กับ อบต.แม่ยาว ไม่ต่ำกว่า 5 ปี ประกอบด้วย กลุ่มผลประโยชน์ที่รับเหมาก่อสร้างทุกประเภท จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และมีเครื่องจักรกล ซ่อมแซมปรับปรุงงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคคลหนองน้ำ ลำน้ำ จำนวน 5 ราย ได้แก่

- 1) นางนงคราญ เถรนิม เจ้าของห้างหุ้นส่วนจำกัด หนองบัวแดงก่อสร้าง
- 2) นายอุดม กำแพงคำ เจ้าของห้างหุ้นส่วนจำกัดสมศักดิ์ธูปล็อก
- 3) นายชิต คำแขก เจ้าของห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิศุกภัณฑ์
- 4) คต.วัลลภ นางแล บุคคลธรรมดา
- 5) ว่าที่ร้อยตรีหญิงผกาพันธ์ ยาวิชัย เจ้าของ หจก. ผกาพันธ์วิศุกก่อสร้าง

1.2.2 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

- 1) นายเดช จึงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว
- 2) นายดุสิต อภิญญาพิศาล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
- 3) นายศักดิ์ดา เจริญดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13
- 4) นายอภิรักษ์ อินตะวัง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
- 5) นายมานพ ยาวิชัย ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5

1.2.3 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งไม่เป็นทางการในชุมชน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

- 1) นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว
- 2) นางบัวไหล เทพสมเกตุ ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี หมู่ที่ 4
- 3) นายสิงห์คำ ศิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว
- 4) นายสมบัติ พูลพลับ ข้าราชการบำนาญ
- 5) นายมานพ เลิศบรรจงขวัญ อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 / กรรมการหมู่บ้าน
- 6) นางกัตนา กองแก้ว ประธาน อสม. ตำบลแม่ยาว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลศึกษาวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแนวทางในการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด

2.2 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุล ที่อยู่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง/อาชีพ ระยะการดำรงตำแหน่ง/อาชีพ รายได้ และอาชีพก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง (กรณีกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน)

2) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุและอุปกรณ์ การสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งความสัมพันธ์กันในระบบอุปถัมภ์ การเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน

3) ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

2.2.2 การตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 3 ท่าน คือ 1. ดร. กมลกาญจน์ อ่ำบัว ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2. นายจันทน์ พรหมจันทร์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงราย 3. นายอนันต์ สมุทธารินทร์ ตำแหน่งปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง เพื่อตรวจสอบและแนะนำแก้ไข เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Survey)

ในส่วนของการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ จะดำเนินการ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Survey) โดยใช้การศึกษาจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้ง นี้ สำหรับนำมาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาวิจัย และการวิเคราะห์ผลการศึกษา

3.2 การวิจัยภาคสนาม (Field Survey)

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้บุคคลเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sampling unit) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจง จำนวน 17 คน ประกอบด้วย กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ จำนวน 5 คน กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน จำนวน 6 คน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน จำนวน 6 คน โดยผู้ทำการวิจัย ออกสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และวัตถุประสงค์ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และนำเสนอผลการวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ

2.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย

2.2 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบ

3.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มนักธุรกิจ		กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่ง เป็นทางการในชุมชน		กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่ง ไม่เป็นทางการในชุมชน	
	จำนวน (N=5)	ร้อยละ	จำนวน (N=6)	ร้อยละ	จำนวน (N=6)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	3	60.00	6	100	2	33.33
หญิง	2	40.00	-	-	4	66.67
รวม	5	100.00	6	100.00	6	100.00
อายุ						
40 และต่ำกว่า	1	20.00	1	16.67	2	33.33
41-50 ปี	4	80.00	3	50.00	3	50.00
51-60 ปี	-	-	2	33.33	1	16.67
รวม	5	100.00	6	100.00	6	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	40.00	4	66.67	5	83.33
ปริญญาตรี	3	60.00	2	33.33	1	16.67
รวม	5	100.00	6	100.00	6	100.00
อาชีพ						
นักธุรกิจ	5	100.00	-	-	-	-
ค้าขาย	-	-	1	16.67	1	16.67
รับจ้าง	-	-	-	-	2	33.33
เกษตรกร	-	-	5	83.33	3	50.00
รวม	5	100.00	6	100.00	6	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มนักธุรกิจ		กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่ง เป็นทางการในชุมชน		กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่ง ไม่เป็นทางการในชุมชน	
	จำนวน (N=5)	ร้อยละ	จำนวน (N=6)	ร้อยละ	จำนวน (N=6)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน						
10,000 บาทและต่ำกว่า	-	-	2	33.33	4	66.67
10,001-50,000 บาท	-	-	4	66.67	2	33.33
50,001-100,000 บาท	2	40.00	-	-	-	-
100,001-150,000 บาท	-	-	-	-	-	-
150,001 บาทขึ้นไป	3	60.00	-	-	-	-
รวม	5	100.00	6	100.00	6	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน พบว่า

เพศ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเป็นเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ทั้งหมดเป็นเพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

อายุ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักธุรกิจ ส่วนใหญ่ คือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 อายุ 40 ปีและต่ำกว่า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชนจำนวนครึ่งหนึ่ง อายุ 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และอายุ 51-60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ครึ่งหนึ่ง อายุ 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 33.33 และอายุ 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ระดับการศึกษาสูงสุด ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักธุรกิจ มากกว่าครึ่งหนึ่งจบปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็น

ร้อยละ 40.00 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชนระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

อาชีพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักธุรกิจทั้งหมดประกอบอาชีพนักธุรกิจ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และอาชีพค้าขาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชนครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50 อาชีพรับจ้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และอาชีพค้าขาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักธุรกิจ มีรายได้ต่อเดือน 50,001-100,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และรายได้ต่อเดือน 150,001 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-50,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 67.67 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 67.67 และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-50,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

สรุปภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 อายุ 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.68 มีระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 มีอาชีพเกษตรกรครึ่งหนึ่ง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.05 และกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,001-50,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน ประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจจำนวน 5 คน กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน จำนวน 6 คน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชนจำนวน 6 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จึงนำข้อมูลมาประเมินผลและทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปผลการศึกษา ดังนั้น

ผู้วิจัยได้แบ่งแยกประเด็นในการวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวทั้ง 3 กลุ่มออกเป็น 5 บทบาท คือ

- 1.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้ง
- 1.2 บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้ง
- 1.3 บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน
- 1.4 บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในการให้การสนับสนุนด้านการเงิน ให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้ง
- 1.5 บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในการให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรกล ในการก่อสร้าง ให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้ง

1.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าบทบาทด้านการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งนั้น มักจะเข้ามาช่วยในลักษณะทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมคือ ช่วยชักจูง โน้มน้าวให้บุคคลในอาชีพอื่น ๆ และอาชีพเดียวกันให้การสนับสนุนผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งผู้สมัครรับการเลือกตั้งที่เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้สมัครคนใหม่ที่มีผลต่อการเลือกตั้งแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ เช่น นายอุดม กำแพงคำ และนายพิมล สิทธิพรหม ได้ให้สัมภาษณ์ในทำนองเดียวกันว่า ไม่ได้เข้าไปมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งโดยตรง แต่จะถามความเห็นจากลูกค้าที่มาซื้อวัสดุ และอุปกรณ์ก่อสร้างและอื่น ๆ ว่าจะเลือกผู้สมัครคนเดิมที่เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้สมัครรายใหม่ และจะชักชวนรณรงค์ให้เลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุนเท่านั้น

นายชิต คำแขก นางนงคราญ เถรนิยม และว่าที่ร้อยตรีหญิงผกาพันธ์ ยาวิชัย ว่าได้มีบทบาทในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะพูดกับลูกค้าว่าผู้สมัครที่เป็นอดีตนายกคนเดิมนั้นมีข้อดีอย่างไรบ้าง ส่วนผู้สมัครรับการเลือกตั้งรายใหม่นั้นจะพูดในทำนองที่เป็นด้านลบ การรณรงค์หาเสียงนั้นส่วนมากจะพูดกับลูกค้าในช่วงระยะหอดวาระก่อนการเลือกตั้ง เพราะได้รับการร้องขอจากผู้สมัครรับการเลือกตั้งที่เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน หรือกลุ่มชุมชน โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น จากการสัมภาษณ์

นายเดช จึงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ว่ากำนันจะมีบทบาทในการรณรงค์ช่วยในการหาเสียงสนับสนุนให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งได้มากที่สุด โดยเฉพาะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิมที่ได้มีผลประโยชน์ร่วมกันในตำบลและกำนันจะชักชวนผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนให้ช่วยผู้สมัครคนเดิมทั้ง โดยทางตรง และทางอ้อม แต่ถ้าผลประโยชน์ขัดกันกับอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิมแล้ว ก็จะไปช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนใหม่ เพื่อแลกกับผลประโยชน์กันต่อไป

ด้านนายมานพ กาวิชัย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทในการรณรงค์หาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวนั้น คนในฐานะผู้นำในหมู่บ้าน จะมีบทบาทช่วยผู้สมัครทั้งก่อนที่จะครบวาระ และก่อนการเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่จะให้ผลประโยชน์กับคณะกรรมการหมู่บ้าน และเสนอให้การสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ เป็นค่าตอบแทนในการทำงาน

แต่นายคุณิต อภิญญาพิศาล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้นำท้องที่ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทรณรงค์ช่วยและนำประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ถ้าจะแนะนำให้เลือกใคร เบอร์ใดก็จะให้คำแนะนำชักจูงได้เฉพาะญาติพี่น้อง

นายอภิรักษ์ อินตะวัง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้นำท้องที่สำหรับในเขตหมู่บ้านของตนเองจะมีบทบาทในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสนับสนุนคนที่ชอบและมีนโยบายในการพัฒนาหมู่บ้านท้องถิ่นตรงกับหมู่บ้าน

นายศักดิ์ดา เจริญดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ได้ให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำหมู่บ้านบริวาร โดยเฉพาะ ในเขตปกครองที่เป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลบนพื้นที่สูง มีราษฎรเป็นชาวไทยภูเขาหลายชนเผ่า เช่นหมู่ที่ 13 ผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทมาก เพราะลูกบ้านที่อยู่ในความปกครองจะเชื่อฟังคำแนะนำของผู้นำหมู่บ้าน หากจะให้เลือกใครแล้วผลคะแนนออกมาคนที่บอกให้เลือกก็จะได้คะแนนสูงที่สุดในหมู่บ้านนี้

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มอปพร. กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเยาวชน จะมีการนำนโยบายในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตรงกันกับความต้องการของหมู่บ้านที่ตนเองเป็นผู้นำอยู่โดยน่านโยบายนั้น มาสัญญาว่าถ้าเลือกกลุ่มหรือผู้สมัครของตนเองแล้ว คือสัญญาว่าจะมาทำ ให้ ส่วนมากนโยบายไม่พ้นในเรื่อง

โครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา และการสัญญาว่าจะอุดหนุนเงินงบประมาณในกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนถึงรับปากว่าจะมีนโยบายในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี โดยเฉพาะกิจกรรมประเพณีของชาวเขา เช่น ประเพณีปีใหม่ชาวเขา หรือพิธีเขาะจะเว หรือพิธีกินวอของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในช่วงเทศกาลตรุษจีน

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายมานพ เลิศบรรจงขวัญ กรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ได้ช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายก อบต. และสมาชิกสภา อบต. มาตลอดทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั้งในหมู่บ้านหลัก และหมู่บ้านบริวารที่เป็นชนเผ่าชาวเขา

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ถึงแม้ว่ากลุ่มพัฒนาสตรี จะไม่มีบทบาทในการช่วยรณรงค์หาเสียงได้มากกว่ากำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แต่สามารถเป็นหัวคะแนนช่วยหาเสียงได้ โดยเฉพาะสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายก อบต. โดยเปิดเผย เพราะจะรู้ว่าประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งชอบผู้สมัครคนไหน ก็จะช่วยกันเชียร์หรือสนับสนุนคนนั้น และเห็นว่าหัวคะแนนที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือกลุ่มพัฒนาสตรี

นายสมบัติ พูลพลับ ข้าราชการบำนาญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในสังคมไทยการเมืองคู่กับผลประโยชน์หรือการแสวงหาผลประโยชน์ และการรณรงค์หาเสียงก็เป็นหนทางแรกของการเข้าสู่ตำแหน่งแห่งการแสวงหาผลประโยชน์ และทุนก็ได้มีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงทุกครั้ง

นายสิงห์คำ ศิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่าจะมีบทบาทต่อการรณรงค์เลือกตั้งนายก อบต. และสมาชิกสภา อบต. เป็นอย่างมาก ซึ่งอยู่ในรูปลักษณะน้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า เป็นการช่วยเหลือกัน หากผู้ที่สนับสนุนได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง ก็จะมีการช่วยเหลือกันต่อไป โดยเฉพาะก่อนการเลือกตั้ง 60 วัน

1.2 การเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จะมีในลักษณะเพื่อนพ้อง เพื่อนที่รู้จักมักคุ้นกัน เคยเป็นลูกค้ำมาก่อน ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดที่เคยดำรงตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน หรือเป็นเพื่อนพ้อง ลูกค้ำมาก่อน ก็จะให้การสนับสนุนในการหาเสียงให้

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายชิต คำแขก หจก.ทิพย์วิศดุภัณฑ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่านักธุรกิจจะมีบทบาทในความเกี่ยวข้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในลักษณะของเพื่อนพ้อง คนคุ้นเคยกันเสียมากกว่า ให้ความ

ไว้วางใจกัน ในการเลือกตั้งก็จะให้ความช่วยเหลือของคนที่รู้จักมักคุ้นเคยกัน รู้จักใครก็สนับสนุนคนนั้นมากกว่า

นายอุดม กำแพงคำ หจก.สมศักดิ์อิฐบล็อก ได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีความเกี่ยวพันกัน ในฐานะเป็นญาติ เพื่อนฝูง และรู้จักคุ้นเคยกันในการทำธุรกิจค้าขาย ซึ่งหากผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดที่เคยเป็นนายก อบต. หรือสมาชิก อบต. มาก่อน ก็จะเป็นคนที่เคยให้ความช่วยเหลือกันในการทำกิจการต่าง ๆ ของ อบต. มาก่อน ก็จะให้การสนับสนุนหาเสียงให้ในการเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน คือผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วจะมีบทบาทต่อการเลือกตั้งในลักษณะเป็นเครือข่ายกัน เครือข่าย เคยเป็นเพื่อนร่วมงานกันมาก่อน เมื่อมาขอให้ช่วยเหลือในการเลือกตั้งก็ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน โดยจะเป็นการพูดชักชวนให้กับกลุ่มแกนนำในหมู่บ้านให้หาเสียงช่วยเหลือ แต่ในส่วนของหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านบนพื้นที่สูง ที่มีราษฎรเป็นชาวไทยภูเขา ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายก อบต. จะมีการเข้าไปในหมู่บ้านดังกล่าวในการเข้าไปร่วมเป็นเจ้าภาพการจัดประเพณีท้องถิ่นของหมู่บ้าน เช่น ประเพณีกินข้าวใหม่ไข่แดง (กินวอ) ประเพณีเขาะจะเว (คล้ายประเพณีตรุษจีนจะมีการเล่นลูกขาง ขว้างบอลผ้าสี) ชาวบ้านในหมู่บ้านก็จะเกิดความรู้จักคุ้นเคย ถือว่าเป็นการหาเสียงลักษณะหนึ่ง ที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายเดช จิงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จะมีความเกี่ยวพันกันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งนายก อบต. และสมาชิก อบต. เป็นเครือข่าย เพื่อนฝูงกัน เคยร่วมงานกันมาก่อน เคยช่วยเหลือกันเมื่อเดี๋ยวนั้น เมื่อเขาสมัครเลือกตั้งก็จะช่วยหาเสียงให้โดยพูดชักชวนให้แกนนำในหมู่บ้านลงคะแนนให้

นายคูสิต อภิญาพิศาล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้นำท้องที่ จะมีความเกี่ยวพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายก อบต. ในลักษณะของเครือข่าย และเป็นผู้มีพระคุณต่อกันมาก่อนก็ให้การสนับสนุนช่วยเหลือหาเสียงให้ แต่หากผู้สมัครรายใดที่ได้มาติดต่อให้หาเสียงเป็นหัวคะแนนให้ โดยแลกผลประโยชน์ให้ในฐานะเป็นผู้นำที่สามารถตั้งคะแนนเสียงให้ได้ ก็จะทำให้การช่วยเหลือ และจะต่อรองหากมีฐานเสียงข้างมากจะต้องให้ผลประโยชน์ให้กับหมู่บ้านด้วย

นายศักดิ์ดา เจริญดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในหมู่ที่ 13 นั้นระบบอุปถัมภ์นั้นมีมาก ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะ นายก อบต. จะต้องเข้ามามีความสนิทสนม

คุ้นเคยกับผู้นำหมู่บ้าน และหมู่บ้านบริวาร เข้ามาทำความรู้จักกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่บนดอย ต้องเข้ามาให้การช่วยเหลือในสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของในการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ของชนเผ่า เช่น ประเพณีกินข้าวใหม่ไข่แดง (กินวอ) ประเพณีเขาจะเว เป็นต้น เพราะชาวเขาจะไม่ค่อยจะรู้จักกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่หากเข้ามาทำความรู้จักสนิทสนม แนะนำตัวเองในที่ที่มีการชุมนุมกัน สิ่งที่จะได้รับคือการช่วยเหลือในการลงคะแนนเสียงให้ เพราะชาวเขาส่วนใหญ่แล้วจะมีความเชื่อฟังหัวหน้าหมู่บ้านอยู่แล้ว

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มอปพร. มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ส่วนใหญ่จะรับเป็นหัวหน้าคะแนนให้กับผู้สมัครฯ ที่เคยเป็นผู้ร่วมงานกันมาก่อน เป็นผู้มีบุญคุณต่อกันมาก่อน เช่น เคยเป็นนายก อบต. มาก่อนที่เคยผลักดันงบประมาณมาให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และหมู่บ้านชาวไทยภูเขาจะสนับสนุนในฐานะเครือญาติ เพื่อนพ้องจะไม่ค่อยมี จะเป็นในลักษณะที่ให้ความสำคัญของผู้นำหมู่บ้านที่ต้องให้ความเคารพเชื่อฟัง ผู้นำหมู่บ้านพูดชักชวนให้ลงคะแนนให้รายใดก็จะทำตาม

ปรากฏดังคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มพัฒนาสตรีในหมู่บ้านนั้นจะเป็นผู้นำในการสนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครที่เป็นคนในหมู่บ้านก่อน แต่หากผู้สมัครนายก อบต. รายใดที่ไม่ใช่คนในหมู่บ้าน แต่เคยเป็นผู้มีบุญคุณที่เคยให้งบประมาณกับกลุ่มมาก่อน ก็จะหาเสียงสนับสนุนให้

นายสิงห์คำ สิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่าความเกี่ยวพันสำหรับพี่น้องชนเผ่าชาวเขาบนพื้นที่สูงนั้นส่วนมากจะพูด ฟัง ภาษาท้องถิ่น และภาษาไทยได้น้อยมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง ความเกี่ยวพันการเป็นเครือญาติเพื่อนฝูง จะไม่สำคัญ ความสำคัญอยู่ที่ผู้นำหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านหลัก และหมู่บ้านบริวาร หากบอกให้ลงคะแนนให้กับผู้สมัครรายใดก็จะทำตาม และคะแนนเสียงข้างมากก็จะเป็นของผู้สมัครคนนั้น

1.3 การชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กรณีบทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ส่วนใหญ่จะพูดในทิศทาง

เดียวกันว่า ได้มีการชักชวนให้ลูกค้าที่มาซื้อสินค้าในร้านที่เป็นคนที่มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และชักชวนให้ลงคะแนนให้กับผู้สมัครเลือกตั้งที่สนับสนุน

ปรากฏดังคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายชิต คำแขก หจก.ทิพย์วิศดุภัณฑ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีการชักชวนเมื่อมีลูกค้าที่มาซื้อสินค้าในร้าน หากเป็นคนที่รู้จักมักคุ้นสนิทสนมกันก็ชักชวนให้ไปลงคะแนนให้กับคนที่เรสนับสนุน แต่หากไม่สนิทคุ้นก็ชักชวนแบบกลาง ๆ

นายอุดม กำแพงคำ หจก.สมศักดิ์อัฐบลิธก ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ก็มีบ้างถ้ามีโอกาสที่ลูกค้ามาซื้อของที่ร้าน ได้ชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครเลือกตั้งที่เราชอบและสนับสนุน

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน คือผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีบทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แม้ยาว ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน กลุ่มผลประโยชน์นี้จะมีบทบาทมากเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอำนาจในการปกครองท้องที่ ที่ราษฎรในหมู่บ้านหรือตำบล จะให้ความเคารพนับถือเชื่อฟัง เมื่อมีการพูดชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนชอบหรือสนับสนุน ก็มักจะทำตาม

ปรากฏดังคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายเดช จิงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นญาติ พี่น้อง หรือพวกพ้องเดียวกันก็จะให้การสนับสนุน โดยวิธีบอกให้กลุ่มเครือญาติ และจะพูดชักชวนให้คณะกรรมการหมู่บ้านให้ช่วยสนับสนุนด้วย

นายอภิรักษ์ อินตะวัง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ได้ทำการชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่เราสนับสนุน โดยใช้ตำแหน่งผู้นำหมู่บ้านเป็นการขอคะแนน และจะแจ้งว่าหากได้รับการเลือกตั้งหมู่บ้านจะได้รับผลประโยชน์ใดบ้าง

นายศักดิ์ดา เจริญดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทมากในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่สนับสนุน โดยเฉพาะหมู่บ้านชาวเขาที่พื้นฐานของคนในหมู่บ้านจะมีการเชื่อฟังผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้านแนะนำให้เลือกใครก็จะเลือกคนนั้น หากได้รับคะแนนมากกว่าร้อยละ 90 ก็จะได้รับแจกเงินเป็นรายหัวคนละ 100-300 บาท

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มอปพร. กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเยาวชนกรณีบทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 แม่นยาว ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้ จะใช้บทบาทของการรวมกลุ่มที่มี
 หัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกของกลุ่ม โดยที่หัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้ชักชวนให้สมาชิกของกลุ่มไป
 ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน วิธีการจะเป็นการพูดคุยกัน เพราะว่าจะ
 จะมีการพบปะกันในกลุ่มอยู่บ่อยครั้ง เช่น งานลงแขก งานบุญต่าง ๆ

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่นยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า
 กลุ่มพัฒนาสตรีเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการชักชวนชักนำให้สมาชิกในกลุ่ม หรือเพื่อนพ้องไป
 ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน จะมีการพูดคุยกันในการพบปะกันในการทำงาน
 กลุ่มร่วมกัน เช่น งานรับจ้าง งานลงแขก งานบุญต่าง ๆ ของหมู่บ้าน จะมีการพบกันบ่อยครั้ง
 ก็พูดคุยกัน

นางบัวไหล เทพสมเกตุ อดีตประธานกลุ่มพัฒนาสตรี หมู่ที่ 4 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า
 การชักชวนไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่เราสนับสนุน ส่วนมากจะชักชวนญาติพี่น้องของเรา
 ก่อน และเพื่อนฝูง

นายสิงห์คำ ศิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่นยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ชาวไทยภูเขา
 ส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจในเรื่องระบอบการเมืองท้องถิ่น หรือการเลือกตั้ง การที่ผู้นำของหมู่บ้าน
 ชักชวนให้ไปเลือกตั้งและให้ลงคะแนนให้กับใคร ก็จะทำตาม และการพูดคุยสื่อสารก็จะใช้ภาษา
 เฉพาะของชาวเขา เช่น ภาษาลาหู่ (มูเซอ)

1.4 การสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน ตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กรณีบทบาท
 ในการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิก
 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นยาว จะให้การสนับสนุนทางการเงินโดยตรง แต่เป็นลักษณะ
 ผลประโยชน์ต่างตอบแทนกัน

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายชิต คำแขก หจก.ทิพย์วิศคุณท์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จะให้การสนับสนุนใน
 การให้กู้ยืมเงิน ให้กับนายก อบต.คนเดิมที่ลงรับสมัครเลือกตั้ง เป็นการช่วยลงขันช่วย เพื่อนำ
 เงินไปจ่ายหัวคะแนนในการหาเสียงบ้าง ชื่อเสียงบ้าง และเมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่ง
 นายก อบต. ก็จะผูกขาดเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างของ อบต.นี้

นางนงคราญ เกรนิยม หจก.หนองบัวแดงก่อสร้าง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทในด้านนี้โดยตรงจะไม่มี แต่จะมีการสนับสนุนโดยทางอ้อม ในรูปของการให้ส่วนลดในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่จะนำไปหาเสียง

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน คือผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีบทบาทในการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อยาวนั้นคงจะไม่มี เพราะในกลุ่มผลประโยชน์นี้ ไม่มีลักษณะของนายทุน แต่จะให้การสนับสนุนในด้านอื่น ๆ การรณรงค์หาเสียงโดยเป็นผู้ติดต่อประสานการหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งกับหัวคะแนน

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายเดช จิงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะไม่ได้สนับสนุนทางการเงินให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ส่วนมากจะเป็นผู้เรียกร้องเงินจากผู้สมัครทั้งโดยตรงและทางอ้อม เช่น ขอค่าทำงานให้กับตนเอง และการนำหัวคะแนนมาพบผู้สมัครเลือกตั้ง และขอค่าทำงานหาเสียงให้กับผู้สมัคร

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่สนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่จะเป็นผู้ช่วยรณรงค์หาเสียงให้และเรียกร้องในการช่วยเหลือเป็นค่าตอบแทน

1.5 การให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ ส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องจักรกล เข้าไปในงานโครงการก่อสร้าง เช่น ขุดลอก การปรับเกรดถนน การซ่อมแซมถนน เป็นการหาเสียงให้กับผู้ที่สมัครรับเลือกตั้ง

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายอุดม กำแพงคำ หจก.สมศักดิ์อิฐบล็อก ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่ได้ให้การสนับสนุนการเงินโดยตรง แต่จะให้โดยการลดราคาวัสดุก่อสร้างที่มาจัดซื้อที่นี่ และให้เครดิตในการจัดซื้อจัดจ้างให้กับนายก อบต. ที่ใกล้ชิดบวาระ

นายชิต คำแจก หจก.ทิพย์วัสดุภัณฑ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า นักธุรกิจที่ประกอบอาชีพเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง และจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง มีบทบาทมากในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นอดีตนายก อบต. คือ จะสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ในการหาเสียงก่อนหมดวาระ เช่น การขุดลอก การปรับเกรดถนน การซ่อมแซมถนน โดยผู้รับเหมาจะให้เครดิตทำให้อ่อน

คต.วัลลภ นางแล ผู้รับหมาก่อสร้างบุคคลธรรมดา ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ ได้ให้การสนับสนุนในรูปแบบของการให้สินเชื่อกับผู้สมัครเลือกตั้ง นายก อบต. จะเป็นวัสดุก่อสร้าง หรือสนับสนุนเป็นเครื่องจักรกล และจะให้กับผู้สมัครเลือกตั้งที่เป็นอดีต นายก อบต. ให้ไปเป็นเครื่องมือหาเสียงในการทำโครงการต่าง ๆ ในการหาเสียงก่อน เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วค่อยมาชำระหนี้

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน คือผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่า มีบทบาทอิทธิพลมาก โดยเฉพาะกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบต. ที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อน ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการหาเงินทุนมาใช้ในการหาเสียง

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายเดช จังมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า มีบทบาทอิทธิพลในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งมาก ถ้านายก อบต. คนเดิมลงสมัครเลือกตั้ง จะให้ความร่วมมือกับนายก อบต. ในการเขียนโครงการ เสนอโครงการตามที่ อบต. กำหนดให้

นายมานพ กาวิชัย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ได้ให้สัมภาษณ์ว่าให้การสนับสนุนการดำเนินงานของ อบต. เป็นหลักอยู่แล้ว ในการนำกลุ่มมวลชนมาร่วมกิจกรรมโครงการของ อบต. โดยเฉพาะใกล้หมดวาระตำแหน่ง จะเป็นเครื่องมือให้อยู่แล้ว

นายศักดิ์ดา เจริญดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่สนับสนุนในด้านการเงินให้แก่ผู้สมัครเลือกตั้ง มีแต่ผู้สมัครเลือกตั้งที่จะมาหาซื้อเสียงจ่ายเงินเพื่อให้ช่วยหาเสียงให้

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มอปพร. กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเยาวชน ในการสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ ในกิจกรรมแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวนั้น ไม่มีเลย

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่ได้สนับสนุนการเงินให้ผู้รับสมัคร แต่ได้รับจ้างในการรณรงค์หาเสียงให้ผู้สมัคร ส่วนในกิจกรรมแผนงานโครงการของ อบต. นั้น เคยเขียนเสนอขอไปยัง อบต. เท่านั้น

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรจะมีการวางตัวเป็นกลางในการมีบทบาทหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

นายอภิรักษ์ อินตะวัง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรให้มีการหาเสียง โดยใช้นโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก ไม่ควรมีการซื้อเสียง การให้คำสัญญากับผู้นำหมู่บ้านหรือประชาชน หรือการหาเสียงที่โจมตีคู่ต่อสู้

นางนงคราญ เถรนิยม หจก.หนองบัวแดงก่อสร้าง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มนักธุรกิจไม่สมควรจะเป็นเครื่องมือให้นักการเมือง โดยให้การสนับสนุนในทางที่ผิด ควรจะมีอุดมการณ์ในระบอบประชาธิปไตย ไม่ควรให้ความร่วมมือในทางที่ผิดกฎหมาย ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน และไปโจมตีผู้สมัครที่ไม่ได้สนับสนุนหรือไม่ชอบ เป็นการถ่วงความเจริญของท้องถิ่น

นายสิงห์คำ ศิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรมีการวางตัวเป็นกลาง แต่ถ้าจะให้การสนับสนุนผู้สมัครเลือกตั้งคนใด ควรดูนโยบายหาเสียงที่มีประโยชน์ต่อหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งให้คู่ประวัติ ความรู้ความสามารถด้วย เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

นายสมบัติ พูลพลับ ข้าราชการบำนาญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรจะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่น ได้มีการประชุมชี้แจงถึงบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ในตำบลและหมู่บ้านในการวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ให้สร้างความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของประชาชนระบอบประชาธิปไตย

นายเดช จิงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรที่จะมีมาตรการในการอบรมชี้แจงให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้วางตัวเป็นกลางทางการเมือง หรือควรให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้านหรือชุมชนเป็นสำคัญ

นายมานพ เลิศบรรจงขวัญ กรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในหมู่บ้านของชาวไทยภูเขานั้น ควรมีการส่งเสริมความเข้าใจกับผู้นำ หรือคณะกรรมการหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านหลักและหมู่บ้านบริวาร ให้เข้าใจ และความสำคัญในระบบการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะหากผู้นำเข้าใจแล้วจะได้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้กับคนในหมู่บ้านได้ ปัญหาการซื้อเสียง จะได้หมดไปจากการเมืองไทย

นายมานพ กาวิชัย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และสิทธิของประชาชน

นายสิงห์คำ ศิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มผลประโยชน์ควรจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้น้อยที่สุด เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

2.1 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.1 แนวทางบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในการส่งเสริมการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แสดงความคิดเห็น ประมวลได้ว่า

การเมืองใหม่ โดยเฉพาะการเมืองภาคประชาชน ซึ่งมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การใช้สิทธิตัดสินใจในการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้บทบาทขององค์กรภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทการเมืองมากขึ้น

การซื้อเสียงเลือกตั้งเป็นเรื่องผิดกฎหมาย นอกจากนี้แล้วการซื้อเสียงยังทำลายหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยถือว่าเป็นการสร้างโอกาสและความได้เปรียบทางการเมืองเพื่อเอาชนะคู่แข่งรายอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้สมัครเลือกตั้งที่ใช้วิธีการซื้อเสียงเข้ามาเพื่อทำงานการเมือง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างมาก เนื่องจากต้องเข้ามาถอนทุนที่ได้ใช้ลงไปในช่วงหาเสียง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จะให้ความสำคัญในเรื่องนี้น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นฐานของประชาชนด้วย ในเรื่องระดับการศึกษา เพราะหากประชาชนได้มีการรับรู้รับทราบบทเรียน มีความรู้ความเข้าใจ จะทำให้ประชาชนมีความเป็นอิสระทางความคิดในการตระหนักซึ่งผลเสียในเรื่องของการซื้อเสียง หรือสนับสนุนการหาเสียงที่ผิดกฎหมาย

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายสมบัติ พูลพลับ ข้าราชการบำนาญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรจะมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย เข้าใจในเรื่องระเบียบ กฎหมาย การเลือกตั้งของท้องถิ่น โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ ซึ่งให้เห็นสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกต้อง จะได้มีการปฏิบัติในการเลือกตั้งที่ถูกต้อง บริสุทธิ์ และเป็นธรรม

นายเดช จึงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มนักธุรกิจควรเป็นผู้นำของกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ในการเป็นผู้ลงทุนในการรณรงค์หาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย

นายสิงห์คำ สิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มนักธุรกิจต้องช่วยในการหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามนโยบายของผู้สมัครฯ โดยไม่หวังผลตอบแทนทั้งในปัจจุบันและอนาคต และต้องไม่สนับสนุนเป็นตัวเงิน หรือด้านอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายการเลือกตั้ง และที่สำคัญต้องมีมารยาทการเมืองที่ดี

นางพรทิพย์ เจนตระกูล ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรมีการประชุมอบรมชี้แจงระเบียบกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายของการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่น และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหรือการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น โดยให้มีบรรจุในวาระการประชุมประจำเดือนของประชาคมตำบล เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

นายสมบัติ พูลพลับ ข้าราชการบำนาญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรส่งเสริมให้กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีการประชุมอบรมสัมมนาข้อดีข้อเสียของการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีการสัญญาให้ผลประโยชน์ตอบแทนให้ถ้าได้รับการเลือกตั้ง

นายศักดิ์ดา เจริญดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในพื้นที่หมู่บ้านชาวไทยภูเขาที่มีปัญหาในด้านการสื่อสาร เพราะพูด ฟัง ภาษาไทยไม่ได้เป็นจำนวนมาก ต้องอาศัยผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ดังนั้น ควรจะต้องมีการประชุมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่กลุ่มนี้ก่อน จากนั้นให้นำเผยแพร่ไปยังประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันต่อไป

2.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แสดงความคิดเห็น ประมวลได้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นถือเป็นหัวใจสำคัญของการที่จะให้ประชาชน หรือคนในชุมชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่อันพึงมีตามที่กฎหมายได้รับรองซึ่งสามารถทำให้ตนเองเข้าไปอยู่กระบวนการขั้นตอนการมีส่วนร่วมได้ทุกขั้นตอนในสิ่งที่ตนเองนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้เสียด้วย ดังนั้นการที่จะให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทการมีส่วนร่วมได้นั้น ก็ต้องมีการเรียนรู้ เข้าใจถึงกระบวนการมีส่วนร่วมเสียก่อนว่า เป็นอย่างไร เพราะว่า ในปัจจุบันประชาชนมักจะเข้าใจว่าตนเองนั้นมีมีส่วนร่วม แต่แท้จริงแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นก็เพียงระดับขั้นต้น หรือขั้นพื้นฐานเท่านั้นเพราะว่าสิ่งที่ประชาชนบอกว่าตนเองมีส่วนร่วมนั้นก็เพียงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร หรือนโยบายการตัดสินใจจากทางท้องถิ่นเท่านั้น แต่หัวใจ ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือการที่ตนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย มีส่วนร่วมปฏิบัติ ตลอดจนความรับผิดชอบด้วย หมายถึงว่าให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วม โดยอาจจะผ่านทั้งองค์กร หรือว่าเป็นการกระทำของชุมชนโดยตรง รวมทั้งมีหลากหลายวิธีในการเข้าถึงกระบวนการมีส่วนร่วมด้วย

ปรากฏคำสัมภาษณ์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

นายสมบัติ พูลพลับ ข้าราชการบำนาญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรจัดให้มีการประชุมอบรมให้ต่อเนื่องตลอดทุกปีอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง และให้ทุกกลุ่มผลประโยชน์มีส่วนร่วมเข้าไปรับรู้รับทราบ เพื่อจะมีส่วนร่วมในการหาแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครบทุก ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาทางด้านเกษตรกร การฝึกอาชีพ การส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) รวมทั้ง การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน

นายเดช จิงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มนักธุรกิจไม่ควร มีการส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในทางที่ผิดระเบียบ กฎหมาย กฎกติกาของการเลือกตั้ง ในการสนับสนุนเป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องอยู่ในกรอบของระเบียบกฎหมาย

นายสิงห์คำ สิริลักษณ์ อดีตกำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การที่จะ ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ในบริบทพื้นที่ของตำบลแม่ยาว จะต้องแยกกลุ่ม ผลประโยชน์ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ กลุ่มที่เป็นชาวไทยอาศัยอยู่บนพื้นราบ และกลุ่มที่เป็นชาวไทย ภูเขาที่อาศัยอยู่ที่ราบเชิงคอย เพราะกลุ่มแรกนั้นจะมีความคิดเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในความคิด มีความเข้าใจในนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ดีกว่า ในการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทใน การเมือง ทำได้ง่ายกว่า ส่วนกลุ่มที่สอง จะพัฒนาให้เข้าใจและการเลือกตั้งให้อยู่ภายใต้ระบอบ ประชาธิปไตยได้ยากกว่า เนื่องจากในพื้นที่มีชาวไทยภูเขาอาศัยอยู่หลายเผ่า คือ เผ่าอาข่า (อีโก้) เผ่า ล่าหู่ (มูเซอ) เผ่าลีซอ เผ่ากระเหรี่ยง เผ่าไทใหญ่ เผ่าเย้า ที่จะมีปัญหาในการสื่อสาร จึงเห็นควรได้มี การให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ประจำ และต้องใช้ในสิ่งที่ถูกต้องแก่ชาวเขาในการช่วยกัน พัฒนาท้องถิ่น

ว่าที่ร้อยตรีผกาพันธ์ ยาวิชัย หจก.ผกาพันธ์ก่อสร้าง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ข้อเสนอแนะ คือ กลุ่มผลประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย ในการพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายของนายก อบท.ก่อน มีความเสียสละ เพื่อส่วนรวม

นายอภิรักษ์ อินตะวัง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรจะเป็นการ ทำความเข้าใจว่าถ้ากลุ่มผลประโยชน์จะให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด ควรจะเลือกผู้ที่มี นโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน มิใช่เห็นแก่ความเป็นญาติ เพื่อนฝูง ผู้มีพระคุณ ความเกรงใจ ความสงสาร รวมทั้งให้ มีการประชุมให้ความรู้ความเข้าใจถึงการสนับสนุนการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

นายมานพ กาวิชัย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ วรรณรงค์ ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและบทบาทหน้าที่ของประชาชนในระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตย

นายเดช จิงมาดา กำนันตำบลแม่ยาว ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การสนับสนุนการเลือกตั้งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีทำให้กลุ่มมีความตื่นตัวสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ข้อเสียในบางกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจ้างให้เป็นหัวคะแนนในการช่วยซื้อเสียงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่รู้หนังสือ หรือไม่เข้าใจว่าเมื่อเลือกตั้งได้เขามาเป็นตัวแทนแล้วเขาได้อะไร ดังนั้น แนวทางในการส่งเสริมกลุ่มผลประโยชน์ จะต้องมีการเปิดเวทีประชาคมในการประชุมประชาคมทุกเดือน เพื่อประชุมชี้แจงให้รับทราบจากการเลือกตั้งทั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละครั้งนั้นเลือกมาเพื่อให้มาทำงานให้กับท้องถิ่น หมู่บ้าน ตำบล ในการมาพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การทำให้ประชาชนลดภาระหนี้สิน ลดต้นทุนด้านสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น แล้วจึงมานั่งในเรื่องการเมือง รับฟังความคิดเห็น

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบ

ข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

3.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

3.1.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจในเรื่องนี้ส่วนใหญ่มักจะเข้าไปช่วยในลักษณะทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เช่นพูดจาช่วยรณรงค์หาเสียง เจาะจงรายชื่อผู้สมัครที่ตนสนับสนุนกับกลุ่มอาชีพเดียวกัน และญาติพี่น้องเป็นต้น แต่จะพูดจาช่วยรณรงค์การหาเสียงโดยพูดจาโดยทางตรงและทางอ้อมกับกลุ่มอาชีพ และบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง และบุคคลที่ตนไม่สนิทสนม หลักการรณรงค์ก็จะช่วยชักจูงหรือการพูดจาโน้มน้าวคุณสมบัติของผู้สมัครที่ตนสนับสนุนคืออดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คนเดิมเป็นส่วนมาก

ส่วนบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน และประธานกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านนั้นจะมีบทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งคล้ายคลึงกัน คือนอกจากที่จะเป็นผู้ที่มีบุญคุณ เคยช่วยเหลือกันและเป็นเครือญาติกันกับผู้สมัครรับการเลือกตั้งแล้วก็มีอยู่บ้าง เป็นบางกลุ่มผลประโยชน์ หรือบางหมู่บ้านที่ได้ช่วยรณรงค์หาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งเพราะชอบหรือมีนโยบายที่จะพัฒนาหมู่บ้าน ท้องถิ่นของตนเองที่ตรงกันกับผู้สมัครรับการเลือกตั้งนั้น ๆ ที่ไม่ต่างกันคือผู้สมัครรับการเลือกตั้งทุกรายต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับกลุ่มผลประโยชน์ทั้งสองกลุ่มนี้ แต่ที่แตกต่างกันคือกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านนั้น จะมีบทบาทช่วยรณรงค์โดยไม่เปิดเผยหรือโดยอ้อม ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการนั้นจะมีบทบาทช่วยรณรงค์ได้ทั้งโดยทางลับและเปิดเผย หรือโดยทางตรงและทางอ้อม

3.1.2 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

สำหรับการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งในด้านนี้ กลุ่มนักธุรกิจจะไม่มีบทบาทในด้านนี้เด่นชัดมาก ถ้าจะสนับสนุนก็จะทำโดยวิธีทางอ้อมหรือจะสนับสนุนผู้สมัครในฐานะเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง และการที่เคยมีบุญคุณ มีผลประโยชน์อุปถัมภ์กันมา ซึ่งจะต่างจากกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน ทั้งสองกลุ่มนี้จะสนับสนุนผู้สมัครรับการเลือกตั้งเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกวิธีคือทั้ง โดยทางตรง (เปิดเผย) และโดยทางอ้อม คือจะมีลักษณะการหาเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนในระยะตั้งแต่ก่อนการครบวาระ 4 ปี จนถึงก่อนวันจัดให้มีการเลือกตั้งหรือวันเลือกตั้งก็จะมี การเป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครเข้าไปร่วมกิจกรรม ประเพณีพื้นบ้านของท้องถิ่น และโฆษณา แฉะนะตัวอย่างต่อเนื่อง เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานแข่งขันกีฬา งานประเพณีต่าง ๆ โดยเฉพาะประเพณีของชนเผ่าชาวเขา เป็นต้น

3.1.3 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในด้านนี้ก็คล้ายกับข้อ 3.1.2 ส่วนใหญ่กลุ่มนี้จะมีบทบาทเป็นกลาง ๆ จะไม่มีการเปิดเผยว่าตนสนับสนุนผู้สมัครคนใดอย่างชัดเจน เพราะเกรงจะเสียลูกค้า จะมี

การชักชวนอย่างเปิดเผยได้ เฉพาะที่เป็นคนที่สนิทคุ้นเคยกันมาก ๆ และที่เป็นญาติพี่น้องกันเท่านั้น ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน และที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนนั้น จะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการเป็นผู้ชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม้ยาว ด้านการชักชวนนี้ จะมีระยะเวลาที่ปรากฏชัดเจนในระยะช่วงหลังวันรับสมัครและได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จนถึงวันเลือกตั้งและจะเข้มข้นที่สุดก่อนวันเลือกตั้ง 5 วัน ดังนั้นบทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นั้นจะมีบทบาทเป็นหัวคะแนนใหญ่ในตำบล หมู่บ้าน กล่าวคือกำนันจะนัดพบปะสังสรรค์กับผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำกลุ่มหมู่บ้านบริวาร คนเฝ้าชาวเขาบนพื้นที่สูงของตำบลแม้ยาว เพื่อวางแผนหารือในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน และจะมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับคณะผู้ทำงานด้วยก่อนก็ได้ สำหรับผู้นำระดับหมู่บ้าน หรือผู้ใหญ่บ้านนั้น ก็จะเป็นหัวคะแนนระดับหมู่บ้าน โดยนัดพบปะสังสรรค์ รับประทานอาหารร่วมกัน โดยจะเชิญเฉพาะพรรคพวกของตนเองในหมู่บ้าน เพื่อแบ่งงานกันทำ การชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน โดยจะแบ่งงานกันทำเป็นหมวด กลุ่ม หรือคุ้มของหมู่บ้าน และที่ขาดไม่ได้คือต้องมีค่าตอบแทน ค่าจ้างในการทำงานให้คณะทำงานตามความเหมาะสม ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการนั้น ก็จะเป็นหัวคะแนนหรือเป็นเครือข่ายคณะทำงานให้กับกลุ่มที่มีตำแหน่งเป็นทางการไปบ้างบางส่วน จึงกล่าวได้ว่าทั้งสองกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม้ยาวมากที่สุด

3.1.4 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการสนับสนุนทางการเงิน ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม้ยาว

สำหรับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เห็นเป็นนักธุรกิจในด้านนี้ ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม้ยาว บทบาทในด้านการสนับสนุนการเงินให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งที่ตนให้การสนับสนุนนั้นจะมีในช่วงระยะเวลา 60 วัน และ 30 วัน และจะเข้มข้นชัดเจนมากในช่วงก่อนวันเลือกตั้ง 5 วัน กล่าวคือกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจจะช่วยเหลือด้านการเงินให้ผู้สมัครที่ตนให้

การสนับสนุนในรูปของการให้เปล่า หรือการให้ยืม โดยไม่มีดอกเบี้ยบ้าง และการช่วยกันลงขันกันกับกลุ่มผู้สมัครรับการเลือกตั้ง แต่ส่วนมากตามสถิติที่ผ่านมากลุ่มนักธุรกิจที่จะช่วยเหลือกลุ่มผู้สมัครที่เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ลักษณะการทำงานการให้การช่วยเหลือให้การสนับสนุนผู้สมัครที่ตนให้การสนับสนุนจะต้องสอดคล้องกับข้อ 3.1.5 เหตุผลที่กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจให้การสนับสนุนช่วยเหลือเพราะหวังที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครถ้าได้รับการเลือกตั้งแล้ว จะได้เป็นผู้ที่ผูกขาดการเป็นผู้รับเหมาจัดซื้อจัดจ้างในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวเท่านั้น เป็นเหตุผลแรก ๆ

ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการและไม่มีเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนนั้นจะไม่มีบทบาทในด้านนี้ แต่จะเป็นผู้รับจ้างเป็นคณะทำงานให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว เพื่อให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนได้รับการเลือกตั้งเท่านั้น

3.1.5 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจในเรื่องนี้ จะมีบทบาทมากต่างจาก 3 ด้านที่กล่าวมาคือกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจนั้นจะมีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ในเรื่องการช่วยสนับสนุนผู้สมัครรับการเลือกตั้งในด้านการช่วยเหลือผู้สมัครเลือกตั้งในด้านวัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้าง และเครื่องจักรกล เพื่อซ่อมแซมอาคารเอนกประสงค์ และอาคารต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ให้อุปกรณ์ในการซ่อมแซมประปาหมู่บ้าน ซ่อมแซมถนนระหว่างหมู่บ้าน และถนนชอยภายในหมู่บ้าน ในการปรับเกรดถนนดินลูกรัง การขุดลอกเป็นต้น โดยจะบอกให้ชาวบ้านได้ทราบว่าผู้สมัครรับการเลือกตั้งหมายเลขนั้น เบอร์นั้น ให้มาทำให้พี่น้องชาวบ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาคความเดือนร้อนของชาวบ้าน โดยจะทำให้ก่อน หรือทำให้ฟรี แล้วแต่เงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งที่ตนสนับสนุนไว้แล้ว การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานี้ส่วนมากจะนิยมกระทำกันในช่วงระยะเวลา 100 วัน หรือ 30-60 วันก่อนจะมีการเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการ และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนนั้น จะไม่มีบทบาทในด้านนี้แต่จะเป็นกระบอกเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งที่ตนให้การสนับสนุนให้ชาวบ้านทราบว่าผู้สมัครหมายเลขนั้น ๆ ได้ช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือนร้อนให้ และเป็นผู้ประสานงานในด้านนี้

3.2 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

3.2.1 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในเรื่องนี้ จะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในการสนับสนุนหรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต้องให้อยู่ภายใต้ระเบียบและกฎหมายที่กำหนด ให้ตระหนักถึงการซื้อเสียงเลือกตั้งเป็นเรื่องผิดกฎหมาย นอกจากนี้แล้วการซื้อเสียงยังทำลายหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยถือว่าการสร้างโอกาสและความได้เปรียบทางการเมืองเพื่อเอาชนะคู่แข่งรายอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้สมัครเลือกตั้งที่ใช้วิธีการซื้อเสียงเข้ามาเพื่อทำงานการเมือง ยังจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างมาก เนื่องจากต้องเข้ามาลงทุนที่ได้ใช้ลงไปในช่วงหาเสียง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จะให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นฐานของประชาชนด้วย ในเรื่องระดับการศึกษา เพราะหากประชาชนได้มีการรับรู้รับทราบบทเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ จะทำให้ประชาชนมีความเป็นอิสระทางความคิด ในการตระหนักซึ่งผลเสียในเรื่องของการซื้อเสียง หรือสนับสนุนการหาเสียงที่ผิดกฎหมาย

3.2.2 การแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว

ในเรื่องนี้ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มีภูมิทัศน์ของสภาพพื้นที่ที่มีหมู่บ้านของชนเผ่าที่อาศัยอยู่ที่ราบเชิงเขา มีทั้งหมู่บ้านหลักและหมู่บ้านบริวารที่มีข้อจำกัดในเรื่องของระดับการศึกษา จึงเป็นปัญหาอุปสรรคของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการคิด ริเริ่ม ตัดสินใจ ดำเนินการ ตรวจสอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ที่จะให้การพัฒนาท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้า โดยประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐได้กระจายอำนาจออกจากส่วนกลาง มาให้กับท้องถิ่นมาดำเนินการเองเพื่อที่จะให้ท้องถิ่นได้มีอิสระในการพัฒนาตนเองไปในทิศทางและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างแท้จริง ดังนั้น เมื่อการเมืองได้พัฒนาไปอีกระดับหนึ่ง ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากขึ้น แนวทางที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนคือการให้

ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ความรู้เกี่ยวกับการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามตามระบอบประชาธิปไตยต่อไป

3.2.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

เพื่อให้บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีผลต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว และอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับหมู่บ้าน เพื่อจัดธุรกิจการเมืองออกจากสังคม และสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างหมู่บ้านให้เข้มแข็ง ไม่พึ่งพาระบบอุปถัมภ์ และมีอิสระทางความคิด

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มุ่งที่จะอธิบายบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจที่รับเหมาก่อสร้าง และมีสัญญาจ้างกับ อบต. แม่ยาว กลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน และผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น และแนวทางการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่มในทางที่จะเป็นไปตามคั่นลงในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง รวมถึงแนวโน้มที่น่าจะเป็นไปได้ในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งในท้องถิ่นต่อไป

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

1.1.1 เพื่อศึกษาว่าบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารั้งนี้ เป็นแบบเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากประชากรจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ ที่รับเหมาก่อสร้างหรือที่มีสัญญาจ้างกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มผลประโยชน์ที่ดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการในหมู่บ้านชุมชน จำนวน 6 คน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มที่ 3 คือกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านชุมชน เช่น กรรมการหมู่บ้าน ประธาน อสม. ประธานประชาคมหมู่บ้าน ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 17 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างวิจัยครั้งนี้ ในแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแนวทางการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 แบบคือแบบสัมภาษณ์กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน

เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างวิจัยทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อาจะเรียงตามประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ กลุ่มที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน และกลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน เพื่อนำข้อมูลมาประเมินผลและทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน จากการศึกษาพบว่า

เพศ พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71

อายุ พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71

อาชีพ พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.06

รายได้ พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท/เดือน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.59

ตอนที่ 2 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน และที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านหรือชุมชน ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า

2.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจที่มีผลต่อการเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.1.1 บทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ม่าย โดยสรุปแล้วกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจนั้น มักจะมาช่วยบรรเทาความเสี่ยงโดยทางอ้อมเป็นส่วนมาก เช่นการช่วยชักจูง โน้มน้าวลูกค้าประชาชนในตำบล คือพูดถึงแต่ส่วนที่ดีของผู้สมัคร และช่วยจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้ โดยเฉพาะผู้สมัครที่เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งก่อนการครบวาระ 4 ปี และก่อนการเลือกตั้ง 60 วัน และในฐานะที่เป็นเพื่อนฝูง หรือการเป็นเครือข่ายพี่น้อง

2.1.2 บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ม่าย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจมักจะมีบทบาทเข้ามาช่วยสนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งในลักษณะทางอ้อม เช่นจะพูดคุยกับลูกค้าที่มาซื้อสินค้า และเมื่อพบปะชาวบ้านในงานสังคมต่าง ๆ ของหมู่บ้านก็จะยกเอาส่วนที่ดีหรือคุณสมบัติในด้านที่ดีของผู้สมัครที่ตนสนับสนุนมาพูดคุยเท่านั้น

2.1.3 บทบาทในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ม่าย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ มีบทบาทในด้านนี้ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนส่วนใหญ่ จะพูดในทำนองเดียวกันว่าไม่มีการชักชวนให้ลูกค้าที่มาซื้อสินค้าในร้านและถ้ามีโอกาสได้พูดคุยกับประชาชนชาวบ้านทั่วไปในงานต่าง ๆ ของหมู่บ้านให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยระบุตัวผู้สมัครบ้าง ไม่ได้ระบุบ้างตามความสนิทสนมกับคู่สนทนา

2.1.4 บทบาทการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ม่าย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ ส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุนทางการเงินทั้งโดยตรงหรือทางอ้อม คือ

จะมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนในระหว่างการดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระก่อนที่จะครบวาระ 4 ปี จนถึงก่อนการเลือกตั้งใหม่ 60 วัน ของผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ม่าย นักธุรกิจที่เป็นคู่สัญญาจ้างที่รับเหมาก่อสร้าง จะมีการให้ส่วนต่างของโครงการต่าง ๆ ทั้งที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ หรือแบ่งกำไรกับผู้รับเหมาคนละครั้งแล้วแต่ลักษณะของโครงการส่วนระยะก่อนการเลือกตั้ง 60 วันนั้นกลุ่มนักธุรกิจบางรายจะให้การสนับสนุนด้านการเงินกับผู้สมัครรับการเลือกตั้ง จะเน้นการให้กู้ยืม โดยไม่มีดอกเบี่ยบ้าง เป็นการให้ในลักษณะช่วยกันลงขันบ้าง โดยไม่ต้องใช้ค้ำประกันเงินที่ได้มานั้นจะนำไปหาเสียงในลักษณะต่าง ๆ ก่อนวันเลือกตั้ง โดยเฉพาะ 20 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง เพื่อหวังผลการเลือกตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนเดิมจะให้กลับมาดำรงตำแหน่งใหม่ให้ได้ แล้วกลุ่ม

นักธุรกิจก็จะได้เป็นผู้ผูกขาดรับเหมาในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อหวังผลกำไร หรือจะได้ถอนทุนคืนใน 4 ปี ต่อไป

2.1.5 บทบาทการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า การให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกลสำหรับกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจจะให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งใน 2 กรณีคือ กรณีแรกในระหว่างที่นายกอบต. ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งในวันแรก จนถึงวันครบวาระ 4 ปี และในระหว่าง 60 วันก่อนวันเลือกตั้ง ในระหว่างก่อนครบวาระ 4 ปี นั้น กลุ่มนักธุรกิจที่มีเครื่องจักรได้ได้รับการร้องขอจากหน่วยงาน อบต. จะเข้าไปดำเนินการนำเครื่องจักรกลไปทำงานก่อน เช่น การขุดลอกการปรับเกรดถนน การซ่อมแซมถนนลูกรังที่ชำรุดทรุดโทรม เป็นต้น โดยทำงานไปก่อนแล้วมาคิดค่าจ้างทีหลัง โดยจะเอาผลกำไรหรือส่วนต่างเป็นเปอร์เซ็นต์เท่าไรก็ได้ ส่วนกรณีที่ 2 นั้นจะเป็นการทำงานหาเสียงให้ผู้สมัครที่เป็นอดีตนายก อบต. แม่ยาว โดยเฉพาะจะดำเนินการก่อนวันเลือกตั้ง 60 วัน การทำงานก็จะเป็นลักษณะเดียวกัน เช่น ถ้าไปหาเสียงหรือไปร่วมงานต่าง ๆ ของหมู่บ้านชุมชน ผู้นำหมู่บ้านก็จะขอหรือพูดคุยว่าถนน คสล. ถนนลูกรัง ระหว่างหมู่บ้านชำรุด ระบบประปาหมู่บ้าน ประปาภูเขา หมู่บ้านอยากจะทำขยายเขตประปาหมู่บ้าน เป็นต้น ผู้สมัครรับการเลือกตั้งจะขอให้กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจบางรายเข้าไปดำเนินการก่อสร้างหรือซ่อมแซมให้ก่อนโดยไม่คิดเงินค่าจ้างในตอนี้ แต่จะไปคิดเอาค่าจ้างทำงานในตอนี่ผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งเข้ามาใหม่ก่อน ถ้าไม่ได้รับการเลือกตั้งก็ถือว่าได้ลงทุนร่วมกันก็แล้วกันไป

2.2 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.2.1 บทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านหรือชุมชนในที่นี้คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มนี้จะมีอิทธิพล และบทบาทในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งทั้งผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มากที่สุดในจำนวนสามกลุ่มผลประโยชน์นั้นกล่าวคือผู้นำหมู่บ้านที่เป็นกำนันจะสั่งหรือขอความร่วมมือให้ผู้นำหมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านในตำบล ได้ทุกหมู่บ้านในการที่จะให้ช่วยเหลือรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน และได้ผลทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ส่วนผู้ใหญ่บ้านนั้นก็สามรถที่

จะขอความร่วมมือกับคณะกรรมการหมู่บ้านที่ตนเองปกครองอยู่ให้ช่วยเหลือรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนสนับสนุน และส่วนมากก็ได้ผลทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

ส่วนวิธีการรณรงค์นั้นกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้จะได้รับการตอบแทนจากผู้สมัครอันดับแรกจะเป็นการได้รับเงินค่าใช้จ่ายก่อนเป็นส่วนมาก และอันดับรองลงไปก็จะช่วยรณรงค์เพราะชอบพอกัน เป็นเพื่อนกัน เป็นเครือญาติกันบ้าง และอาจจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองหรือมีแนวทางนโยบายในการพัฒนาตำบล หมู่บ้านหรือท้องถิ่นสอดคล้องกันก็ได้

2.2.2 บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น กรณีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีการทำงานคล้ายกับการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่จะต่างกันตรงที่ขั้นตอนการหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะเป็นการสนับสนุนหาเสียงในช่วงระยะเวลา 30 วัน (หลังวันรับสมัคร) ก่อนวันเลือกตั้งแล้วเท่านั้น กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในตำบล หมู่บ้านนั้น ผู้นำท้องที่คือกำนันตำบลแม่ยาว สามารถใช้ความเป็นผู้นำช่วยสนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน โดยวิธีขอความร่วมมือให้ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่และกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านให้ช่วยสนับสนุนหาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งโดยให้คณะทำงานออกปิดประกาศป้ายโฆษณาหาเสียงปิดแผ่นพับ ในบัตรแนะนำตัวของผู้สมัครในทีนี้จะมีค่าตอบแทนให้กับคณะทำงานจากผู้สมัครรับการเลือกตั้งได้มากน้อยตามความสำคัญลดต้นกันไป และจำได้ผลมากตามสถิติการเลือกตั้งที่ผ่านมาแล้ว

2.2.3 บทบาทในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนนั้น ในขั้นตอนนี้เป็นการทำงานชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กลุ่มผลประโยชน์นี้ส่วนมากจะทำงานในระยะเวลาก่อนวันเลือกตั้ง 1-5 วัน จะมีการแบ่งสายการทำงานกันเป็นกลุ่ม และจะมีเฉพาะหัวหน้าคณะที่เป็นผู้นำหมู่บ้านหรือคณะกรรมการหมู่บ้านบางคนเท่านั้นร่วมกับตัวแทนของผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นจากการศึกษาแม่ยาว คณะทำงานจะออกชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางกลุ่มเป้าหมายบ้าง โดยสุ่มบ้าง โดยเข้าไปเยี่ยมบ้านของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกหลังคาเรือนหรือครัวเรือน กลุ่มเป้าหมายทั้งเวลากลางวันและกลางคืนให้ขั้นตอนการชักชวนนี้อาจจะมีการจ่ายเงิน

ชื่อเสียงด้วยก็ได้ อาจจะเป็นการซื้อรายหัว ๆ ละ 100-500 บาทก็ได้ แล้วแต่ความเข้มข้นของการแข่งขันระหว่างผู้สมัครด้วยกัน แต่ก็มีกำกวมก่อนการเลือกตั้งระยะเวลา 30 วันหลังจากการสมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว เพราะสามารถบอกผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้แล้วว่าให้ลงคะแนนกากบาทให้เบอร์ไหนดี

2.2.4 บทบาทการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น กรณีบทบาทในการสนับสนุนด้านการเงิน กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้จะไม่มีการสนับสนุนให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่อย่างใด ตรงกันข้ามจะเป็นผู้ที่ต่อรองขอรับผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนในทุกรูปแบบจากตัวผู้สมัครรับการเลือกตั้งคือถ้าท้องถิ่นจะมีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวแล้ว กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้จะเสนอตัวเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้ง แต่มีข้อแม้ว่าต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทน อาจจะเป็นในรูปแบบของ หมู วัว เครื่องดื่ม และเงิน เป็นต้น เพื่อใช้ในงานต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่นงานแข่งขันกีฬา งานเทศกาล งานบุญต่าง ๆ และงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทยภูเขา และงานอื่น ๆ

2.2.5 บทบาทการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น ก็ไม่มีบทบาทการสนับสนุนในด้าน แต่จะเป็นผู้ขอรับการสนับสนุนจากผู้สมัครรับการเลือกตั้งซึ่งตัวผู้สมัครก็จะไปขอรับความช่วยเหลือจากกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ เพื่อมาแก้ปัญหาให้หมู่บ้านชุมชน ก็จะเป็นในทำนองเดียวกับข้อ 4 การสนับสนุนด้านการเงินนั่นเอง

2.3 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.3.1 บทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนคือกลุ่มของคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มพัฒนาสตรีหมู่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมู่บ้าน (อปพร.) กลุ่มผู้สูงอายุ ประชาคมหมู่บ้าน กลุ่ม

ผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านชุมชนนั้น จะมีบทบาทในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ทั้งในระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน ชุมชนมักจะช่วยผู้สมัครรับการเลือกตั้งโดยเปิดเผยเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะในระยะ 100 วันการการครบวาระและระยะ 30 วันก่อนวันเลือกตั้ง นอกจากนั้นกลุ่มผลประโยชน์นี้จะเป็นลูกข่ายหรือเป็นเครือข่ายของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนยังช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ในการโฆษณา โฆษณาและคุณสมบัติในส่วนที่เป็นเรื่องส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อีกด้วย เพราะเป็นผู้ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนจึงไม่คิดระเบียบหรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

2.3.2 บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งในหมู่บ้าน ชุมชนกลุ่มนี้ทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่ม อปพร. กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มเยาวชนของแต่ละหมู่บ้านนั้น จะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มาก เพราะกลุ่มผลประโยชน์นี้จะเป็นผู้ปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้านใน 5 ด้านนั้น และจะเป็นเครือข่ายผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งโดยตรง เป็นการเปิดเผย และโดยทางอ้อมทั้งสองวิธี พร้อมทั้งจะเป็นผู้ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จะต้องจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าจ้างในการทำงานก่อนเป็นส่วนมากที่ไม่รับค่าตอบแทนหรือค่าจ้างในการทำงานนั้นมีน้อยมาก ระยะเวลาในการทำงานก็จะอยู่ในระยะเวลาก่อนการครบวาระ 4 ปี และก่อนวันเลือกตั้ง 60 วัน

2.3.3 บทบาทในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนสำหรับข้อ 3.3 นี้ก็มีลักษณะและบทบาทการสนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ไม่ต่างจากข้อ 3.2 มากนัก แต่ที่แตกต่างจากข้อ 3.2 ได้แก่ในขั้นตอนการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกลุ่มนี้ ดังได้กล่าวแล้วว่ากลุ่มนี้จะเป็นเครือข่ายหรือผู้ปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนของกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ในการทำงานขั้นตอนนี้จะปฏิบัติในช่วงระยะเวลา 30 วันก่อนวันเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว เพราะหลังจากการรับสมัครเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วจะได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครหรือเบอร์ของผู้สมัครเลือกตั้งแล้ว โดยกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนจะแบ่งงานกันทำคือ ประธานกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ชุมชนจะมอบหมายงานให้กับสมาชิกในกลุ่มของตนออกปฏิบัติการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ช่วงระยะเวลาก่อนวันเลือกตั้ง 30 วันจะมีหน้าที่ในการแนะนำตัวผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน จะพูดคุยคุณสมบัติส่วนตัวนโยบายของผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนที่ดีหรือจะพูดคุยในข้อดีของผู้ที่ตนสนับสนุนเท่านั้น และในขั้นตอนนี้จะสามารถแนะนำหมายเลขของผู้สมัครที่ตนสนับสนุนพร้อมกันไปด้วย แต่เรื่องการเกาะประตูบ้านแนะนำให้กากบาทเบอร์ของผู้สมัครรับการเลือกตั้งที่ตนสนับสนุนนั้น ส่วนมากจะเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มต่าง ๆ เช่น ประธานกลุ่ม อสม. ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี เป็นต้น เพราะขั้นตอนนี้จะทำงานช่วงระยะเวลาก่อนวันเลือกตั้ง 5 วัน พร้อมทั้งอาจจะมีการจ่ายเงินซื้อเสียงด้วยก็ได้

2.3.4 บทบาทการสนับสนุนทางการเงิน และบทบาทการสนับสนุนด้าน

วัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ทั้งสองด้านนี้จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้านชุมชน จะไม่มีบทบาทการสนับสนุนทั้งเงินและวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้างและเครื่องจักรกลให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว แต่อย่างไรก็ตามจะเป็นผู้ที่ขอรับการสนับสนุนจากผู้สมัครรับการเลือกตั้งเช่นเดียวกับกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน ตามที่ได้กล่าวในข้อ 2.4 และข้อ 2.5 มาแล้ว

2.4 แนวทางการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.4.1 แนวทางการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ

จากการศึกษาพบว่า บทบาททั้ง 5 ด้าน คือ 1. บทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว 2. บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว 3. บทบาทในการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว 4. บทบาทการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว 5. บทบาทการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว นั้น สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจควรส่งเสริมบทบาทในข้อ 1,2,3 คือกลุ่มนักธุรกิจนั้น ประชาชนในตำบลและกลุ่มผลประโยชน์ในกลุ่มคือ กลุ่มที่ 2 และ กลุ่มที่ 3 จะให้ความเคารพนับถือมาก เพราะสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านได้ระดับหนึ่ง และเป็นผู้ที่มีอันจะกิน ร่ำรวยเป็นส่วนมาก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจช่วยในการเป็นแกนนำหรือผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในตำบลแม่ยาว คือช่วยในการตั้งกลุ่มรณรงค์สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาในเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านและกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนให้ทราบถึงขั้นตอนว่าการรณรงค์ช่วยเหลือให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งนั้น หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ทุกกลุ่มควรให้ชาวบ้าน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่าประชาชนต้องการนโยบายในแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล หรือท้องถิ่นทั้ง 7 ด้านอย่างไรบ้าง มีประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ เช่นมีนโยบายในการพัฒนาด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจ อาชีพเกษตรกรกลุ่มต่าง ๆ ในตำบล ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนนไฟฟ้า ประปาหมู่บ้าน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องการเมืองการปกครองในท้องถิ่นในระดับหมู่บ้าน ตำบล ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างน้อยในระดับผู้นำหมู่บ้าน ชุมชนควรต้องมีความรู้ความเข้าใจดี ถึงดีมากจึงจะเป็นการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่น่าจะได้ผลเพิ่ม การใช้กลุ่มผลประโยชน์ทุกกลุ่มในการรณรงค์หาเสียง การเป็นผู้สนับสนุนหาเสียง การชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับการเลือกตั้งบทบาทการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ในทางที่ถูกต้อง ท้องถิ่นก็จะได้บทบาทการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ที่เป็นคนดีมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามระบอบประชาธิปไตยที่ดีที่ควรจะเป็นแบบอย่างให้อนุชนรุ่นหลังต่อไป

ส่วนการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ทั้งกลุ่มที่เป็นนักธุรกิจ

กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชน ในการสนับสนุนทางการเงิน และการให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกลนั้น แนวทางการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจนั้นคือ กลุ่มนี้ควรจะเลิกสนับสนุนทางการเงิน และด้านวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง และเครื่องจักรกลในทางที่ผิดทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เป็นการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ทุกกลุ่มต่อการเลือกตั้งบทบาทการให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ในทางที่ถูกต้องมีผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นหรือองค์การปกครองท้องถิ่นทุกแห่งนั้นมีงบประมาณเป็นของตนเอง และสามารถจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีทุก ๆ ปี อยู่แล้ว และสามารถจัดสรรหรือแบ่งงบประมาณออกเป็นหมวดรายจ่ายตามความเร่งด่วนที่จำเป็นตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวได้ในทุกด้าน ตามแผนพัฒนาของตำบล ที่ได้รวบรวมความต้องการของประชาชนในตำบลมาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามระเบียบว่าด้วยการจัดทำงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นเมื่อกลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ได้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นแล้ว และสามารถแนะนำให้ประชาชนได้รู้ได้เข้าใจถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในตำบลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวแล้ว ดังได้กล่าวมานี้ก็เป็นแนวทางที่จะส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองขององค์การปกครองท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่งต่อไป

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทต่อการได้รับการเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จะมีบทบาทต่อการเลือกตั้งในด้านใด มากน้อยอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจและอำนาจหน้าที่ทางด้านการเมืองของแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น จึงทำให้บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งในแต่ละด้าน แตกต่างกันไป

2.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.1.1 การช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการให้การสนับสนุนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองให้การสนับสนุนได้รับการเลือกตั้งโดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ว่าด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง ซึ่งหมายถึงการชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การเข้าร่วมประชุม หรือการประชุมทางการเมือง การให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการเป็นสมาชิกชมรมทางการเมือง (Verba and Nie 1972: 31 อ้างใน Mibrath and Goel 1973: 16) ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการเมือง มีบทบาทในการหาเสียงให้ผู้สมัครทั้งที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่รู้จักคุ้นเคยกับผู้นำทุกหมู่บ้าน เป็นผู้กว้างขวาง เป็นผู้มีบุญคุณ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนที่ได้รู้จัก ญาติพี่น้อง เพื่อน กลุ่มนี้เป็นผู้มีอิทธิพลชักนำบุคคลอื่นได้ เพื่อหวังผลทางการเมือง และผลประโยชน์ตอบแทนให้กับตนเองและพวกพ้อง โดยในปัจจุบันระบบการเมืองไทยเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าเข้ามามีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียงให้ได้รับชัยชนะไม่ว่าจะเป็นระบบในวงเครือญาติ เพื่อนอาชีพ และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการเมืองในชุมชน กลุ่มนี้จะมามีบทบาทในการสนับสนุนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีการกำหนดนโยบายหาเสียงที่ตรงกันกับความต้องการของหมู่บ้านที่ตนเองเป็นผู้นำอยู่โดยนัยนโยบายนั้นมาสัญญาว่าถ้าเลือกกลุ่มหรือผู้สมัครของตนเองแล้ว คือสัญญาว่าจะมาทำให้ สอดคล้องกับทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ที่ว่า โครงสร้างของระบบสังคมไทย มีความสัมพันธ์ในลักษณะหนึ่งที่ตั้งอยู่ในสังคม คือลักษณะของความไม่เท่าเทียมกัน แต่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในลักษณะของผลประโยชน์ต่างตอบแทน ต่างฝ่ายต่างหวังผลประโยชน์จากกันและกัน ชีรยุทธ บุญมี (2532) ไม่ว่าจะเป็นระบบอุปถัมภ์หมู่บ้าน ระหว่างมิตรสหาย ระหว่างอาชีพ และระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ

2.1.2 การเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะพูดในทิศทางเดียวกันว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุนลักษณะ โดยทางอ้อม จะเห็นชัดเจนหากผู้สมัครรับเลือกตั้ง

โดยเฉพาะ นายก อบต.ที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อน จะได้รับการสนับสนุนเงินทุนในรูปของเงินตรา ที่ได้จากผลประโยชน์ตอบแทนในการทำธุรกิจในการหาเสียงเลือกตั้งในครั้งต่อไป ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน คือผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดจะให้น้ำหนักไปที่เงินหาเสียงเป็นค่าตอบแทนให้กับตนเองก่อนเป็นลำดับแรก และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน บทบาทการเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนมากจะมีความเกี่ยวพันกันในลักษณะมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ในลักษณะของผู้รับจ้าง และผู้จ้างที่ให้ค่าตอบแทนเป็นการหาเสียงรายวัน ค่าตอบแทนที่ได้รับจะเป็นค่าจ้างส่วนบุคคล จะเห็นว่าความต้องการพื้นฐานของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นมีความต้องการพื้นฐานที่จะได้รับการตอบสนองจากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมโดยมีความต้องการหลายประการ เช่น ความรัก การยอมรับ การยกย่อง การเห็นคุณค่า การมีชื่อเสียง ความปลอดภัย ผลประโยชน์ โดยสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวที่ต้องการจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการให้การช่วยเหลือสนับสนุนระกว้างกันเสียก่อน ซึ่งการให้การช่วยเหลือสนับสนุนนั้น จะมีหลายประการ เช่น เงินทอง วัสดุอุปกรณ์ การให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการให้การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ สังคม และวัสดุสิ่งของดังที่กล่าวมา โดยมีแนวคิดของชุกกาณจนประการ (2526: 166) อธิบายถึงความหมายของระบบอุปถัมภ์นั้นเป็นเรื่องของสมัครพรรคพวกหรือเส้นสายที่ใช้ระบบนี้เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง ดังนั้น ระบบอุปถัมภ์ หมายถึงปฏิบัติการในประการต่าง ๆ เกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทั้งในทางการเมืองและทางการบริหารของพรรคการเมือง โดยถือเป็นการตอบแทนหรือสินน้ำใจที่พรรคพวก ลูกน้อง และผู้ที่ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือช่วงการหาเสียงเลือกตั้งจนได้รับชัยชนะการเลือกตั้ง สามารถเข้าร่วมคณะรัฐบาลหรือมีตำแหน่งทางการเมือง การปฏิบัติการต่าง ๆ จะออกมาในลักษณะหลายรูปแบบ เช่น ส่งย้ายผู้ดำรงตำแหน่งเดิมที่ไม่ใช่พรรคพวกของตนออก และนำผู้ที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยจะแจกจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ช่วยเหลือพรรคของตนแต่ค้ำนึ่งถึงว่าเป็นพรรคพวกตนหรือผลประโยชน์ของตนหรือไม่

2.1.3 การชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ บทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ส่วนใหญ่จะพูดในทิศทางเดียวกันว่า ได้มีการชักชวนให้ลูกค้าที่มาซื้อสินค้าในร้านที่เป็นคนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และชักชวนให้ลงคะแนนให้กับผู้สมัครเลือกตั้งที่สนับสนุน ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่ง

เป็นทางการในชุมชน บทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน จะมีบทบาทมากเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่น ที่ราษฎรในหมู่บ้านหรือตำบล จะให้ความเคารพนับถือเชื่อฟัง เมื่อมีการพูดชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนชอบหรือสนับสนุน ก็มักจะทำตาม และมีผลทำให้ผู้สมัครเลือกตั้งที่สนับสนุนได้รับการเลือกตั้ง และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน บทบาทการชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้ จะใช้บทบาทของการรวมกลุ่มที่มีหัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกของกลุ่ม โดยที่หัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้ชักชวนให้สมาชิกของกลุ่มไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครเลือกตั้งที่ตนสนับสนุน วิธีการจะเป็นการพูดคุยกัน เพราะว่าจะจะมีการพบปะกันในกลุ่มอยู่บ่อยครั้ง เช่น งานฉลอง งานบุญต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของสมจิต ปัญญาศักดิ์ (2528: 6) กล่าวว่า ชนชั้นนำ หมายถึง กลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งครอบครองทรัพย์สิน ค้ำตำแหน่ง เกียรติยศ และมีชื่อเสียงในปริมาณที่มากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ และผูกขาดอำนาจการตัดสินใจในชุมชน โดยสามารถควบคุมและชี้นำการกระทำการ หรือการมีพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนได้

2.1.4 การสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ มีบทบาทในการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยตรง แต่เป็นลักษณะผลประโยชน์ต่างตอบแทนกัน ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน บทบาทในการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ไม่มี เพราะว่ากลุ่มผลประโยชน์นี้ ไม่มีลักษณะของนายทุน แต่จะให้การสนับสนุนในด้านอื่น ๆ การช่วยรณรงค์หาเสียง เป็นต้น และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน บทบาทในการสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นก็ไม่มี เพราะว่ากลุ่มผลประโยชน์นี้ จะช่วยรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง โดยได้ค่าตอบแทนเป็นการรับจ้าง จะเห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์กลุ่มนี้มีผลต่อการได้รับการเลือกตั้งหากมีการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมตามความสมัครใจไม่ถูกบังคับ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองโดยตรงหรือทางอ้อม และในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การหาข่าวสาร การอภิปราย การปรับเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงิน (Meclosky 1968: 252)

2.1.5 การให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ ส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุน ในรูปแบบอื่น

ที่ไม่ใช่เงินตราก็มี เช่น การให้การสนับสนุนแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ การช่วยรณรงค์หาเสียง การช่วยเหลือสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรเข้าไปในงาน โครงการก่อสร้าง ทั้งในระยะก่อนครบวาระ 4 ปี และก่อนการเลือกตั้ง 60 วัน เป็นต้น ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในชุมชน ไม่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง เหมือนกับกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ

2.2 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.2.1 แนวทางบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ในการส่งเสริมการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นเห็นว่าแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้ง ต้องมีการเข้มงวดของกฎหมายเกี่ยวกับการซื้อเสียงเลือกตั้ง เพื่อมิให้มีการซื้อเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับที่ปรีชา ปวงคำ (2545: 22) กล่าวว่า นอกจากผู้นำจะต้องมีความสามารถแล้วยังจะต้องอุทิศตนเพื่อหุ้มทะเลี่ยสละจึงจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้ ปัจจัยเรื่องของคนและกระบวนการผู้นำที่ดีที่ดึงดูดคนเข้ามาร่วมได้ ถือว่าประสบความสำเร็จในงาน โดยเฉพาะกระบวนการกลุ่มจะเป็นการแสดงออกของการตอบสนองการแก้ปัญหาการกดทับจากอำนาจภายนอกกลุ่ม จะเป็นตัวเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วม นั้นถือเป็นหัวใจสำคัญของการที่จะให้ประชาชน หรือคนในชุมชนตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่อันพึงมีตามที่กฎหมายได้รับรองซึ่งสามารถทำให้ตนเองเข้าไปอยู่กระบวนการขั้นตอนการมีส่วนร่วมได้ทุกขั้นตอนในสิ่งที่ตนเองนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้เสียด้วย ดังนั้นการที่จะให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทการมีส่วนร่วมได้นั้น ก็ต้องมีการเรียนรู้ เข้าใจถึงกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2.3 บทบาทของชาวไทยภูเขาต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ข้อมูลที่ได้มาเป็นการสังเกตของผู้ทำการวิจัยที่ทำการสัมภาษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้รับผลการเลือกตั้ง และจากข้อมูลของผู้นำหมู่บ้านของชาวไทยภูเขา ดังนี้

2.3.1 การช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน

ตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ โดยเฉพาะประชาชนที่เป็นชาวไทยภูเขาทั้ง 5 ชนเผ่า นั้น กลุ่มนักธุรกิจจะมีบทบาทช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะตัวนายก อบต. คนเดิมที่เคยดำรงตำแหน่งและได้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจจะช่วยรณรงค์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยในทางตรงนักธุรกิจที่เป็นผู้รับเหมาที่มีความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรกลขนาดเบา และขนาดหนัก มาทำการขุดดิน ถมดิน ลงหินคลุก ลงหิน ดิน ลูกรัง ในการปรับปรุง ซ่อมแซมถนน ภายในหมู่บ้านและตำบล จะเห็นได้เด่นชัดในช่วงระหว่างก่อนที่จะหมดวาระการดำรงตำแหน่ง และช่วงก่อนที่จะมีการประกาศกำหนดการเลือกตั้ง ซึ่งทาง อบต. แม่ยาว จะแจ้งประชาชนในพื้นที่ ทราบว่าเป็นโครงการที่บรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และบางโครงการเป็นโครงการที่เสนอบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบต. 3 ปี และบางโครงการก็เป็นโครงการที่สำคัญเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน โดยในการตกลงจ้างงานนั้นผู้รับเหมาก่อสร้างยินยอมให้ อบต. เป็นลูกหนี้ก่อนยังไม่ต้องจ่ายเงินเมื่อทำงานเสร็จแล้ว จะให้ อบต. จ่ายเงินค่าจ้างให้หลังการเลือกตั้งถ้า นายก อบต. คนเดิมได้รับผลการชนะการเลือกตั้ง ส่วนโดยในทางอ้อมนั้น นักธุรกิจบางรายที่มีความสนิทสนมกับนายก อบต. ก็จะให้นายก อบต. ยืมยืมเงิน หรือให้เป็นวัสดุ อุปกรณ์ทุกประเภท ทั้งวัสดุก่อสร้าง ทั้งตัวเงินให้ยืมเปล่า ในช่วงดำรงตำแหน่งในวาระ 4 ปี เพื่อเป็นการช่วยรณรงค์ให้นายก อบต. ได้มีเงิน และอื่น ๆ ไปช่วยในการจัดงานของชาวบ้านชาวไทยภูเขาหรือชนเผ่าชาวเขา เช่น งานประเพณีต่าง ๆ งานขึ้นปีใหม่ งานแต่งงาน งานเผาหรือฝังศพ และก่อนจะมีการเลือกตั้ง หรือก่อนจะครบวาระการดำรงตำแหน่ง ก็จะมีการเดินสายพบปะเยี่ยมเยือนชาวบ้านบ่อยเป็นประจำ และมีการนอนค้างคืนเพื่อเป็นการให้เกียรติและไม่ถือตัวต่อชาวบ้าน การช่วยเหลือของนักธุรกิจจะให้เป็นรูปของตัวเงินบ้าง ช่วยสนับสนุนซื้อ หมู วัว ควาย และอื่น ๆ ให้เจ้าภาพบ้าง และจะให้นายก อบต. ที่ตนเองสนับสนุนที่ได้รับการเลือกตั้งใช้คืนในรูปของการให้เป็นผู้รับจ้าง รับเหมางาน โครงสร้างพื้นฐานของ อบต. ที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้รับเหมาได้กำไรในงานที่รับเหมา โดยที่ประชาชนไม่ได้รับรู้ในเรื่องดังกล่าว คิดว่าเป็นเงินของนายก อบต. เข้ามาหาเสียงช่วยพัฒนาหมู่บ้าน

2.3.2 การให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และเครื่องจักรกล

สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ จะให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งใน 2 กรณี คือ กรณีแรก ในระหว่างที่นายก อบต. ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งในวันแรกจนครบวาระ 4 ปี กลุ่มนักธุรกิจจะให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้กับคณะผู้บริหาร อบต. ทุกกรณีที่ยื่นขอหรือช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอุปกรณ์ก่อสร้าง

และอุปกรณ์เครื่องจักรกล เช่น รถบรรทุกหิน ดิน ทราย รถปรับหน้าดิน ถนน รถตัดหญ้าชุดหลัง รถชุดลอก ลำเหมือง ห้วย หนองน้ำ แต่มีเงื่อนไขว่า โครงการต่าง ๆ เมื่อดำเนินการแล้วต้องมีกำไรให้กับผู้รับเหมาด้วย หลังจากที่ได้อัดเงินส่วนเกินหรือเงินเปอร์เซ็นต์ให้กับ นายก อบต. แล้ว

2.3.4 การสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มีกลุ่มนักธุรกิจบางรายจะให้เงินเป็นเงินเปล่า และให้ยืมโดยจะให้การสนับสนุนเฉพาะนายก อบต. คนเดิมที่หมดวาระเท่านั้น เนื่องจากนักธุรกิจจะมีความสนิทสนมหรือเป็นเพื่อนฝูง หรือเป็นญาติสนิทกันเป็นพิเศษ ในการช่วยเหลือเป็นการพิเศษจะอยู่ในช่วงระยะเวลาก่อนจะครบวาระ 1 ปี โดยจะให้การช่วยเหลือทุกเรื่องที่กำลังผ่านมาแล้ว และจะอ้างว่าเป็นโครงการที่บรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และบางโครงการเป็นโครงการที่เสนอบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบต. 3 ปี และบางโครงการ และก็เป็นโครงการที่สำคัญเร่งด่วนที่ประชาชนร้องทุกข์ ร้องเรียน และในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง 100 วัน ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น นั้น นายก อบต. จะมีการวางแผนการเลือกตั้ง และที่สำคัญในระยะเวลาที่จะมีการจ่ายเงินให้กับหัวหน้าคะแนนในหมู่บ้านเป้าหมาย โดยเฉพาะหมู่บ้านที่มีราษฎรเป็นชาวเขาชนเผ่าต่าง ๆ ที่ไม่มีความรู้และพูดภาษาไทยไม่ได้ หรือพูดได้บ้าง ยกเว้นผู้นำท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้าน) ที่เป็นคนพูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ จะจ่ายเงินในกรณีต่าง ๆ คือ กรณีแรก ช่วงระหว่างครบวาระจนถึงก่อนวันเลือกตั้ง (100 วัน) กรณีที่สอง จะร่วมมือกับนักธุรกิจกับนักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบางราย จะเป็นผู้สนับสนุนจ่ายเงินให้ในการซื้อเสียง เพื่อรักษารฐานเสียงคะแนนไว้ ส่วนใหญ่จะออกมาจ่ายเงินเองร่วมกับคณะของผู้บริหารท้องถิ่น ก่อนวันเลือกตั้ง 1-5 วันเป็นประจำ และจะซื้อเสียงเป็นหลังคาเรือน คือ การออกเยี่ยมทุกครอบครัวตามที่หัวหน้าคะแนนหรือผู้นำในหมู่บ้านแนะนำ และพาไปดำเนินการในเวลากลางคืนช่วงเวลาประมาณ 22.00 น. ถึงใกล้สว่าง 05.00 น.

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยได้ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับการศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้

เจริญก้าวหน้า และให้เป็นไปได้ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ผู้ศึกษาจึงมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลของการศึกษาวิจัย เป็นข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งต่อผู้ที่กำหนดออกกระเบียบ กฎหมาย มาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามกฎเกณฑ์ของความเป็นประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น (Local Democracy) คณะกรรมการต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการกำหนดการรวมกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยตรง ในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็งในหลักแนวคิดเรื่องผู้แทน มีความยึดมั่นระบบคุณค่าและมีแบบของวิถีชีวิตในการปรับใช้ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนทุกคนควรมีสติธิในการเลือกผู้แทนของตน โดยเสมอภาค เท่าเทียมกันด้วยเจตน์จำนงของตนเอง และควรที่จะมีสติธิในที่นี้หมายถึง การมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการที่จะก้าวขึ้นไปเป็นผู้บริหาร หรือผู้นำของท้องถิ่น โดยปราศจากความไม่เป็นธรรม ความครอบงำทางความคิด ที่สืบเนื่องมาจากความแตกต่างในปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่อง เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเชื่อทางศาสนา และความแตกต่างในเรื่องชาติพันธุ์ เพื่อที่จะให้การพัฒนาการเมืองของท้องถิ่นเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการเมืองในภาพรวมของชาติได้เป็นอย่างดี

3.1.2 ผลของการศึกษาวิจัย เป็นข้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ถือว่าเป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากที่สุด และเป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายในการปกครองตนเองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญมากและเป็นหัวใจของการปกครองในระบอบดังกล่าว ฉะนั้นบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและผลักดันให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานและการใช้อำนาจรัฐในรูปแบบต่าง ๆ
- 3) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ การแสดงความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

4) สนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล มีการรวมกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อสร้างเวทีให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาประชาธิปไตยที่ถูกต้อง มีคุณภาพ และมีคุณธรรมอย่างแท้จริง

5) ส่งเสริมความรู้เรื่องประชาธิปไตย ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนในทุกรูปแบบ อย่างทั่วถึง สม่าเสมอ โดยเฉพาะความรู้เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง เพื่อมิให้ถูกครอบงำทางความคิดได้

3.1.3 ผลของการศึกษาวิจัย เป็นข้อเสนอแนะต่อประชาชน ระบบการเมืองเปิดกว้างทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในหลาย ๆ กิจกรรม ฉะนั้นประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้เสียมากที่สุด ควรที่จะเป็นผู้ดูแลรักษาผลประโยชน์ของตนเอง โดยประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมทุกอย่างของการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนไม่เพียงเป็นแต่ผู้ถูกกำหนดว่าจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างไรบ้าง แต่ประชาชนคือผู้ที่กำหนดว่าจะต้องให้ผู้นำหรือผู้บริหารท้องถิ่น พัฒนาอะไรบ้าง ซึ่งเป็นอำนาจและความคิดเห็นที่แท้จริงนั่นเอง นอกจากนี้ การเลือกผู้นำก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะผู้นำคือผู้ที่ผลัดคนหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ และผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มองถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ไม่มองผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ประชาชนก็จะต้องเลือกสรร และไตร่ตรองให้ดีที่จะเลือกผู้นำ ไม่ถูกครอบงำทางความคิด ดังนั้น ประชาชนจึงควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง ภายใต้บริบทการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

3.2.1 ควรศึกษารูปแบบและวิธีการในการแสดงออก และพฤติกรรมเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีตำแหน่งในหมู่บ้าน ชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีตำแหน่งในหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละลักษณะ เพื่อที่จะนำมาเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่น และรู้เท่าทันนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีตำแหน่งเป็นทางการ และกลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการในหมู่บ้าน ชุมชนที่มีความแตกต่างกันในด้านชนเผ่า ชาวไทยภูเขาคนไทยในพื้นที่ราบ ซึ่งมีประชากรอัตราร้อยละ 40 -60 ของประชากรในตำบลแม่ยาว

3.2.2 ขอบเขตการวิจัยควรครอบคลุมพื้นที่มากกว่านี้ เช่นระดับอำเภอ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างควรที่จะครอบคลุมมากกว่า 2 ตำบลขึ้นไปนำมาเปรียบเทียบระหว่างตำบลที่มีประชากรที่ไม่มีชาวไทยภูเขาปะปนกับตำบลที่มีชาวไทยภูเขาปะปนด้วย อันจะทำให้ภาพรวมของการศึกษาวิจัยมีความชัดเจนถูกต้อง และเชื่อถือได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันตนา กองแก้ว (2553, 22 มกราคม) ประชาชน อสม. ตำบลแม่ยาว สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช
ยานะนวล ที่ทำการ อสม. ตำบลแม่ยาว
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2515) บุคคลชั้นนำ โครงสร้างแห่งอำนาจและการเมืองในชุมชนไทย
สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- จุมพล หนิมพานิช (2545) กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย นนทบุรี สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เจลิยว บุรีภักดี และคณะ (2545) ชุมชนวิชาการวิจัยชุมชน นนทบุรี เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์
- ชิต คำแขก (2553, 12 มกราคม) ประชาชนห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสต์ดูภัณฑ์ สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช
ยานะนวล ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสต์ดูภัณฑ์
- ชินรัตน์ สมสืบ (2539) องค์การทฤษฎีและการออกแบบ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- หุบ กาญจนประการ (2526) หลักรัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนา
บริหารศาสตร์
- ชวงส์ ฉายะบุตร (2539) การปกครองท้องถิ่นไทย กรุงเทพมหานคร สมาคมสืตเก๋ารัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คูสิต อภิญญาพิศาล (2553, 16 มกราคม) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11 สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
- เดช จึงมาดา (2553, 14 มกราคม) กำนันตำบลแม่ยาว สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
ที่ทำการกำนันตำบลแม่ยาว
- ตระกูล มีชัย (2526) “ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชนและข้าราชการกับการเมืองไทย”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธีรยุทธ บุญมี (2532) ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ธีรพล อินทรลิม (2541) “บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อระบบการเมืองไทย: ศึกษาเฉพาะกรณี
การเรียกร้องของกลุ่มสมาชิกคนจนต่อรัฐบาล” การค้นคว้าแบบอิสระ
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นงคราญ เถรนิยม (2553, 8 มกราคม) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหนองบัวแดงก่อสร้าง สัมภาษณ์โดย
ปฏิเวช ยานะนวล ห้างหุ้นส่วนจำกัดหนองบัวแดงก่อสร้าง

- นพพร นิลณรงค์ (2535) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาบ้านไม้
ตะเคียน ตำบลตะเคียนปม กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน” วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บุญชอบ พรหมศรี (2530) “บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลกับความมั่นคงแห่งชาติ
ทางการเมือง” เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 29
บัวไหล เทพสมเกตู (2553, 19 มกราคม) อดีตประธานกลุ่มพัฒนาสตรี หมู่ที่ 4 สัมภาษณ์โดย
ปฏิเวช ยานะนวล ที่ทำการกลุ่มพัฒนาสตรี หมู่ที่ 4
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2516) *บทบาททางการเมืองการปกครอง กรุงเทพมหานคร ดวงกลม*
- ปรีญา เวสารัชช์ (2528) *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: ศึกษาเปรียบเทียบ
ประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท กรุงเทพมหานคร สถาบันคดีไทยศึกษา*
- ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542) *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- ผกาพันธ์ ยาวิชัย (2553, 21 มกราคม) ห้างหุ้นส่วนจำกัดผกาพันธ์ก่อสร้าง สัมภาษณ์โดย
ปฏิเวช ยานะนวล ห้างหุ้นส่วนจำกัดผกาพันธ์ก่อสร้าง
- พรทิพย์ เจนตระกูล (2553, 22 มกราคม) ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว สัมภาษณ์โดย
ปฏิเวช ยานะนวล ที่ทำการกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว
- พรศรี วิโรจน์วุฒิกุล (2548) “บทบาททางเศรษฐกิจและการเมืองของนักธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัด
ชลบุรี” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523) “กรอบการมองพฤติกรรมทางการเมือง” *วารสารสังคมศาสตร์* 17, 1
(มีนาคม): 8
- _____. (2526) *ข่าวสารการเมืองของคนไทย กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์*
- พัฒน์ บุญรัตพันธุ์ (2517) *การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
ไทยวัฒนาพานิช*
- พัทธา สายหู (2540) *กลไกทางสังคม กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- ไพโรจน์ ชัยนาม (2495) *คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ พระนคร
โรงพิมพ์พาณิชย์สุภผล*
- _____. (2524) *สถาบันการเมืองและกฎหมายรัฐธรรมนูญ กรุงเทพมหานคร
สารศึกษาการพิมพ์*

- มนตรี เจนวิทย์การ (2542) “สังคมวิทยาการเมือง: การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม” ในเอกสารการ
สอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 11 หน้า 515-529 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- มานพ ยาวิชัย (2553, 15 มกราคม) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5
- มานพ เลิศบรรจงขวัญ (2553, 21 มกราคม) กรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช
ยานะนวล ที่ทำการกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2
- ยรรยง สุวรรณาวุธ (2538) “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในระดับจังหวัดชลบุรี”
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ยุทธนา แสนชัด (2544) “การเลือกผู้นำท้องถิ่นในชุมชนชนบท” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ราชบัณฑิตยสถาน (2525) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กรุงเทพมหานคร
วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) การพัฒนาชนบทไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วัลลภ นางแล (2553, 5 มกราคม) นักธุรกิจในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว สัมภาษณ์โดย
ปฏิเวช ยานะนวล
- วีระเดช สมวรรณ (2539) “ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคโลกาภิวัตน์” วิทยานิพนธ์
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศักดิ์คำ เจริญดี (2553, 20 มกราคม) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13 สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13
- สมจิต ปัญญาศักดิ์ (2528) “ชนชั้นนำ อำนาจ และ โครงสร้างอำนาจชุมชน: การศึกษาวิจัย
เปรียบเทียบสองหมู่บ้านในชนบทภาคเหนือ” สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมบัติ พูลพลับ (2553, 22 มกราคม) ข้าราชการบำนาญ สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
- สิงห์คำ ศิริลักษณ์ (2553, 23 มกราคม) อดีตกำนันตำบลแม่ยาว สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
- สุชา จันทร์หอม และคณะ (2520) บทบาทของการพัฒนา กรุงเทพมหานคร สยามการพิมพ์
- สุพล เลิศสกุลจินดา (2535) บทบาทและหน้าที่ของประชาชนและองค์กรประชาชนในการพัฒนา
ชุมชนแออัด: วิเคราะห์เชิงพหุติกรรมศาสตร์” การค้นคว้าแบบอิสระ
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- โสภา ชุตติกุลชัย (2528) *พัฒนาตนเอง: ทางเลือกที่คุ้มค่าในยุคสังคมวิกฤต* กรุงเทพมหานคร
มูลนิธิโสภาธารน้ำใจไทยเพื่อพัฒนาสังคมไทย
- อัศววิทย์ ชันแก้ว (2540) “นักธุรกิจภูมิภาคกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษากรณีจังหวัด
ขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุดม กำแพงคำ (2553, 3 มกราคม) *ห้างหุ้นส่วนจำกัดสมศักดิ์อิฐบล็อก สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช
ยานะนวล* *ห้างหุ้นส่วนจำกัดสมศักดิ์อิฐบล็อก*
- อลิน รพีพัฒน์ ม.ร.ว. (2527) *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
วัฒนธรรมไทย* กรุงเทพมหานคร ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล
- _____. (2538) *กลุ่มชาวบ้านกับศักยภาพในการแก้ปัญหาชุมชน* กรุงเทพมหานคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- _____. (2531) *ปัญหาพัฒนาชนบท บทเรียนจากกรณียกกระบัตร โครงการพัฒนาชนบท
ลุ่มน้ำแม่กลอง ขอนแก่น* สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อภิรักษ์ อินต๊ะวัง (2553, 18 มกราคม) *ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 สัมภาษณ์โดย ปฏิเวช ยานะนวล
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7*
- อ้อมเดือน สดมณี (2529) “ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียน ตามทัศนะของครู โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ตะวันออก” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา
- Bromage, Arthur. W. (1950). *introduction to Municipal Government and Administration*.
New York: Appleton Century Crafts.
- Cohen, J. m. and Uphoff, N.T. (1977). *Participation 's Place in Rural Development: Seeking:
Seeking Clarity through Specificity World Development*.
- David, P. Baron. (1991). *The American Political Science Review*, Vol. 85, No. 1
- Douglah, M.some. (1980). *Perspectives on the phenomenon of participation.Ault Education
Journal*. (January-February 1980). pp. 223
- Duverger Mourice. (1972). *Party Political And Pressure Groups*. Thanmas Nelson&son.
- G.A. Almond and G. (1996). Bingham powell. *Comparative Politics: A Developmental
approach*. Boston and Toronto : Little, Little, Brown.
- Gustavo, Wilches-Chaux (1992). *Community Participation: Proceedings*. Colombia: Habinet.

- Huntington, Samuel.P, and Joan. M Nelson. (1976). *No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries*. Cambridge: Harward Univ. Press.
- Meclosky, Herbert. (1968). "Political Participation" in international Encyclopedia of the Social Sciences, 252. Vol.3.
- Robson, William A. (1953). *Local Government in Encyclopedia of Social Saience*. Vol.X
New York: The Macmillan.
- Sherry, B. Other. (1984). *Comparative Studies in Society and History*, Vol. 26, No. 1
- Wilson, G. (1998). *Interest Groups, Comparative Government and Politics: An Introduction*.
London: Macmillan.
- Wootton, Graham. (1970). *Interest-Groups*. Eaglewood Cliffs, N.J.: prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ	ดร.กมลกาญจน์ อ่ำบัว
วุฒิการศึกษา	ปริญญาเอกด้านการอุดมศึกษา The University Of North Texas, U.S.A
การทำงาน	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผลงานทางวิชาการ	- ตำรา “ภูมิอากาศวิทยา” พ.ศ. 2549 - ตำรา “ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม” พ.ศ. 2549
ชื่อ	นายจ่านงค์ พรหมจันทร์
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การทำงาน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่
ผลงานทางวิชาการ	รายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ ปี พ.ศ. 2545
ชื่อ	นายอนันต์ สมุทธารินทร์
วุฒิการศึกษา	พ.บ.ม. (เกียรตินิยมดี) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
การทำงาน	ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง
ผลงานทางวิชาการ	ศึกษาบทบาทของภาคธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม กรณีธุรกิจเพื่อสังคมของสถาบันพัฒนาประชากรและชุมชน

ภาคผนวก ข

รายชื่อและตำแหน่งผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายชื่อและตำแหน่งผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1. กลุ่มนักธุรกิจในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ประกอบด้วย

1.1	นางนงคราญ	เถรนิยม	ชื่อบริษัท	หจก.หนองบัวแดงก่อสร้าง
1.2	ว่าที่ร้อยตรีผกาพันธ์	ยาวิชัย	ชื่อบริษัท	หจก.ผกาพันธ์ก่อสร้าง
1.3	นายอุดม	กำแพงคำ	ชื่อบริษัท	หจก.สมศักดิ์อิฐบล็อก
1.4	นายชิต	คำแขก	ชื่อบริษัท	หจก.ทิพย์วิสต์ดูภัณฑ์
1.5	ดต.วัลลภ	นางแล	บุคคลธรรมดา	

2. กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ประกอบด้วย

2.1	นายเดช	จึงมาดา	ตำแหน่ง	กำนันตำบลแม่ยาว
2.2	นายมานพ	ยาวิชัย	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5
2.3	นายคูสิต	อภิญาพิศาล	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
2.4	นายอภิรักษ์	อินตะวัง	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
2.5	นายศักดิ์ดา	เจริญดี	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13

3. กลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งไม่เป็นทางการในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ประกอบด้วย

3.1	นายมานพ	เลิศบรรจงขวัญ	ตำแหน่ง	กรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2
3.2	นางพรทิพย์	เจนตระกูล	ตำแหน่ง	ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบลแม่ยาว
3.3	นายสมบัติ	พูลลับ	ตำแหน่ง	ข้าราชการบำนาญ
3.4	นายสิงห์คำ	ศิริลักษณ์	ตำแหน่ง	อดีตกำนันตำบลแม่ยาว
3.5	นางกัญตนา	กองแก้ว	ตำแหน่ง	ประธานอสม.ตำบลแม่ยาว
3.6	นางบัวไหล	เทพสมเกต	ตำแหน่ง	อดีตประธานกลุ่มพัฒนาสตรี หมู่ที่ 4

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย

คำชี้แจง

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลให้บุคคลได้รับเลือกตั้ง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบหรือความเห็น ของท่านมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสัมภาษณ์การวิจัยฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลให้บุคคลได้รับเลือกตั้ง

การวิจัยครั้งนี้เป็นไปเพื่อการศึกษา ตามหลักสูตรมหาบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดี หากได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลจากท่าน

ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น.

ผู้สัมภาษณ์.....จำสิบเอก ปฏิเวช ยานะนวล.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ – สกุล.....

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล แม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย.

1.3 อายุ.....ปี

1.4 ระดับการศึกษาสูงสุด.....

1.5 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง/อาชีพ.....

1.6 ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง/อาชีพ.....ปี

1.7 รายได้ต่อเดือน.....บาท

1.8 อาชีพก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง (กรณีกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการในชุมชน).....

2. ตอนที่ 2 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.1 ท่านคิดว่ากลุ่มผลประโยชน์เข้าไปมีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มากน้อยเพียงใด อย่างไร

2.1.1 การช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

.....
.....
.....

2.2.2 การให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุและอุปกรณ์

.....
.....
.....

2.2.3 การสนับสนุนทางการเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

.....
.....
.....

2.2.4 การมีความเกี่ยวพันกันในระบบอุปถัมภ์กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

.....
.....
.....

2.2.5 การเป็นผู้สนับสนุนหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

.....
.....
.....

2.2.6 การชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน

.....
.....
.....

2.2 ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างไรบ้าง เกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

.....
.....
.....

3. ตอนที่ 3 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

3.1 ท่านคิดว่าบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ดังกล่าวข้างต้น มีแนวทางอย่างไรบ้างที่จะเป็นการส่งเสริมการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายให้เป็นไปตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

.....
.....
.....

3.2 ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างไรบ้าง เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ต่อการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

.....
.....
.....

จบการสัมภาษณ์
ขอบพระคุณที่ให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ง

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย และตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย และตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

(องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว 2552)

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย

เชียงราย เมืองเหนือสุดของไทยมีสถานที่น่าชมมากมาย ทั้งเมืองโบราณเก่าแก่ที่เชียงแสน และสรวก ดินแดนแห่งงามเหลื่อมทองคำ อันลือชื่อ

เชียงราย มีเนื้อที่ 11,678.369 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 785 กิโลเมตร แบ่งการปกครอง ออกเป็น 18 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเชียงของ อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอป่าแดด อำเภอเวียงชัย อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเทิง อำเภอเวียงแก่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอขุนตาล อำเภอแม่ลาว อำเภอเวียงเชียงรุ้ง และอำเภอดอยหลวง

สถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัด เชียงราย

อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช อยู่ที่ห้าแยกพ่อขุน พ่อขุนเม็งรายเป็นกษัตริย์องค์ที่ 25 แห่งราชวงศ์มังราย เป็นโอรสของพญาลาวเม็ง และพระนางเทพคำขาย หรือพระนางอ่วมิ่งจอมเมือง ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ แรม 9 ค่ำ เดือนอ้าย ปีกุน พุทธศักราช 1782 เสด็จสวรรคตที่เมืองเชียงใหม่ใน พ.ศ. 1854 พ่อขุนเม็งรายได้สร้างเมืองเชียงรายขึ้นบนดอยทอง จาครากฐานเดิมที่เคยเป็นเมืองมาก่อน เมื่อ พ.ศ. 1805 ทรงเป็นปฐมกษัตริย์ แห่งราชวงศ์เม็งราย และรวบรวมบ้านเล็กเมืองน้อยเข้าเป็นอาณาจักรล้านนาไทยจนเจริญรุ่งเรืองถึงปัจจุบัน

วัดพระสิงห์ ถนนท่าหลวง ใกล้ศาลากลางจังหวัด เดิมเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธสิหิงค์องค์ที่ประดิษฐานอยู่ ณ วิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน ตามประวัติเล่าว่า เจ้ามหาพรหมพระอนุชาของพระเจ้ากือนา กษัตริย์ผู้ครองนครเชียงใหม่ได้อัญเชิญพระพุทธสิหิงค์มาจากเมืองกำแพงเพชร พระเจ้า กือนาได้โปรดฯ ให้ประดิษฐานไว้ ณ เมืองเชียงใหม่ ต่อมาพระเจ้ามหาพรหมทูลขอขมพระพุทธรูปสิหิงค์มาประดิษฐาน ไว้ที่เมืองเชียงรายเพื่อหล่อจำลอง แต่เมื่อสิ้นบุญพระเจ้ากือนาและพระเจ้าแสนเมือง ราชนัดดาของพระองค์ได้เสด็จขึ้นครองเมืองเชียงใหม่ เจ้ามหาพรหมคิดจะชิงราชสมบัติ จึงยกกองทัพจากเชียงรายไปประชิดเมืองเชียงใหม่ แต่เจ้าแสนเมืองก็สามารถป้องกันเมืองได้อีก ทั้งยกทัพตีทัพเจ้ามหาพรหมมาถึงเชียงราย และครั้งนี้เองที่ทรงอัญเชิญพระพุทธสิหิงค์คืนกลับไปประดิษฐานอยู่ที่วัดพระสิงห์เชียงใหม่อีก วัดพระสิงห์แห่งนี้ยังมีรอยพระพุทธรูปบาทจำลองบนแผ่นศิลา สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยพระเจ้าเม็งรายมหาราช นอกจากนั้นบานประตูยังออกแบบโดย คุณฉวีลย์ ดัชณี บอกเรื่องราวเกี่ยวกับดิน น้ำ ลม ไฟ แกะสลักโดยฝีมือช่างชาวเชียงราย

วัดพระแก้ว ถนนไตรรัตน์ เป็นวัดที่ค้นพบพระแก้วมรกต หรือพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากรที่ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระแก้ว กรุงเทพฯ ในปัจจุบัน ตามประวัติเล่าว่าเมื่อ พ.ศ. 1897 ในสมัยพระเจ้าสามฝั่งแกนเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ นั้น ฟ้าได้ผ่าเจดีย์ร้างองค์หนึ่ง และได้พบพระพุทธรูปลงรักปิดทองอยู่ในเจดีย์ ต่อมารักกะเทาะออกจึงได้พบว่าเป็นพระพุทธรูปสี่เหลี่ยมสร้างด้วยหยก คือพระแก้วมรกตนั่นเอง ปัจจุบันชาวเชียงรายได้สร้างพระแก้วมรกตองค์ใหม่ขึ้นแทน เรียกว่าพระหยกเชียงราย หรือ พระพุทธรตนากร นวติวัสสานุสรณ์มงคล ซึ่งสร้างขึ้นในวโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระชนมายุ ครบ 90 พรรษา

วัดร่องขุน บ้านร่องขุน ริมถนนพหลโยธินกิโลเมตรที่ 816 ออกแบบและก่อสร้างโดยอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ พระอุโบสถตกแต่งด้วยลวดลายกระจกสีเงินแวววาว เป็นเชิงชั้นลดหลั่นกันไป หน้าบันประดับด้วยพญานาค มีวงวงจตุเปลกตา น่าสนใจมาก โดยเฉพาะภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ

จุดท่องเที่ยวจากเชียงราย-ท่าตอน บ้านกะเหรี่ยงรวมมิตร, วนอุทยานโป่งน้ำร้อนห้วยหมากเหลี่ยม มีบ่อและห้องอาบน้ำแร่ ที่กางเต็นท์, บ้านมูเซอผามูบและมูเซอจะคือ, บ้านกะเหรี่ยงเมืองงาม, ไทยใหญ่บ้านใหม่, อาข่าบ้านแม่สลัก, พระธาตุสบฝาง และบ้านท่าตอน นั่งเรือประมาณ 1 ชั่วโมง

ไร่แม่ฟ้าหลวง อยู่ห่างจากพิพิธภัณฑสถานไปอีก 1 กิโลเมตร เดิมใช้จัดงานไหว้สาแม่ฟ้าหลวง เป็นพิพิธภัณฑสถานกลางแจ้งและสวนไม้ดอกไม้หอมหายากนานาชนิด มีหอคำซึ่งเป็นอาคารไม้สักที่รวบรวมสัตว์กษัตริย์หรือเชิงเทียนโบราณและเป็นที่ประดิษฐานพระพร้าได้ พระไม้โบราณเปิดให้เข้าชมวันอังคาร-อาทิตย์ เวลา 10.00-18.00 น. ค่าเข้าชม คนไทย 150 บาท ต่างชาติ 200 บาท

น้ำพุร้อนโป่งพระบาท จากตัวเมืองประมาณ 7 กม. ถึง กม.ที่ 836-837 ถ.พหลโยธิน เลี้ยวซ้ายเข้าไปซอยข้างตลาดบ้านคู่อีก 3 กม. บริการห้องอาบน้ำ/แช่น้ำพุร้อน จำนวน 10 ห้อง ราคาคนละ 20 บาท บริหารงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู โทร.0 5370 3262 นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวยังมีน้ำตกโป่งพระบาท ตั้งอยู่ในเขตวนอุทยานโป่งพระบาท เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นแก่งหิน มีความลาดชันไม่มากนัก มีลักษณะการไหลที่ลดหลั่นกันเป็นชั้นๆ ลงมา ภายใต้สภาพอากาศอันร่มรื่น สถานที่โดยรอบประกอบด้วยพรรณไม้สวยงาม เหมาะสำหรับเป็นสถานที่พักผ่อนและเที่ยวชมความงามทางธรรมชาติ

ชาวเขามันพื้นที่สูง ที่มีชาวเขาอาศัยอยู่มีจำนวน 5 ชนเผ่า ได้แก่ ชนเผ่า อาข่า กระเหรี่ยง ลahu เข้า และไทยใหญ่หรือเงี้ยว จึงเป็นจุดที่น่าสนใจในการศึกษาเปรียบเทียบถึงความหลากหลายทั้งด้าน ภูมิศาสตร์ ด้านประชากร และด้านเชื้อชาติ

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มีพื้นที่ประมาณ 273.70 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 171,060.04 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ไปทางทิศ ตะวันตกเฉียงเหนือระยะทางประมาณ 11 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง และที่ราบ ระหว่างภูเขา และพื้นที่ราบ มีพื้นที่ประมาณ 273.70 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 171,060.04 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อหัวเฉลี่ยปีละ 19,000 – 25,000 บาท มี พื้นที่ติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย และตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลดอยฮาง และ ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมืองเชียงราย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตเทศบาลนครเชียงราย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่

การพาณิชย์กรรมและบริการ

- สถานีบริการน้ำมันขนาดเล็ก จำนวน 4 แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป จำนวน 131 แห่ง
- โรงสีข้าวขนาดเล็ก จำนวน 13 แห่ง
- ตลาดสด จำนวน 5 แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ

- ประเภทห้องพัก/บ้านพัก
 1. แม่ยาวรีสอร์ท
 2. มาย ดรีม เกสเฮ้าส์
 3. ฮิลล์ ไรท์ อาร์ต เฮ้าท์ (Hill Tribe Art House)
 4. บ้านพักสวนป่าแม่ยาว - แม่ซ้าย

การประกอบอาชีพ

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม รองลงมาคือรับจ้าง และค้าขาย

การคมนาคมสายหลัก

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว มีเส้นทางคมนาคมที่เป็นเส้นทางหลักหลายเส้นทาง และมีการเดินทางทั้งทางน้ำและทางบก ในการคมนาคมถนนสายหลักที่มาถึงตำบลแม่ยาวมีความ สะดวกสบาย รถทุกชนิดสามารถเข้าถึง สภาพถนนเป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกตลอดสาย ดังนี้

การเดินทางโดยทางบก เดินทางได้ 4 เส้นทาง คือ

1. เส้นทางที่ 1 เส้นทางทรายมูล – ห้วยขม เข้าสู่ตำบลแม่ยาว
2. เส้นทางที่ 2 เส้นทางบ้านน้ำลาด – ห้วยขม โดยเดินทางจากตัวเมืองผ่านสะพานแม่ฟ้าหลวง และผ่านบ้านน้ำลาดสู่ตำบลแม่ยาว
3. เส้นทางที่ 3 จากตัวเมืองผ่านแยกเด่นห้าและไร่แม่ฟ้าหลวง ผ่านเรือนจำกลางจังหวัด เชียงราย ข้ามสะพานเม็งรายเข้าสู่ตำบลแม่ยาว
4. เส้นทางที่ 4 เส้นทางบ้านน้ำลาด – ป้ออ้อ ผ่านถ้ำตุ่มเข้าสู่ตำบลแม่ยาว

การเดินทางทางน้ำ

โดยทางเรือหางยาว สามารถขึ้นเรือที่สะพานแม่ น้ำกก มีเรือหางยาวให้บริการทั้งแบบ เหมมาและตามคิว ล่องมาทางแม่น้ำกก

การคมนาคมในตำบล

การคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน มีสภาพถนนเป็นถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีต แต่มี บางหมู่บ้าน/ชุมชน ถนนยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงเมื่อเทียบกับสภาพพื้นที่การคมนาคมพบว่า เส้นทาง การคมนาคม ถนน ยังไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะบนพื้นที่สูงที่ห่างไกลความเจริญ ถนน ระหว่างหมู่บ้านยังมีสภาพเป็นถนนลูกรังทำให้การคมนาคมค่อนข้างลำบากในช่วงฤดูฝน และ พบว่าประมาณร้อยละ 85 ยังไม่ได้รับการพัฒนาเรื่องถนน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	จำสืบเอกปฎิเวช ยานะนวล
วัน เดือน ปีเกิด	1 สิงหาคม 2497
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต (รบ.) การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2532
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสาย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารงาน อบต. ระดับ 7)